

Uradni list Republike Slovenije

Internet: www.uradni-list.si

e-pošta: info@uradni-list.si

Št. 100 Ljubljana, torek 26. 11. 2024

ISSN 1318-0576 Leto XXXIV

DRŽAVNI ZBOR

3101. Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o množičnem vrednotenju nepremičnin (ZMVN-1C)

Na podlagi druge alineje prvega odstavka 107. člena in prvega odstavka 91. člena Ustave Republike Slovenije izdajam

U K A Z

o razglasitvi Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o množičnem vrednotenju nepremičnin (ZMVN-1C)

Razglaszam Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o množičnem vrednotenju nepremičnin (ZMVN-1C), ki ga je sprejel Državni zbor Republike Slovenije na seji dne 14. novembra 2024.

Št. 003-02-1/2024-236

Ljubljana, dne 22. novembra 2024

Nataša Pirc Musar
predsednica
Republike Slovenije

Z A K O N

O SPREMENBAH IN DOPOLNITVAH ZAKONA O MNOŽIČNEM VREDNOTENJU NEPREMIČNIN (ZMVN-1C)

1. člen

V Zakonu o množičnem vrednotenju nepremičnin (Uradni list RS, št. 77/17, 33/19, 66/19 in 54/23 – odl. US) se v 2. členu 9. točka spremeni tako, da se glasi:

»9. Lastnik ali lastnica nepremičnine (v nadaljnjem besedilu: lastnik nepremičnine) za namene tega zakona je oseba, ki je v evidencah o nepremičninah, ki se vodijo na podlagi predpisov o evidentiranju nepremičnin, vpisana kot lastnik.«.

2. člen

V 2.a členu se v drugem odstavku v prvi alineji besedilo »nad 50 kW« nadomesti z besedilom »1 MW ali več«.

3. člen

V 5. členu se v četrtem odstavku druga alineja spremeni tako, da se glasi:

»– model za elektrarne (PNE) se uporablja za vrednotenje elektrarn in spremljajočih objektov;«.

4. člen

V 17. členu se besedilo tretjega odstavka spremeni tako, da se glasi:

»(3) Organ vrednotenja upošteva pripombe občin in strokovne javnosti, ki so v skladu z merili določanja modelov vrednotenja iz 5. do 9. člena tega zakona, ter pripravi predlog modelov vrednotenja.«.

5. člen

18. člen se črta.

6. člen

Besedilo 19. člena se spremeni tako, da se glasi:

»(1) Predlog modelov vrednotenja iz tretjega odstavka 17. člena tega zakona organ vrednotenja objavi na svojih spletnih straneh.

(2) Organ vrednotenja javno objavi datum začetka in datum prenehanja pošiljanja pripomb k predlogu modelov vrednotenja. Rok za pošiljanje pripomb ne sme biti krajši od 30 dni.

(3) Organ vrednotenja pripombe iz prejšnjega odstavka, ki so utemeljene glede na merila za določanje modelov vrednotenja iz 5. do 9. člena tega zakona, upošteva pri pripravi predloga modelov vrednotenja.«.

7. člen

Besedilo 20. člena se spremeni tako, da se glasi:

»Na podlagi predloga modelov vrednotenja iz tretjega odstavka 17. člena tega zakona ali v primerih iz četrtega odstavka 10. člena tega zakona vlada izda predpis o določitvi modelov vrednotenja.«.

8. člen

24. člen se črta.

9. člen

V 26. členu se v drugem odstavku besedilo »najdlje za pet let« nadomesti z besedilom »in velja do naslednjega pripisa splošene vrednosti na podlagi predpisa iz 20. člena tega zakona«.

Tretji odstavek se črta.

10. člen

Besedilo 28. člena se spremeni tako, da se glasi:

»(1) Predlog za ugotavljanje posebne okoliščine mora vsebovati:

– osebno ime, naslov in EMŠO oziroma naziv in matično številko lastnika oziroma lastnikov nepremičnine, ki predlog vlagajo,

– identifikacijske oznake za parcelo, stavbo ali del stavbe oziroma identifikacijsko oznako posebne enote vrednotenja, za katero se ugotavlja posebna okoliščina, in

– poročilo o vplivu posebne okoliščine.

(2) Poročilo o vplivu posebne okoliščine iz tretje alineje prejšnjega odstavka izdelava ocenjevalec vrednosti nepremičnin. Izdelano mora biti v skladu z Mednarodnimi standardi ocenjevanja vrednosti Odbora za mednarodne standarde ocenjevanja vrednosti, upoštevati mora najgospodarnejšo rabo nepremičnine, kot je opredeljena v 3. členu tega zakona, in neobremenjeno lastninsko pravico na nepremičnini ter mora vsebovati:

- identifikacijske oznake za parcelo, stavbo ali del stavbe oziroma identifikacijsko oznako posebne enote vrednotenja, za katero se ugotavlja posebna okoliščina,
- kratek opis posebne okoliščine,
- dokazila o obstoju posebne okoliščine,
- velikost vpliva posebne okoliščine v razmerju do vrednosti enote vrednotenja ali posebne enote vrednotenja, določene z modelom vrednotenja,

- če obstaja več posebnih okoliščin, mora vsebovati skupni vpliv vseh posebnih okoliščin, ki se ugotovi tako, da se vplivi za vsako posebno okoliščino, določeni na način iz drugega odstavka 26. člena tega zakona, spremenijo v faktorje za izračun nove posplošene vrednosti glede na posplošeno vrednost, določeno z modeli vrednotenja, in med seboj množijo,
- opis metode, po kateri je bila velikost vpliva ugotovljena, ter
- izjavo ocenjevalca vrednosti nepremičnin o skladnosti oziroma neskladnosti dejanskega stanja ocenjevalne nepremičnine in podatkov iz uradnih evidenc.

(3) Poročilo o vplivu posebne okoliščine mora biti v digitalni obliki in v času vložitve predloga za ugotavljanje posebne okoliščine ne sme biti starejše od dveh mesecev.

(4) Za namen odmere upravnih taks se šteje, da je predlog za ugotavljanje posebne okoliščine zahteva z enim zahtevkom ne glede na to, na koliko enot vrednotenja se nanaša.«.

11. člen

Besedilo 29. člena se spremeni tako, da se glasi:

»Kadar se zaradi posledic naravne nesreče na določenem območju vrednosti enot vrednotenja ali posebnih enot vrednotenja spremenijo za vsaj 20 %, vlada na podlagi strokovnega poročila organa vrednotenja izda sklep, s katerim določi območje, na katerem je naravna nesreča vplivala na vrednosti nepremičnin, ter nepremičninam na tem območju določi odstotek znižanja posplošene tržne vrednosti ter čas trajanja tega znižanja. Sklep iz prejšnjega stavka se objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.«.

12. člen

Besedilo 30. člena se spremeni tako, da se glasi:

»(1) Če organ vrednotenja predlogu za ugotavljanje posebne okoliščine iz 28. člena tega zakona ugodí, odloči o vrsti, velikosti vpliva in datumu začetka veljavnosti vpliva posebnih okoliščin na posamezno enoto vrednotenja ali posebno enoto vrednotenja. Velikost vpliva posebnih okoliščin organ vrednotenja določi v razmerju glede na posplošeno vrednost, ki je enoti vrednotenja pripisana v evidenci vrednotenja. Datum začetka veljavnosti vpliva posebne okoliščine je datum vložitve predloga za ugotavljanje posebne okoliščine.

(2) Podatki o posebni okoliščini se v evidenci vrednotenja evidentirajo na podlagi dokončne odločbe iz prejšnjega odstavka.

(3) Če vpliv posebne okoliščine preneha pred naslednjim pripisom posplošene vrednosti na podlagi predpisa iz 20. člena tega zakona, mora lastnik nepremičnine to najpozneje v 30 dneh po prenehanju sporočiti organu vrednotenja na način iz 28. člena tega zakona.

(4) Če se podatki o enoti vrednotenja ali posebni enoti vrednotenja, na katero se nanaša posebna okoliščina, spremenijo tako, da se za vrednotenje uporabi drug model vrednotenja, vpliv posebne okoliščine preneha veljati.«.

13. člen

Naslov poglavja »VI. STROKOVNA KOMISIJA VREDNOTENJA« in 32. ter 33. člen se črtajo.

14. člen

V 40. členu se v drugem odstavku v drugem stavku za kratico »EMŠO« dodata vejica in besedilo »delež lastništva«, za besedilom »matična številka« se dodata vejica in besedilo »delež lastništva«, tretji stavek pa se črta.

Sedmi odstavek se spremeni tako, da se glasi:

»(7) Lastnik nepremičnine lahko pridobi potrdilo o podatkih evidence vrednotenja za posamezno nepremičnino, zgodovinski izpisek podatkov evidence vrednotenja na določen datum za posamezno nepremičnino ali zbirno potrdilo o podatkih evidence vrednotenja za vse nepremičnine v lasti istega lastnika.«.

PREHODNE IN KONČNI DOLOČBI

15. člen

(prenehanje mandata članov Strokovne komisije vrednotenja)

Z dnem uveljavitve tega zakona preneha mandat članom Strokovne komisije vrednotenja.

16. člen

(začasni podatki o lastniku)

Dokler se v evidencah o nepremičninah, ki se vodijo na podlagi predpisov o evidentiranju nepremičnin, vodijo podatki o osebah, vpisanih z oznako »posebni podatki o lastniku«, se za namene tega zakona tudi te osebe štejejo za lastnika nepremičnine.

17. člen

(pošiljanje potrdil lastnikom nepremičnin)

Zbirno potrdilo o podatkih evidence vrednotenja organ vrednotenja pošlje vsem lastnikom nepremičnin do 31. decembra 2025.

18. člen

(uporaba podatkov o vrednosti nepremičnin na področju uveljavljanja pravic iz javnih sredstev)

(1) Za potrebe ugotavljanja materialnega položaja vlagatelja in oseb, ki se upoštevajo poleg vlagatelja, v skladu z zakonom, ki ureja pravice iz javnih sredstev, in z zakonom, ki ureja socialno varstvene prejemke, se kot vrednost nepremičnega premoženja upošteva posplošena tržna vrednost, izračunana po metodologiji množičnega vrednotenja nepremičnin, kot je nepremičninam v registru nepremičnin določena na dan 26. marca 2020, in kot podatki o nepremičninah upoštevajo podatki, ki so za nepremičnine evidentirani v registru nepremičnin na dan 26. marca 2020.

(2) Vrednost nepremičnega premoženja, določena v skladu s prejšnjim odstavkom, se pri uveljavljanju pravic iz javnih sredstev upošteva od dneva pripisa posplošenih vrednosti v evidenco vrednotenja na podlagi uredbe iz 20. člena tega zakona, ki sledi Uredbi o določitvi modelov vrednotenja nepremičnin (Uradni list RS, št. 22/20), do vključno 31. julija 2026.

(3) V obdobju od dneva pripisa posplošenih vrednosti v evidenco vrednotenja na podlagi uredbe iz 20. člena tega zakona, ki sledi Uredbi o določitvi modelov vrednotenja nepremičnin (Uradni list RS, št. 22/20), do vključno 31. julija 2026 se v posebnem javnem vpogledu v distribucijskem sistemu Geodetske uprave Republike Slovenije pri posamezni nepremičnini informativno izkazuje podatek o njeni posplošeni tržni vrednosti, določeni na dan 26. marca 2020.

19. člen

(prenehanje veljavnosti dosedanjih predpisov)

Z dnem uveljavitve tega zakona prenehata veljati:

- Pravilnik o posebnih okoliščinah, ki vplivajo na posplošeno vrednost nepremičnin (Uradni list RS, št. 14/20) in
- Pravilnik o Strokovni komisiji vrednotenja (Uradni list RS, št. 48/18).

20. člen

(začetek veljavnosti)

Ta zakon začne veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije, določbi 24. in 52. člena Zakona o množičnem vrednotenju nepremičnin (Uradni list RS, št. 77/17, 33/19, 66/19 in 54/23 – odl. US) pa se uporabljata do 31. decembra 2025.

Št. 435-04/24-02/18

Ljubljana, dne 14. novembra 2024

EPA 1682-IX

Državni zbor
Republike Slovenije
mag. Urška Klakočar Zupančič
predsednica

3102. Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o davčnem postopku (ZDavP-20)

Na podlagi druge alineje prvega odstavka 107. člena in prvega odstavka 91. člena Ustave Republike Slovenije izdajam

U K A Z**o razglasitvi Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o davčnem postopku (ZDavP-20)**

Razglasšam Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o davčnem postopku (ZDavP-20), ki ga je sprejel Državni zbor Republike Slovenije na seji dne 14. novembra 2024.

Št. 003-02-1/2024-238

Ljubljana, dne 22. novembra 2024

Nataša Pirc Musar
predsednica
Republike Slovenije

Z A K O N**O SPREMENBAH IN DOPOLNITVAH ZAKONA O DAVČNEM POSTOPKU (ZDavP-20)**

1. člen

V Zakonu o davčnem postopku (Uradni list RS, št. 13/11 – uradno prečiščeno besedilo, 32/12, 94/12, 101/13 – ZDavNepr, 111/13, 22/14 – odl. US, 25/14 – ZFU, 40/14 – ZIN-B, 90/14, 91/15, 63/16, 69/17, 13/18 – ZJF-H, 36/19, 66/19, 145/20 – odl. US, 203/20 – ZIUPOPDVE, 39/22 – ZFU-A, 52/22 – odl. US, 87/22 – odl. US, 163/22, 109/23 – odl. US, 131/23 – ZORZFS in 55/24 – odl. US) se v 1. členu prvi odstavek spremeni tako, da se glasi:

»(1) Ta zakon ureja:

- pravice in obveznosti zavezancev ali zavezank za davek (v nadaljnjem besedilu: zavezanci za davek) ter drugih oseb v postopku pobiranja davkov,
- pristojnosti državnih in drugih organov za pobiranje davkov,
- obračunavanje, odmero, plačevanje, vračilo, nadzor in izvršbo davkov (v nadaljnjem besedilu: pobiranje davkov),
- način plačila, dan plačila, vrstni red plačila davka in pripadajočih dajatev, obresti, zastaranje in druge materialno-pravne določbe,
- varovanje podatkov, ki se štejejo za davčno tajnost, ter

– medsebojno pomoč pri pobiranju davkov in izmenjavo podatkov z drugimi državami članicami Evropske unije (v nadaljnjem besedilu: države članice EU), s tretjimi državami in ozemlji.«.

2. člen

V 3. členu se v tretjem odstavku v drugi alineji besedilo »prispevke za zaposlovanje in prispevke za starševsko varstvo« nadomesti z besedilom »prispevke za zaposlovanje, prispevke za starševsko varstvo in prispevke za obvezno zavarovanje za dolgotrajno oskrbo«.

V petem odstavku se črta besedilo »uvajajo in«.

3. člen

V 14. členu se v petem odstavku besedilo »v šestih mesecih od vročitve obvestila iz tretjega odstavka tega člena, s katerim je zavezanca za davek obvestil, da bo izdal zavezujočo informacijo« nadomesti z besedilom »v treh mesecih od prejema popolne vloge«.

4. člen

V 21. členu se za besedilom »zdravstveno zavarovanje,« doda besedilo »prispevkov za obvezno zavarovanje za dolgotrajno oskrbo,«.

5. člen

28. člen se spremeni tako, da se glasi:

»28. člen

(razkritje podatkov zaradi zavarovanja izpolnitve in plačila davčne obveznosti ter davčne izvršbe)

Davčni organ sme subjektom, ki izvršujejo sklep za zavarovanje oziroma sklep o davčni izvršbi, razkriti podatke o posameznem zavezancu za davek iz sklepa za zavarovanje oziroma sklepa o davčni izvršbi, ki so davčna tajnost. Razkriti se smejo samo podatki, potrebni za izvajanje zavarovanja izpolnitve in plačila davčne obveznosti ter davčne izvršbe.«.

6. člen

V 58. členu se v prvem odstavku za 1. točko doda nova 1.a točka, ki se glasi:

»1.a delodajalec prejemnika dohodka iz zaposlitve po zakonu, ki ureja delovno razmerje, pri čemer se za delodajalca šteje tudi nerezident Republike Slovenije, ki ima v skladu z zakonom o obdavčenju poslovno enoto nerezidenta v Republiki Sloveniji ali ima v skladu s predpisi, ki urejajo ustanovitev in poslovanje v Republiki Sloveniji, podružnico v Republiki Sloveniji, pod pogojem, da se od teh dohodkov v skladu s tem zakonom ali zakonom o obdavčenju izračunava, odteguje in plačuje davčni odtegljaj, in če gre za dohodek v zvezi z delovnim razmerjem pri tem delodajalcu in če oseba, ki jo dohodek bremeni, ni plačnik davka v skladu s 1. točko tega odstavka;«.

V 6. točki se za besedilom »če oseba, ki jo dohodek bremeni,« doda besedilo »ali oseba iz 1.a točke tega odstavka«.

7. člen

V 61. členu se v prvem odstavku za besedo »navesti« doda beseda »pravilne«.

V tretjem odstavku se besedilo »60 dni« nadomesti z besedilom »30 dni«.

8. člen

V 64. členu se za besedilom člena, ki postane prvi odstavek, dodata nova drugi in tretji odstavek, ki se glasita:

»(2) Če davčni zavezanec po odpremi odločbe o odmeri davka, vendar pred njeno vročitvijo, vloži popravek davčne napovedi, davčni organ izda odločbo, s katero nadomesti prvotno odločbo o odmeri davka.

(3) Davčni organ s sklepom zavrže pritožbo zoper prvotno odločbo o odmeri davka, če je davčni zavezanec pred vročitvijo te odločbe vložil popravek davčne napovedi.«.

9. člen

V 70. členu se tretji odstavek črta.

10. člen

Za 74. členom se doda nov 74.a člen, ki se glasi:

»74.a člen

(pravne posledice ugotovljenih navideznih poslov oziroma ugotovljenega izogibanja ali zlorabe predpisov)

(1) Za davčno obveznost, ugotovljeno v odmerni odločbi na podlagi tretjega ali četrtega odstavka 74. člena tega zakona, solidarno odgovarjata plačnik davka in oseba, ki je prejela neupravičeno davčno korist s sklenitvijo navideznega pravnega posla oziroma zaradi nedovoljenega davčnega izogibanja ali zlorabe predpisa.

(2) Oseba, ki je prejela neupravičeno davčno korist s sklenitvijo navideznega pravnega posla oziroma zaradi nedovoljenega davčnega izogibanja ali zlorabe predpisa, odgovarja za davčno obveznost iz prvega odstavka tega člena v delu, ki se nanaša na pravni posel, v zvezi s katerim je prejela neupravičeno davčno korist.

(3) Če je bila v zvezi z istim gospodarskim (ekonomskim) dogodkom že izdana odločba, s katero je bila odmerjena drugačna davčna obveznost od tiste, ki je bila ugotovljena na podlagi tretjega ali četrtega odstavka 74. člena tega zakona, obveznost za plačilo te obveznosti preneha z vročitvijo odločbe iz prvega odstavka tega člena.

(4) Če je bila obveznost na podlagi odločbe iz prejšnjega odstavka že plačana, se plačani znesek šteje kot delno plačilo davčne obveznosti, ki jo davčni organ ugotovi v skladu s prvim odstavkom tega člena.

(5) Za davčno obveznost, ugotovljeno na podlagi tretjega ali četrtega odstavka 74. člena tega zakona, zavezanec za davek ne more predložiti davčnega obračuna na podlagi 140.a člena tega zakona.«

11. člen

V 79. členu se v petem odstavku za besedilom »so bile v postopku« doda besedilo »davčnega nadzora posameznega področja poslovanja ali«.

12. člen

V 80. členu se v prvem odstavku v 9. točki beseda »in« nadomesti s podpičjem, v 10. točki pa se pika nadomesti z besedo »in« ter doda nova 11. točka, ki se glasi:

»11. znesek davka, ki se vrne, in rok ter način vračila davka.«.

Četrty in peti odstavek se črtata.

13. člen

81. člen se spremeni tako, da se glasi:

»81. člen

(odmerna odločba v enostavnih zadevah)

(1) Davčni organ lahko v zadevah, v katerih pri odločanju v celoti upošteva podatke iz davčne napovedi, obračuna davka, carinske deklaracije, drugega dokumenta v davčnih zadevah ali uradne podatke, izda odmerno odločbo v enostavnih zadevah.

(2) Izrek odločbe v enostavnih zadevah vsebuje davčno osnovo, stopnjo davka in znesek odmerjenega oziroma vrnjenega davka, obrazložitev odločbe pa kratko obrazložitev strankine vloge in predpise, na podlagi katerih je bilo o zadevi odločeno.

(3) V enostavnih zadevah lahko vloga oziroma dokument predstavlja odločbo, kar davčni organ ugotovi ali odmeri z odtisom žiga na tej vlogi oziroma dokumentu in navede predpise, na podlagi katerih je bilo v zadevi odločeno. Poleg žiga mora biti podpis pooblaščenih oseb.

(4) V carinskih zadevah se za odločbo v enostavnih zadevah šteje vloga oziroma dokument, na katerem sta žig in podpis pooblaščenih oseb.«.

14. člen

82. člen se črta.

15. člen

V 85. členu se prvi in drugi odstavek spremenita tako, da se glasita:

»(1) Vse odločbe in sklepi ter drugi dokumenti, od katerih vročitve začne teči rok, razen odločb, sklepov in drugih dokumentov, ki se izdajo v postopku davčnega nadzora in v postopku davčne izvršbe ter odločb o obročnem plačilu davka po 101., 102., 103. in sedmem odstavku 288.a člena tega zakona, se vročajo z navadno vročitvijo. Vročitev je opravljena 15. dan od dneva odpreme, če ta zakon ne določa drugače.

(2) Odločbe, izdane na podlagi sedmega odstavka 267. člena, in informativni izračuni akontacije dohodnine iz tretjega odstavka 288.a člena tega zakona, se vročajo z osebno vročitvijo.«.

16. člen

V 85.a členu se v naslovu člena beseda »portala« nadomesti z besedo »sistema«.

V prvem odstavku se besedilo »informatijskega sistema Finančne uprave Republike Slovenije (v nadaljnjem besedilu: portal eDavki)« nadomesti z besedilom »sistema eDavki«.

Drugi odstavek se spremeni tako, da se glasi:

»(2) Davčni organ vroča dokumente prek sistema eDavki tudi drugim davčnim zavezancem, če se prijavijo v ta sistem ali predložijo davčno napoved ali drugo vlogo v elektronski obliki prek sistema eDavki in se v postopku vložitve vloge prijavijo v sistem elektronskega vročanja prek omenjenega sistema. Davčni organ v primerih iz prejšnjega stavka vroča vse dokumente prek sistema eDavki do odjave iz sistema elektronskega vročanja, ki se opravi prek sistema eDavki, o čemer mora biti davčni zavezanec ob prijavi v ta sistem tudi seznanjen. Vročitev dokumenta velja za opravljeno, če je bila odjava dana, ko je bil dokument že odložen in je davčni zavezanec že prejel obvestilo iz tretjega odstavka tega člena o prejemu dokumenta.«.

V tretjem, četrtem, petem in šestem odstavku se beseda »portal« v vseh sklonih nadomesti z besedo »sistem« v ustreznem sklonu.

17. člen

V 86. členu se v prvem, drugem in tretjem odstavku črta beseda »lahko«.

18. člen

V 87. členu se drugi odstavek spremeni tako, da se glasi:

»(2) Davčni organ do vročitve odločitve o pritožbi odloži davčno izvršbo po uradni dolžnosti, če oceni, da bi bilo pritožbi mogoče ugoditi, lahko pa tudi na zahtevo davčnega zavezanca, če ta hkrati s pritožbo predloži ustrezni instrument zavarovanja iz 117. člena tega zakona ali dovoli vknjižbo zastavne pravice v ustrezni register.«.

Doda se nov peti odstavek, ki se glasi:

»(5) Drugi odstavek tega člena se ne uporablja za prispevke za pokojninsko in invalidsko zavarovanje in prispevke za zdravstveno zavarovanje.«.

19. člen

V 88. členu se v drugem odstavku za besedilom »če je z njo« doda beseda »očitno«.

20. člen

V 96. členu se prvi odstavek spremeni tako, da se glasi:

»(1) Od davkov, ki jih zavezanec za davek ni plačal v prepisanem roku, se plačajo zamudne obresti po obrestni meri, kot jo določa zakon, ki ureja predpisano obrestno mero zamudnih obresti.«.

Drugi odstavek se črta.

Dosedanji tretji odstavek postane drugi odstavek.

Dosedanji četrti odstavek, ki postane tretji odstavek, se spremeni tako, da se glasi:

»(3) Od obresti, zaračunanih na podlagi devetega odstavka 62. člena, drugega odstavka 63. člena, tretjega in četrtega odstavka 87. člena, 95. člena ter 104. člena tega zakona, se od zapadlosti dolga naprej obračunajo obresti po obrestni meri iz prvega odstavka tega člena.«.

Dosedanji peti odstavek postane četrti odstavek.

21. člen

V 99. členu se za drugim odstavkom doda nov tretji odstavek, ki se glasi:

»(3) Zavezancu za davek, ki mu je davčni organ dovolil odlog plačila davka na njegovo zahtevo ali mu je v skladu z drugim odstavkom 87. člena tega zakona odložil davčno izvršbo do odločitve o pritožbi zoper odmerno odločbo, ne pripadajo obresti po prvem odstavku tega člena, če davek poravnava pred potekom časa, za katerega mu je bil dovoljen odlog plačila oziroma pred odločitvijo o pritožbi.«.

Dosedanji tretji odstavek postane četrti odstavek.

Za dosedanjim četrtem odstavkom, ki postane peti odstavek, se doda nov šesti odstavek, ki se glasi:

»(6) Ne glede na četrti in peti odstavek tega člena zavezancu za davek ne pripadajo obresti, ki se obračunajo v skladu s 96. členom tega zakona, če davčni organ zaradi razlogov, ki so na strani zavezanca, ni vrnil davka v predpisanem roku.«.

22. člen

V 101. členu se naslov člena spremeni tako, da se glasi: »(odpis, delni odpis in obročno plačevanje davka za fizične osebe)«.

Prvi odstavek se spremeni tako, da se glasi:

»(1) Davčni organ lahko dovoli odpis, delni odpis ali plačilo davka v največ 24 mesečnih obrokih v obdobju 24 mesecev, če bi se s plačilom davčne obveznosti lahko ogrozilo preživljanje davčnega zavezanca in njegovih družinskih članov.«.

V drugem odstavku se prvi stavek spremeni tako, da se glasi: »Vlogo za odpis oziroma delni odpis ali obročno plačilo davka mora davčni zavezanec vložiti pri davčnem organu.«.

V tretjem odstavku se besedilo »odpisu, odlogu« nadomesti z besedilom »odpisu, delnemu odpisu«.

V četrtem odstavku se besedilo »delni odpis, obročno plačilo in odlog plačila« nadomesti z besedilom »delni odpis in obročno plačilo«.

V petem odstavku se besedilo »delnega odpisa, odloga in obročnega plačevanja« nadomesti z besedilom »delnega odpisa in obročnega plačevanja«.

23. člen

V 102. členu se naslov člena spremeni tako, da se glasi: »(obročno plačevanje davka v primerih hujše gospodarske škode)«.

V prvem odstavku se črtata besedilo »dovoli odlog plačila davka za čas do dveh let oziroma« in besedilo »odlog in«.

V tretjem odstavku se črta besedilo »odlog plačila oziroma«.

V četrtem odstavku se črta besedilo »odlogu oziroma«.

V petem odstavku se črta besedilo »odloga in«.

Za osmim odstavkom se doda nov deveti odstavek, ki se glasi:

»(9) Ta člen se ne uporablja za skupino DDV.«.

24. člen

V 106. členu se naslov člena spremeni tako, da se glasi: »(odpis davka pri postopkih zaradi insolventnosti in pri postopkih zaradi grozeče insolventnosti)«.

Tretji odstavek se spremeni tako, da se glasi:

»(3) Davek iz prvega odstavka tega člena se odpiše z dnem pravnomočnosti sklepa o končanju stečajnega postopka, davek iz drugega odstavka tega člena pa z dnem pravnomočnosti sklepa o končanju postopka osebnega stečaja.«.

Za četrtem odstavkom se doda nov peti odstavek, ki se glasi:

»(5) Davčni organ odpiše davek, glede katerega v postopku sodnega prestrukturiranja zaradi odprave grozeče insolventnosti ni bilo potrjeno znižano poplačilo, in sicer z dnem pravnomočnosti sklepa o potrditvi prisilne poravnave v postopku sodnega prestrukturiranja zaradi odprave grozeče insolventnosti.«.

Dosedanji peti odstavek postane šesti odstavek.

Dosedanji šesti odstavek, ki postane sedmi odstavek, se spremeni tako, da se glasi:

»(7) Če se razveljavi potrjena prisilna poravnava, potrjena prisilna poravnava v postopku sodnega prestrukturiranja zaradi odprave grozeče insolventnosti ali odpust obveznosti oziroma najde premoženje zavezanca, ki je s stečajem prenehal, se znova vzpostavi tudi obveznost za plačilo odpisanega davka, ki je bil odpisan v skladu s tretjim, četrtem ali petim odstavkom tega člena.«.

25. člen

V 110. členu se v prvem odstavku za besedilom »zdravstveno zavarovanje,« doda besedilo »za obvezni zdravstveni prispevek, za prispevke za obvezno zavarovanje za dolgotrajno oskrbo,«.

26. člen

V 111. členu se drugi odstavek spremeni tako, da se glasi:

»(2) Davčni organ zavaruje izpolnitev davčne obveznosti pred izdajo odločbe ali po poteku roka za predložitev obračuna davka, če obračun davka ni predložen, kadar pričakovana davčna obveznost, ugotovljena v davčnem nadzoru, presega 50.000 eurov.«.

27. člen

Za 111. členom se doda nov 111.a člen, ki se glasi:

»111.a člen

(uporaba določb o davčni izvršbi)

Določbe tretjega dela tega zakona, ki urejajo davčno izvršbo, se smiselno uporabljajo tudi za postopek zavarovanja, če ni v tem podpoglavju določeno drugače.«.

28. člen

Besedilo 123. člena se spremeni tako, da se glasi:

»Če zavezanec za davek ne izpolni oziroma ne plača davčne obveznosti v predpisanem roku, davčni organ unovči predloženi instrument zavarovanja. Zavezancu za davek se v primeru unovčitve gotovinskega pologa kot instrumenta zavarovanja ne zaračunajo obresti po 96. členu tega zakona (zamudne obresti)«.

29. člen

V 125. členu se prvi in drugi odstavek spremenita tako, da se glasita:

»(1) Pravica do odmere davka zastara v petih letih od dneva, ko bi bilo treba davek napovedati, obračunati, odtegniti in odmeriti. V primeru odmere na podlagi napovedi pravica do odmere zastara glede na dan, ko bi bilo treba davek napovedati.

(2) Pravica do odmere davka na dediščine zastara v petih letih od pravnomočnosti sklepa o dedovanju.«.

Četrti odstavek se spremeni tako, da se glasi:

»(4) Pravica zavezanca za davek do vračila plačanega davka, ki ga ni bil dolžan plačati, zastara v petih letih od dneva, ko ga je plačal, oziroma od pridobitve pravnega naslova, s katerim je bilo ugotovljeno, da ga ni bil dolžan plačati. Pravica do vračila presežka DDV zastara v petih letih od predložitve obračuna DDV, v katerem je bil ugotovljen presežek DDV.«.

30. člen

V 126. členu se v tretjem odstavku za besedilom »do vračila plačanega davka« doda besedilo »ali do vračila presežka DDV«.

Za četrtem odstavkom se doda nov peti odstavek, ki se glasi:

»(5) Zastaranje pravice do odmere davka se zadrži za čas postopka skupnega dogovarjanja. Čas, ki je pretekel pred zadržanjem, se všteje v zastaralni rok, ki ga določa ta zakon.«.

Dosedanji peti odstavek postane šesti odstavek.

V dosedanjem šestem odstavku, ki postane sedmi odstavek, se za besedilo »deset let od dneva, ko je« doda besedilo »zastaranje pravice do odmere ali zastaranje pravice do izterjave«, za besedilo »pravice do« pa se doda besedilo »odmere in«.

Dosedanji sedmi odstavek postane osmi odstavek.

31. člen

V 126.a členu se v prvem odstavku beseda »šestega« nadomesti z besedo »sedmega«.

32. člen

V 140. členu se v prvem odstavku število »20« nadomesti s številom »30«.

V drugem odstavku se črta besedilo »so obstajali pred izdajo zapisnika in«.

33. člen

V 145. členu se v drugem odstavku 11. točka spremeni tako, da se glasi:

»11. izvršljiv notarski zapis, s katerim je bila v zavarovanje plačila davčne obveznosti ustanovljena zastavna pravica na premočninah, denarni terjatvi ali vrednostnih papirjih.«.

34. člen

Za 146. členom se doda nov 146.a člen, ki se glasi:

»146.a člen

(izvršba zoper univerzalnega pravnega naslednika oziroma drugo osebo, ki odgovarja za obveznosti dolžnika neposredno na podlagi zakona)

(1) Davčna izvršba se na podlagi izvršilnega naslova iz 145. oziroma 146. člena tega zakona lahko opravi tudi zoper osebo, ki v izvršilnem naslovu ni opredeljena kot dolжник, če gre za univerzalnega pravnega naslednika dolžnika oziroma za drugo osebo, ki odgovarja za obveznosti dolžnika neposredno na podlagi zakona.

(2) Odgovornost osebe iz prejšnjega odstavka se dokazuje s pravnomočnim sklepom o dedovanju, z izpisom iz sodnega registra oziroma z drugo javno ali po zakonu overjeno listino, ki dokazuje, da je obveznost prešla z dolžnika na to osebo.«.

35. člen

V 152. členu se v drugem odstavku besedilo »za katero se dokaže, da« nadomesti z besedo »ki«.

Za drugim odstavkom se doda nov tretji odstavek, ki se glasi:

»(3) Šteje se, da izvršba ni bila upravičena, če v času izdaje sklepa o davčni izvršbi niso bili izpolnjeni pogoji za začetek davčne izvršbe po tem zakonu.«.

Dosedanja tretji in četrti odstavek postaneta četrti in peti odstavek.

36. člen

V 158. členu se za tretjim odstavkom dodata nova četrti in peti odstavek, ki se glasita:

»(4) Ne glede na prejšnji odstavek davčni organ lahko proda sporne zarubljene stvari pred zaključkom postopka pred sodiščem, če:

- gre za hitro pokvarljivo blago;
- je hramba povezana z nesorazmernimi stroški ali
- se vrednost premočnine zmanjšuje.

(5) Davčni organ mora pred prodajo od osebe iz prvega odstavka tega člena pridobiti izjavo glede prodaje. Če se ta s prodajo ne strinja, ji lahko dovoli položitev varščine ter določi pogoje zanjo.«.

Za dosedanjim četrtem odstavkom, ki postane šesti odstavek, se doda nov sedmi odstavek, ki se glasi:

»(7) Davčni organ tretji osebi povrne prejeto kupnino z zamudnimi obrestmi po določbah zakona, ki ureja obligacijska razmerja, o neupravičeni pridobitvi, če je s pravnomočno sodno odločbo ugotovljena lastninska pravica tretje osebe na premočninah, prodani po četrtem odstavku tega člena.«.

37. člen

V 159. členu se 2. točka spremeni tako, da se glasi:

»2. invalidnina za telesno okvaro po predpisih o invalidskem zavarovanju;«.

6. točka se spremeni tako, da se glasi:

»6. nadomestilo za invalidnost po zakonu, ki ureja socialno vključevanje invalidov;«.

11. točka se spremeni tako, da se glasi:

»11. sredstva, pridobljena za odpravo posledic naravnih nesreč ali škode na podlagi predpisov, ki urejajo odpravo naravnih nesreč;«.

17. točka se spremeni tako, da se glasi:

»17. denarna sredstva, prejeta iz naslova vključenosti osebe v ukrepe na področju socialnega varstva, po zakonu, ki ureja socialno varstvo.«.

38. člen

V 243.a členu se na koncu 15. točke pika nadomesti s podpičjem in doda nova 16. točka, ki se glasi:

»16. kršitev varstva podatkov pomeni kršitev varstva, ki povzroči uničenje, izgubo, spremembo ali kakršen koli neprimeren ali nepooblaščen dostop, razkritje ali uporabo informacij, med drugim osebnih podatkov, ki so poslani, shranjeni ali kako drugače obdelani, kot posledico namernih nezakonitih dejanj, malomarnosti ali nesreč. Kršitev varstva podatkov lahko zadeva zaupnost, razpoložljivost in celovitost podatkov.«.

39. člen

Za 247.a členom se doda nov 247.b člen, ki se glasi:

»247.b člen

(pravica do ugovora na zahtevo za posredovanje podatkov)

(1) Osebe iz prvega odstavka 39. člena tega zakona, pri katerih so podatki, lahko zahtevi davčnega organa za posredovanje podatkov iz 247. člena tega zakona, ki se nanašajo na določenega davčnega zavezanca, ugovarjajo v osmih dneh po prejemu zahteve, če je očitno, da davčni organ zahteva podatke, ki predvidoma niso pomembni.

(2) Če davčni organ ugotovi, da je ugovor utemeljen, zahteva za posredovanje podatkov spremeni ali umakne. Če davčni organ ugotovi, da ugovor ni utemeljen, o tem izda odločbo.«.

40. člen

V 253.b členu se prvi odstavek spremeni tako, da se glasi:

»(1) Pristojni organ na način, kot ga določi Evropska komisija, to obvešča o podatkih iz prvega odstavka 248. člena tega zakona, s katerimi razpolaga in jih lahko s pristojnimi organi drugih držav članic EU izmenjuje avtomatično v skladu s tem zakonom, ter ji najmanj enkrat letno sporoča statistične podatke o obsegu avtomatične izmenjave podatkov iz 248., 248.a, 248.b, 248.c in 248.č člena tega zakona ter informacije o upravnih in drugih stroških in koristih, povezanih z opravljenimi izmenjavami, ter vse morebitne spremembe, tako za davčni organ kot tudi za tretje osebe.«.

V drugem odstavku se besedilo »Ministrstvo, pristojno za finance« nadomesti z besedilom »Pristojni organ«.

V tretjem odstavku se črta beseda »tudi«.

41. člen

V 255.a členu se za drugim odstavkom doda nov tretji odstavek, ki se glasi:

»(3) Za namene izvajanja tega poglavja se za sodelujočo jurisdikcijo šteje jurisdikcija, če se med pristojnima organoma

te jurisdikcije in Republike Slovenije uporablja sporazum o avtomatični izmenjavi informacij o finančnih računih, v skladu s katerim pristojni organ Republike Slovenije zagotavlja informacije iz 255.č člena tega zakona in je ta jurisdikcija navedena na seznamu jurisdikcij, ki jim Republika Slovenija zagotavlja informacije o finančnih računih, objavljenem na spletni strani Ministrstva za finance Republike Slovenije.«.

Dosedanji tretji odstavek postane četrti odstavek.

42. člen

V 255.b členu se za šestim odstavkom doda nov sedmi odstavek, ki se glasi:

»(7) Za poročevalske finančne institucije, druge osebe ali posrednike, ki izvajajo dejanja, da bi se izognili izvajanju pravil poročanja in dolžne skrbnosti, veljajo določbe tega poglavja, kot da obveznosti poročanja in dolžne skrbnosti niso bile izpolnjene.«.

43. člen

V 255.m členu se v prvem odstavku za besedilom »tega zakona« doda besedilo »in večstranskem sporazumu med pristojnimi organi o avtomatični izmenjavi informacij v zvezi z aranžmaji za izogibanje enotnemu standardu poročanja in nepreglednimi strukturami offshore«.

Za šestim odstavkom se doda nov sedmi odstavek, ki se glasi:

»(7) Za namene izvajanja tega poglavja se za sodelujočo jurisdikcijo šteje jurisdikcija, če se med pristojnima organoma te jurisdikcije in Republike Slovenije uporablja sporazum o avtomatični izmenjavi informacij v zvezi z aranžmaji za izogibanje enotnemu standardu poročanja in nepreglednimi strukturami offshore, v skladu s katerim pristojni organ Republike Slovenije zagotavlja informacije iz 255.p člena tega zakona in je ta jurisdikcija navedena na seznamu jurisdikcij, ki jim Republika Slovenija zagotavlja informacije v zvezi z aranžmaji za izogibanje enotnemu standardu poročanja in nepreglednimi strukturami offshore, objavljenem na spletni strani Ministrstva za finance.«.

44. člen

V 255.p členu se za prvim odstavkom doda nov drugi odstavek, ki se glasi:

»(2) Posredniki so dolžni razkriti naslednje podatke o aranžmaju za izogibanje enotnemu standardu poročanja ali nepregledni strukturi offshore, kot sta opredeljena v sporazumu o avtomatični izmenjavi informacij v zvezi z aranžmaji za izogibanje enotnemu standardu poročanja in nepreglednimi strukturami offshore, in sicer v obsegu, v katerem poznajo, posedujejo ali nadzorujejo takšne informacije:

1. ime, naslov, jurisdikcijo rezidentstva in davčno številko za naslednje osebe:

- osebo, ki opravi razkritje;
- katerega koli naročnika te osebe v zvezi s tem aranžmajem ali strukturo, vključno z datumom rojstva takih oseb;
- vsakega dejanskega uporabnika aranžmaja za izogibanje enotnemu standardu poročanja ali vsakega dejanskega lastnika nepregledne strukture offshore;
- vsako osebo, ki je posrednik v povezavi s tem aranžmajem ali strukturo (razen osebe, ki opravi razkritje).

2. podrobnosti aranžmaja za izogibanje enotnemu standardu poročanja ali nepregledne strukture offshore, še zlasti naslednje informacije:

– v zvezi z aranžmajem o izogibanju enotnega standarda poročanja dejanski opis značilnosti dogovora, ki so bile zasnovane tako, da se izognejo zakonodaji enotnega standarda poročanja ali so bile tržene s tem namenom oziroma imajo tak učinek;

– v zvezi z nepregledno strukturo offshore dejanski opis značilnosti, ki delujejo tako, da ne dopuščajo natančne določitve dejanskega lastništva davčnega zavezanca, o katerem se poroča, ali dajejo vtis, da davčni zavezanec, o katerem se poroča, ni dejanski lastnik;

– jurisdikcijo, kjer je bil aranžma o izogibanju enotnega standarda poročanja ali nepregledna struktura offshore na voljo za izvedbo.«.

V dosedanjem drugem odstavku, ki postane tretji odstavek, se besedilo »prejšnjega odstavka« nadomesti z besedilom »prvega in drugega odstavka tega člena«.

V dosedanjem tretjem odstavku, ki postane četrti odstavek, se za besedo »prvega« doda besedilo »in drugega«.

Dosedanji četrti odstavek postane peti odstavek.

45. člen

V 255.z členu se za drugim odstavkom doda nov tretji odstavek, ki se glasi:

»(3) Za namene izvajanja tega poglavja se za sodelujočo jurisdikcijo šteje jurisdikcija, če se med pristojnima organoma te jurisdikcije in Republike Slovenije uporablja sporazum o avtomatični izmenjavi informacij o dohodkih, pridobljenih prek digitalnih platform, v skladu s katerim pristojni organ Republike Slovenije zagotavlja informacije iz 255.aa člena tega zakona in je ta jurisdikcija navedena na seznamu jurisdikcij, ki jim Republika Slovenija zagotavlja informacije o dohodkih, pridobljenih prek digitalnih platform, objavljenem na spletni strani Ministrstva za finance.«.

Dosedanji tretji, četrti, peti in šesti odstavek postanejo četrti, peti, šesti in sedmi odstavek.

46. člen

Za 255.ao členom se doda nov a255.ao člen, ki se glasi:

»a255.ao člen

(sporočanje podatkov sodelujočim jurisdikcijam)

»Pristojni organ informacije iz 255.aa člena tega zakona poleg državam članicam v skladu z 248.č členom tega zakona sporoča tudi sodelujočim jurisdikcijam iz tretjega odstavka 255.z člena tega zakona, za katere se uporablja sporazum med pristojnimi organi o avtomatični izmenjavi informacij o dohodkih, pridobljenih prek digitalnih platform, in katerih rezident je prodajalec, o katerem se poroča, oziroma – če prodajalec, o katerem se poroča, opravlja storitve dajanja nepremičnin v najem – pristojnemu organu jurisdikcije, v kateri je nepremičnina.«.

47. člen

V 260. členu se tretji odstavek spremeni tako, da se glasi:

»(3) Davčni organ o zahtevku, ki ga predloži plačnik davka davčnemu organu, odloči najpozneje v 15 dneh od prejema zahtevka.«.

48. člen

Besedilo 265. člena se spremeni tako, da se glasi:

»(1) Pristojni organ za izvajanje:

- mednarodnih pogodb o izogibanju dvojnega obdavčevanja,
- mednarodnih pogodb o izmenjavi informacij za davčne namene,
- Konvencije o medsebojni upravni pomoči pri davčnih zadevah in Protokola o spremembi Konvencije o medsebojni upravni pomoči pri davčnih zadevah (Uradni list RS, št. 109/10 – MP, št. 22/10) ter
- Konvencije o odpravi dvojnega obdavčevanja v zvezi s preračunom dobička povezanih podjetij s Protokolom (Uradni list RS – Mednarodne pogodbe, št. 12/07)

je v Republiki Sloveniji ministrstvo, pristojno za finance.

(2) Pristojni organ za:

- izmenjavo informacij po mednarodnih pogodbah o izogibanju dvojnega obdavčevanja in mednarodnih pogodbah o izmenjavi informacij za davčne namene,
- nudenje pomoči pri pobiranju davkov po mednarodnih pogodbah o izogibanju dvojnega obdavčevanja,

– nudenje pomoči pri davčnih zadevah po Konvenciji o medsebojni upravni pomoči pri davčnih zadevah in Protokola o spremembi Konvencije o medsebojni upravni pomoči pri davčnih zadevah (Uradni list RS – Mednarodne pogodbe, št. 22/10),

– postopke skupnega dogovarjanja iz drugega odstavka 14. a člena tega zakona, ki se vodijo zaradi sklenitve dvostranskih ali večstranskih APA sporazumov in

– postopke skupnega dogovarjanja iz 256. člena tega zakona, ki se vodijo na podlagi zahteve davčnega zavezanca v zvezi s Konvencijo o odpravi dvojnega obdavčevanja v zvezi s preračunom dobička povezanih podjetij s Protokolom (Uradni list RS – Mednarodne pogodbe, št. 12/07) in mednarodno pogodbo o izogibanju dvojnega obdavčevanja, ki obvezuje Republiko Slovenijo, kadar se zahteva nanaša na njene določbe, ki določajo pripis dobička stalni poslovni enoti podjetja države pogodbenice ter ugotavljanje in prilagoditev dobička med povezanimi podjetji držav pogodbenic (vključno z upoštevanjem transfernih cen),

je Generalni finančni urad Finančne uprave Republike Slovenije.«.

49. člen

V 266.c členu se za sedmim odstavkom doda nov osmi odstavek, ki se glasi:

»(8) Za poročevalske finančne institucije, druge osebe ali posrednike, ki izvajajo dejanja, da bi se izognili izvajanju poročanja in dolžne skrbnosti, veljajo določbe tega poglavja, kot da obveznosti poročanja in dolžne skrbnosti niso bile izpolnjene.«.

50. člen

V 272. členu se za četrtem odstavkom doda nov peti odstavek, ki se glasi:

»(5) Davčni organ je v postopku odmere dohodnine vezan na višino akontacije, odmerjene z dokončno odločbo o odmeri akontacije dohodnine, ter na vrsto dohodka, ki je bila ugotovljena v postopku odmere akontacije dohodnine.«.

51. člen

Za 288. členom se doda nov 288.a člen, ki se glasi:

»288.a člen

(akontacija dohodnine od dohodka v naravi v primeru iz dvanajstega odstavka 16. člena ZDoh-2)

(1) Ne glede na 278. in 281. člen tega zakona akontacijo dohodnine v primeru iz dvanajstega odstavka 16. člena ZDoh-2 izračuna davčni organ z odločbo.

(2) Odmera akontacije dohodnine se opravi na podlagi podatkov iz obvestila plačnika davka, podanega v obračunu davčnega odtegljaja, in podatkov davčnega zavezanca.

(3) Na podlagi podatkov iz prejšnjega odstavka davčni organ najpozneje v 30 dneh od prejema obvestila plačnika davka iz prejšnjega odstavka za davčnega zavezanca sestavi informativni izračun akontacije dohodnine, ki velja za njegovo napoved, če davčni zavezanec nanj v 15 dneh od vročitve ne vloži ugovora. Po poteku roka za vložitev ugovora in če davčni zavezanec nanj ne ugovarja, velja informativni izračun akontacije dohodnine za odločbo o odmeri akontacije dohodnine. V tem primeru velja, da se je odpovedal pritožbi.

(4) Če davčni zavezanec ugotovi, da so podatki v informativnem izračunu nepravilni ali nepopolni, v 15 dneh od vročitve informativnega izračuna vložijo ugovor.

(5) Če davčni zavezanec ugovarja zoper informativni izračun, v roku za ugovor vložijo dopolnjen informativni izračun, ki se šteje za njegovo napoved za akontacijo dohodnine.

(6) V primerih iz četrtega in petega odstavka tega člena davčni organ preveri navedbe davčnega zavezanca in na podlagi svojih podatkov in podatkov davčnega zavezanca izda odločbo.

(7) Davčni organ lahko davčnemu zavezancu odobri obročno plačilo po 101. členu, odlog in obročno plačilo po prvem odstavku 103. člena in obročno plačilo po drugem od-

stavku 103. člena tega zakona tudi za akontacijo dohodnine in prispevke za pokojninsko in invalidsko zavarovanje, prispevke za zdravstveno zavarovanje in prispevke za obvezno zavarovanje za dolgoletno oskrbo.«.

52. člen

Za 337. členom se dodata nova 337.a in 337.b člen, ki se glasita:

»337.a člen

(avtomatično dajanje podatkov v zvezi s posebno davčno obravnavo za delavce inovativnih zagonskih podjetij iz 45.b člena ZDoh-2)

(1) Delodajalci morajo davčnemu organu za delavce, ki so od tega delodajalca prejeli opcije za nakup delnic ali deležev tega delodajalca ali dohodek v obliki delnic ali deležev tega delodajalca, v zvezi s katerimi se po 45.b členu ZDoh-2 uveljavlja posebna davčna obravnavo tega dohodka, najkasneje do 31. januarja tekočega leta za preteklo leto posredovati podatke, potrebne za pobiranje davka iz tega dohodka, in sicer:

1. Podatki o podelitvi opcij ter odsvojitvi opcij vsebujejo podatke o:

– delavcu, potrebne za identifikacijo (osebno ime in davčna številka),

– času podelitve opcij in

– času odsvojitve opcije.

2. Podatki o pridobitvi in odsvojitvi delnic ali deležev vsebujejo podatke o:

– delavcu, potrebne za identifikacijo (osebno ime in davčna številka),

– količini in vrednosti delnic ali deležev ob pridobitvi,

– času pridobitve delnic ali deležev,

– plačilu za pridobitev delnic ali deležev ter o tem, ali so pridobljeni na podlagi opsijske pogodbe,

– količini in vrednosti delnic ali deležev ob odsvojitvi in

– času odsvojitve delnic ali deležev.

3. Podatki o prenehanju delovnega razmerja vsebujejo podatke o:

– delavcu, potrebne za identifikacijo (osebno ime in davčna številka) in

– datumu sklenitve pogodbe o zaposlitvi in prenehanja delovnega razmerja.

4. Podatki o prenehanju ali preoblikovanju delodajalca ali prenehanju štetja delodajalca za plačnika davka vsebujejo podatke o:

– delavcu, potrebne za identifikacijo (osebno ime in davčna številka) in

– datumu prenehanja ali preoblikovanja delodajalca za plačnika davka.

5. Podatki o poteku obdobja desetih let od leta, ko je delavec pridobil delnico ali delež, vsebujejo podatke o:

– delavcu, potrebne za identifikacijo (osebno ime in davčna številka) in

– datumu poteka obdobja desetih let.

(2) Delodajalci morajo podatke iz prvega odstavka tega člena posredovati v elektronski obliki.

(3) Delodajalci morajo v roku iz prvega odstavka tega člena delavcu pisno posredovati podatke iz prvega odstavka tega člena.

(4) Delavec mora delodajalcu poročati podatke iz tretje ali neje 1. točke ter pete in šeste alineje 2. točke prvega odstavka tega člena v 15 dneh od odsvojitve. Navedena obveznost ne velja v primeru, ko delavec odsvoji delnico ali delež v okviru pridobivanja lastnih delnic ali deležev družbe, razen ko družba pridobiva lastne delnice na organiziranem trgu.

337.b člen

(avtomatično dajanje podatkov organa, pristojnega za vodenje registra inovativnih zagonskih podjetij)

Organ, pristojen za vodenje registra inovativnih zagonskih podjetij, pošlje davčnemu organu enkrat letno, in sicer do 31. januarja tekočega leta za preteklo leto, naslednje podatke

o vpisu in izbrisu podjetij, vpisanih v register inovativnih zagonskih podjetij:

- podatke o podjetju, potrebne za identifikacijo,
- podatke o datumu vpisa in
- datumu izbrisa.«.

53. člen

V 353.a členu se v četrtem, petem in šestem odstavku beseda »portal« v vseh sklonih nadomesti z besedo »sistem« v ustreznem sklonu.

54. člen

Za 353.a členom se doda nov 353.b člen, ki se glasi:

»353.b člen

(prispevki za socialno varnost od dohodka v naravi v primeru iz dvanajstega odstavka 16. člena ZDoh-2)

Ne glede na drugi odstavek 352. člena tega zakona prispevke za socialno varnost, za katere je zavezanec zavarovanec, v primeru iz dvanajstega odstavka 16. člena ZDoh-2 izračuna davčni organ v odločbi, izdani na podlagi napovedi zavezanca. Prispevki za socialno varnost, za katere je zavezanec zavarovanec, se v tem primeru izračunajo po postopku, določenem v 288.a členu tega zakona.«.

55. člen

V 395. členu se v 1. točki za besedilom »10. člena« doda besedilo »in prvi odstavek 61. člena«.

56. člen

V 397. členu se v prvem odstavku na koncu 48. točke pika nadomesti s podpičjem in doda nova 49. točka, ki se glasi: »49. davčnemu organu ali delavcu v nasprotju z zakonom ne posreduje podatkov v zvezi s posebno davčno obravnavo za delavce inovativnih zagonskih podjetij ali ne dostavi teh podatkov v predpisanem roku ali na predpisani način ali posreduje neresnične, nepravilne ali nepopolne podatke (prvi, drugi in tretji odstavek 337.a člena).«.

57. člen

V 400.a členu se v prvem odstavku v 3. točki za besedilom »ne sporoča pravočasno« doda besedilo »ali pri sporočanju navede neresnične, nepravilne ali nepopolne informacije«.

58. člen

V 400.b členu se v prvem odstavku v 3. točki za besedilom »ne sporoča pravočasno« doda besedilo »ali pri sporočanju navede neresnične, nepravilne ali nepopolne informacije«.

PREHODNE IN KONČNE DOLOČBE

59. člen

(prehodna določba glede dokončanja postopkov v zvezi z dovolitvijo odlogov plačil davka po 101. in 102. členu)

Postopki v zvezi z dovolitvijo odlogov plačil davka, ki do dneva uveljavitve tega zakona še niso pravnomočno končani, se končajo po Zakonu o davčnem postopku (Uradni list RS, št. št. 13/11 – uradno prečiščeno besedilo, 32/12, 94/12, 101/13 – ZDavNep, 111/13, 22/14 – odl. US, 25/14 – ZFU, 40/14 – ZIN-B, 90/14, 91/15, 63/16, 69/17, 13/18 – ZJF-H, 36/19, 66/19, 145/20 – odl. US, 203/20 – ZIUPOPĐVE, 39/22 – ZFU-A, 52/22 – odl. US, 87/22 – odl. US, 163/22, 109/23 – odl. US, 131/23 – ZORZFS in 55/24 – odl. US).

60. člen

(prehodna določba glede zastaranja pravice do vračila presežka DDV)

Dopolnjeni četrti odstavek 125. člena zakona, ki se nanaša na pravico do vračila presežka DDV, se uporablja za obračune DDV, v katerih je bil ugotovljen presežek DDV in ki so predloženi po uveljavitvi tega zakona.

61. člen

(prehodna določba glede pretrganja zastaranja pravice do vračila presežka DDV in zastaranja pravice do odmere davka za čas postopka skupnega dogovarjanja)

(1) Spremenjeni tretji odstavek 126. člena zakona, ki se nanaša na pretrganje zastaranja pravice do vračila presežka DDV, se uporablja za obračune DDV, v katerih je bil ugotovljen presežek DDV in ki so predloženi po uveljavitvi tega zakona.

(2) Novi peti odstavek 126. člena zakona, ki se nanaša na zastaranje pravice do odmere davka, se uporablja za vse zadeve, glede katerih je postopek skupnega dogovarjanja ob uveljavitvi tega zakona v teku.

62. člen

(prehodna določba v zvezi z obveznostmi organa, pristojnega za vodenje registra inovativnih zagonskih podjetij)

Organ, pristojen za vodenje registra inovativnih zagonskih podjetij, pošlje davčnemu organu podatke o podjetjih, vpisanih v register inovativnih zagonskih podjetij na dan 1. januarja 2025, do 31. marca 2025.

63. člen

(prenehanje veljavnosti 86. člena Pravilnika o izvajanju Zakona o davčnem postopku)

Z dnem uveljavitve tega zakona preneha veljati 86. člen Pravilnika o izvajanju Zakona o davčnem postopku (Uradni list RS, št. 141/06, 46/07, 102/07, 28/09, 101/11, 24/12, 32/12 – ZDavP-2E, 19/13, 45/14, 97/14, 39/15, 40/16, 85/16, 30/17, 37/18, 43/19, 80/19, 106/20, 200/20, 135/21, 43/22, 166/22 in 74/23).

64. člen

(začetek veljavnosti)

Ta zakon začne veljati naslednji dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

Št. 432-01/24-16/17

Ljubljana, dne 14. novembra 2024

EPA 1684-IX

Državni zbor
Republike Slovenije
mag. Urška Klakočar Zupančič
predsednica

3103. Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o davku od dohodkov pravnih oseb (ZDDPO-2U)

Na podlagi druge alineje prvega odstavka 107. člena in prvega odstavka 91. člena Ustave Republike Slovenije izdajam

U K A Z

o razglasitvi Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o davku od dohodkov pravnih oseb (ZDDPO-2U)

Razglaszam Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o davku od dohodkov pravnih oseb (ZDDPO-2U), ki ga je sprejel Državni zbor Republike Slovenije na seji dne 14. novembra 2024.

Št. 003-02-1/2024-239

Ljubljana, dne 22. novembra 2024

Nataša Pirc Musar
predsednica
Republike Slovenije

ZAKON
O SPREMEMBAH IN DOPOLNITVAH ZAKONA
O DAVKU OD DOHODKOV PRAVNIH OSEB
(ZDDPO-2U)

1. člen

V Zakonu o davku od dohodkov pravnih oseb (Uradni list RS, št. 117/06, 56/08, 76/08, 5/09, 96/09, 110/09 – ZDavP-2B, 43/10, 59/11, 24/12, 30/12, 94/12, 81/13, 50/14, 23/15, 82/15, 68/16, 69/17, 79/18, 66/19, 172/21, 105/22 – ZZNŠPP in 12/24) se črta 32. člen.

2. člen

V 36. členu se v drugem odstavku v prvem stavku za besedo »naslednjih« doda beseda »petih«. Drugi stavek se črta.

3. člen

V 54.c členu se v prvem odstavku v drugi alineji znesek »1.000.000 eurov« nadomesti z zneskom »3.000.000 eurov«.

4. člen

V 55.c členu se za drugim odstavkom doda nov tretji odstavek, ki se glasi:

»(3) Zavezanec lahko za neizkoriščen del olajšave iz prvega odstavka tega člena zmanjšuje davčno osnovo v naslednjih petih davčnih obdobjih po obdobju vlaganja, vendar največ v višini davčne osnove.«.

Dosedanja tretji in četrti odstavek postaneta četrti in peti odstavek.

5. člen

V 59. členu se v drugem odstavku v prvi alineji za besedilom »za takšna izplačila prostovoljnim društvom, ustanovljenim za varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečami, ki delujejo v javnem interesu za te namene« dodata vejica in besedilo »ter drugim nevladnim organizacijam na področju varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami, ki delujejo v javnem interesu za te namene«.

6. člen

Naslov poglavja »X.a POSEBNA UREDITEV ZA UGOTAVLJANJE DAVČNE OSNOVE Z UPOŠTEVANJEM NORMIRANIH ODHODKOV« in 67.a do 67.g člen se črtajo.

PREHODNE IN KONČNA DOLOČBA

7. člen

(prehodna ureditev za pretekle izgube)

Zavezanec lahko uveljavlja zmanjšanje davčne osnove zaradi davčnih izgub iz davčnih obdobj, ki so se začela pred začetkom uporabe tega zakona, v prvih petih davčnih obdobjih po začetku uporabe tega zakona.

8. člen

(prehodna ureditev glede prenosa olajšave za vlaganja v digitalni in zeleni prehod)

Zavezanec lahko neizkoriščen del olajšave za vlaganja v digitalni in zeleni prehod iz prvega odstavka 55.c člena Zakona o davku od dohodkov pravnih oseb (Uradni list RS, št. 117/06, 56/08, 76/08, 5/09, 96/09, 110/09 – ZDavP-2B, 43/10, 59/11, 24/12, 30/12, 94/12, 81/13, 50/14, 23/15, 82/15, 68/16, 69/17, 79/18, 66/19, 172/21, 105/22 – ZZNŠPP in 12/24) uveljavlja za vlaganja, ki nastanejo po začetku uporabe tega zakona.

9. člen

(ukinitev posebne ureditve za ugotavljanje davčne osnove z upoštevanjem normiranih odhodkov)

(1) Zavezanec, ki je do začetka uporabe tega zakona na podlagi posebne ureditve ugotavljal davčno osnovo z upošte-

vanjem normiranih odhodkov po Zakonu o davku od dohodkov pravnih oseb (Uradni list RS, št. 117/06, 56/08, 76/08, 5/09, 96/09, 110/09 – ZDavP-2B, 43/10, 59/11, 24/12, 30/12, 94/12, 81/13, 50/14, 23/15, 82/15, 68/16, 69/17, 79/18, 66/19, 172/21, 105/22 – ZZNŠPP in 12/24), mora z začetkom uporabe tega zakona prenehati ugotavljati davčno osnovo po tej posebni ureditvi.

(2) Pravica do pokrivanja davčnih izgub, ki zavezancu ni prenehala na podlagi drugega stavka drugega odstavka 36. člena Zakona o davku od dohodkov pravnih oseb (Uradni list RS, št. 117/06, 56/08, 76/08, 5/09, 96/09, 110/09 – ZDavP-2B, 43/10, 59/11, 24/12, 30/12, 94/12, 81/13, 50/14, 23/15, 82/15, 68/16, 69/17, 79/18, 66/19, 172/21, 105/22 – ZZNŠPP in 12/24), zavezancu tudi z uveljavitvijo tega zakona ne preneha.

(3) Pravica do uveljavljanja neizkoriščenih delov davčnih olajšav, ki se lahko prenašajo v naslednja davčna obdobja, ki zavezancu ni prenehala na podlagi drugega odstavka 67.a člena Zakona o davku od dohodkov pravnih oseb (Uradni list RS, št. 117/06, 56/08, 76/08, 5/09, 96/09, 110/09 – ZDavP-2B, 43/10, 59/11, 24/12, 30/12, 94/12, 81/13, 50/14, 23/15, 82/15, 68/16, 69/17, 79/18, 66/19, 172/21, 105/22 – ZZNŠPP in 12/24), zavezancu tudi z uveljavitvijo tega zakona ne preneha.

10. člen

(začetek veljavnosti in uporabe)

(1) Ta zakon začne veljati naslednji dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije, uporablja pa se za davčna obdobja, ki se začnejo od vključno 1. januarja 2025.

(2) Do začetka uporabe tega zakona se uporablja Zakon o davku od dohodkov pravnih oseb (Uradni list RS, št. 117/06, 56/08, 76/08, 5/09, 96/09, 110/09 – ZDavP-2B, 43/10, 59/11, 24/12, 30/12, 94/12, 81/13, 50/14, 23/15, 82/15, 68/16, 69/17, 79/18, 66/19, 172/21, 105/22 – ZZNŠPP in 12/24).

Št. 435-02/24-3/20

Ljubljana, dne 14. novembra 2024

EPA 1685-IX

Državni zbor
Republike Slovenije
mag. Urška Klakočar Zupančič
predsednica

3104. Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona
o davčnem potrjevanju računov (ZDavPR-C)

Na podlagi druge alineje prvega odstavka 107. člena in prvega odstavka 91. člena Ustave Republike Slovenije izdajam

U K A Z

o razglasitvi Zakona o spremembah
in dopolnitvah Zakona o davčnem potrjevanju
računov (ZDavPR-C)

Razglašam Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o davčnem potrjevanju računov (ZDavPR-C), ki ga je sprejel Državni zbor Republike Slovenije na seji dne 14. novembra 2024.

Št. 003-02-1/2024-240

Ljubljana, dne 22. novembra 2024

Nataša Pirc Musar
predsednica
Republike Slovenije

ZAKON O SPREMEMBAH IN DOPOLNITVAH ZAKONA O DAVČNEM POTRJEVANJU RAČUNOV (ZDavPR-C)

1. člen

V Zakonu o davčnem potrjevanju računov (Uradni list RS, št. 57/15, 69/17, 3/22 – ZDDV-1M in 40/23) se v 1. členu besedilo »zavezanec za izvajanje postopka potrjevanja računov, izvajanje postopka potrjevanja računov, vsebino računa za namene izvajanja postopka davčnega potrjevanja računov, rok za izdajo računov, tehnične zahteve, obveznost zadržanja izdanega računa pri gotovinskem poslovanju za kupca,« črta, besedilo »nadzor nad izvajanjem tega zakona« pa se nadomesti z besedilom »sporočanja podatkov o prodaji prek avtomatov«.

2. člen

V 14. členu se naslov člena spremeni tako, da se glasi: »(obveznost proizvajalca, dobavitelja oziroma vzdrževalca programske opreme)«.

V prvem odstavku se za besedilo »ali informacijskega sistema za izdajo računov« doda besedilo »oziroma sporočanje podatkov o prodaji preko avtomatov«, za besedilom »in kopij računov« pa se doda besedilo »oziroma sporočanja podatkov o prodaji preko avtomatov«.

3. člen

Za 14. členom se dodajo novi 14.a do 14.d člen, ki se glasijo:

»14.a člen

(obveznost sporočanja podatkov o prodaji prek avtomata)

(1) Zavezanec za izvajanje postopka sporočanja podatkov o prodaji prek avtomatov (v nadaljnjem besedilu: zavezanec za sporočanje) je zavezanec, za katerega velja izjema od obveznosti izdajanja računov za prodajo blaga ali storitev prek avtomatov v skladu z zakonom, ki ureja davek na dodano vrednost.

(2) Zavezanec za sporočanje mora najpozneje v trenutku, ko je prodaja blaga ali storitev prek avtomata opravljena in prejeto plačilo, davčnemu organu v elektronski obliki po elektronski poti sporočiti podatke o prodaji.

(3) Ne glede na prvi odstavek tega člena zavezanec za sporočanje, ki za prodajo blaga ali storitev prek avtomatov za plačilo z gotovino izdaja račune v skladu z zakonom, ki ureja davek na dodano vrednost, izvaja postopek davčnega potrjevanja računov v skladu s tem zakonom.

(4) Med avtomate, za katere velja obveznost sporočanja podatkov o prodaji, se ne štejejo:

1. menjalni avtomati za prodajo žetonov;

2. avtomati za prodajo kmetijskih in gozdarskih pridelkov in storitev, za dobave blaga in storitev v okviru osnovne kmetijske in osnovne gozdarske dejavnosti, kot jo določa zakon, ki ureja dohodnino, ki so oproščene obračunavanja DDV v skladu s 94.k členom Zakona o davku na dodano vrednost (Uradni list RS, št. 13/11 – uradno prečiščeno besedilo, 18/11, 78/11, 38/12, 83/12, 86/14, 90/15, 77/18, 59/19, 72/19, 196/21 – ZDOsk, 3/22, 29/22 – ZUOPDCE, 40/23 – ZDavPR-B, 122/23 in nasl.; v nadaljnjem besedilu: ZDDV-1), ter za dobave izdelkov malega obsega prve stopnje predelave lastnih kmetijskih in gozdarskih pridelkov, kot jih določa zakon, ki ureja dohodnino, in ki so oproščene obračunavanja DDV v skladu s 94. členom ZDDV-1;

3. avtomati za prodajo blaga in storitev, ki so brez električnega napajanja, stojijo izven poslovnih prostorov zavezanca in delujejo brez navzočnosti fizične osebe, ki bi lahko izvajala postopek sporočanja podatkov o prodaji prek avtomata.

14.b člen

(postopek sporočanja podatkov o avtomatih)

(1) Avtomat za prodajo blaga ali storitev se šteje za poslovni prostor zavezanca za sporočanje.

(2) Zavezanec za sporočanje mora pred začetkom prodaje blaga ali storitev prek avtomata v elektronski obliki po elektronski poti sporočiti davčnemu organu podatke o avtomatu, ki obsegajo:

1. davčno številko zavezanca za sporočanje;

2. oznako avtomata;

3. vrsto avtomata;

4. lokacijo avtomata;

5. podatke o proizvajalcu ali vzdrževalcu programske opreme za izmenjavo podatkov z davčnim organom;

6. datum začetka veljavnosti podatkov, ki se sporočajo.

(3) Zavezanec za sporočanje mora sporočiti podatke iz prvega odstavka tega člena za vsak posamezni avtomat, prek katerega prodaja blago ali storitve. Zavezanec za sporočanje podatke podpiše z namenskim digitalnim potrdilom in jih pošlje davčnemu organu prek vzpostavljene elektronske povezave pred prvim pošiljanjem podatkov o prodaji prek avtomatov.

(4) Davčni organ preveri, če so poslani vsi podatki o avtomatu zavezanca za sporočanje iz prvega odstavka tega člena in če so podatki podpisani z namenskim digitalnim potrdilom.

(5) Davčni organ zavezancu za sporočanje nemudoma pošlje potrdilo o prejemu podatkov prek vzpostavljene elektronske povezave, če sta izpolnjena pogoja iz četrtega odstavka tega člena.

(6) Če pogoja iz četrtega odstavka tega člena nista izpolnjena, davčni organ zavezancu za sporočanje nemudoma pošlje sporočilo o zavrnitvi sprejema podatkov prek vzpostavljene elektronske povezave. V sporočilu navede napako, do katere je prišlo pri obdelavi podatkov. Zavezanec za sporočanje odpravi napako in davčnemu organu ponovno pošlje podatke o avtomatu v potrditev. Šteje se, da je zavezanec za sporočanje poslal podatke o avtomatu, ko od davčnega organa prejme potrdilo o prejemu podatkov iz petega odstavka tega člena.

(7) Zavezanec za sporočanje po prejemu potrdila iz petega odstavka tega člena avtomatu dodeli identifikacijsko oznako avtomata. Zavezanec za sporočanje mora avtomat na vidnem mestu označiti z identifikacijsko oznako avtomata.

(8) Zavezanec za sporočanje mora davčnemu organu sporočiti podatke o vseh spremembah podatkov iz drugega odstavka tega člena za posamezni avtomat. Zavezanec za sporočanje spremembe podatkov sporoči davčnemu organu pred začetkom uporabe spremenjenih podatkov na način, določen v tretjem odstavku tega člena. V primeru prenehanja izvajanja prodaje prek posameznega avtomata davčnemu organu sporoči podatke o prenehanju uporabe avtomata.

(9) Minister, pristojen za finance, podrobneje določi vsebino in obliko sporočila s podatki o avtomatu ter obliko identifikacijske oznake avtomata.

14.c člen

(sporočanje podatkov o prodaji prek avtomatov)

(1) Zavezanec za sporočanje mora davčnemu organu ob vsakokratni prodaji blaga ali storitev prek avtomata sporočiti naslednje podatke o opravljeni prodaji:

1. davčno številko zavezanca za sporočanje, ki je opravil prodajo, če je bila prodaja opravljena v tujem imenu in za tuj račun pa tudi davčno številko davčnega zavezanca, v imenu in za račun katerega je bila opravljena prodaja;

2. datum in čas prodaje;

3. številko transakcije prodaje in način dodelitve številke transakcije prodaje;

4. vrednost prodaje, skupno vrednost osnove po vrsti davka ali dajatve, razdeljeno po davčnih stopnjah, in pripadajoči davek ali dajatev, vrednost dobav na podlagi posebnih ureditev, dobav, pri katerih je plačnik davka na dodano vrednost kupec blaga ali naročnik storitve, oproščenih dobav in neobdavčljivih dobav, ločeno po davčnih številkah iz 1. točke tega odstavka;

5. vrednost za plačilo;

6. zaščitno oznako sporočila o prodaji;

7. številko prvotne transakcije prodaje v primeru izvajanja postopka potrjevanja naknadne spremembe podatkov o transakciji prodaje iz tretjega odstavka tega člena.

(2) Davčni organ poslanim podatkom o prodaji prek avtomata iz prvega odstavka tega člena dodeli enkratno identifikacijsko oznako in jo pošlje zavezancu za sporočanje kot potrdilo o prejemu poslanih podatkov o prodaji prek avtomata. Zavezanec za sporočanje mora hraniti podatke o enkratni identifikacijski oznaki skupaj s kopijo poslanih podatkov o prodaji prek avtomata iz prvega odstavka tega člena v skladu z zakonom, ki ureja davčni postopek.

(3) Zavezanec za sporočanje mora sporočiti vse naknadne spremembe podatkov o prodaji iz prvega odstavka tega člena, ki so bili sporočeni davčnemu organu. Sporočilo o spremembah podatkov o prodaji mora vsebovati podatek o številki transakcije prodaje, na katero se spremembe nanašajo.

(4) Za sporočanje podatkov o prodaji prek avtomatov se smiselno uporabljajo določbe 4. člena, četrtega do šestega odstavka 5. člena, prvega do tretjega in devetega do dvanajstega odstavka 7. člena tega zakona.

(5) Minister, pristojen za finance, podrobneje določi vsebinsko in obliko sporočil s podatki o opravljeni prodaji prek avtomata ter protokole in mehanizme za izmenjavo podatkov.

14.č člen

(postopek sporočanja podatkov o prodaji prek avtomata v primerih prekinjene vzpostavljene elektronske povezave)

(1) V primeru prekinjene vzpostavljene elektronske povezave za izmenjavo podatkov z davčnim organom mora zavezanec za sporočanje poslati davčnemu organu podatke o prodaji prek avtomata v rokih iz drugega in tretjega odstavka tega člena.

(2) Zavezanec za sporočanje mora vzpostaviti prekinjeno elektronsko povezavo in davčnemu organu poslati podatke o prodajah prek avtomata iz prvega odstavka 14.c člena tega zakona prek elektronske povezave v dveh delovnih dneh od dneva prekinitve povezave, razen v primerih iz tretjega odstavka tega člena.

(3) Če zavezanec za sporočanje iz opravičljivih razlogov ne more vzpostaviti prekinjene elektronske povezave v roku iz drugega odstavka tega člena, mora poslati podatke o prodajah prek avtomata iz prvega odstavka 14.c člena tega zakona prek vzpostavljene elektronske povezave najkasneje naslednji delovni dan po prenehanju vzrokov za zamudo.

(4) Za opravičljive razloge iz tretjega odstavka tega člena se štejejo utemeljeni razlogi, ki jih zavezanec ni mogel predvideti oziroma odvrniti in preprečujejo vzpostavitev elektronske povezave v predpisanem roku.

(5) Davčni organ poslanim podatkom o prodaji prek avtomata iz drugega in tretjega odstavka tega člena dodeli enkratno identifikacijsko oznako in jo pošlje zavezancu za sporočanje kot potrdilo o prejemu naknadno poslanih podatkov o prodaji prek avtomata.

(6) Zavezanec za sporočanje mora hraniti podatke o enkratni identifikacijski oznaki iz petega odstavka tega člena skupaj s kopijo poslanih podatkov o prodaji prek avtomata iz drugega in tretjega odstavka tega člena v skladu z zakonom, ki ureja davčni postopek.

14.d člen

(postopek sporočanja podatkov o prodaji prek avtomata na lokacijah, kjer ni mogoča vzpostavitev elektronske povezave)

(1) Zavezanec za sporočanje, ki opravlja prodajo prek avtomata, ki se nahaja na lokaciji, na kateri ni mogoče vzpostaviti elektronske povezave za izmenjavo podatkov z davčnim organom, mora sporočiti podatke o prodajah iz prvega odstavka 14.c člena tega zakona prek elektronske povezave v roku desetih delovnih dni od dneva prodaje, dokler ni mogoča vzpostavitev elektronske povezave na lokaciji, kjer se nahaja avtomat.

(2) Davčni organ poslanim podatkom o prodaji prek avtomata iz prvega odstavka tega člena dodeli enkratno identifikacijsko oznako in jo pošlje zavezancu za sporočanje kot potrdilo o prejemu naknadno poslanih podatkov o prodaji prek avtomata.

(3) Zavezanec za sporočanje mora hraniti podatke o enkratni identifikacijski oznaki iz drugega odstavka tega člena skupaj s kopijo poslanih podatkov o prodaji prek avtomata iz prvega odstavka tega člena v skladu z zakonom, ki ureja davčni postopek.«.

4. člen

V 18. členu se v prvem odstavku v 7. točki za besedo »računov« doda besedilo »oziroma dodeljenih enkratnih identifikacijskih oznakah skupaj s kopijami poslanih podatkov o prodaji prek avtomata«, v oklepaju se beseda »in« nadomesti z vejico, za besedilom »10. člena« pa se doda besedilo »drugi odstavek 14.c člena, šesti odstavek 14.č člena in tretji odstavek 14.d člena«.

Na koncu 11. točke se pika nadomesti s podpičjem in dodajo nove 12. do 14. točka, ki se glasijo:

»12. ne označi avtomata na vidnem mestu z identifikacijsko oznako (drugi stavek sedmega odstavka 14.b člena);

13. v predpisanem roku ne vzpostavi prekinjene elektronske povezave in ne pošlje podatkov o vseh prodajah prek avtomata (drugi in tretji odstavek 14.č člena);

14. v predpisanem roku ne pošlje podatkov o vseh prodajah prek avtomata, kadar vzpostavitev elektronske povezave na lokaciji avtomata ni mogoča (prvi odstavek 14.d člena).«.

5. člen

V 19. členu se v prvem odstavku v 9. točki za besedo »neresnične« dodata vejica in beseda »nepravilne«.

Na koncu 12. točke se pika nadomesti s podpičjem in dodajo nove 13. do 15. točka, ki se glasijo:

»13. omogoči zavezancu prodajo blaga ali storitev prek avtomatov v nasprotju s tem zakonom (tretji odstavek 14. člena);

14. davčnemu organu ne sporoči podatkov o prodaji blaga ali storitev prek avtomatov oziroma sporoči neresnične, nepravilne ali nepopolne podatke (drugi odstavek 14.a člena ali prvi ali tretji odstavek 14.c člena);

15. davčnemu organu ne sporoči podatkov o avtomatih oziroma sporoči neresnične, nepravilne ali nepopolne podatke (drugi, tretji, šesti ali osmi odstavek 14.b člena).«.

PREHODNA IN KONČNA DOLOČBA

6. člen

(rok za uskladitev podzakonskega predpisa)

Minister, pristojen za finance, izda predpis iz devetega odstavka 14.b člena in petega odstavka 14.c člena zakona v treh mesecih po uveljavitvi tega zakona.

7. člen

(začetek veljavnosti in uporabe)

Ta zakon začne veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije, spremenjeni 1., 14., 18. in 19. člen ter novi 14.a do 14.d člen zakona pa se začnejo uporabljati 1. januarja 2026.

Št. 432-01/24-17/18

Ljubljana, dne 14. novembra 2024

EPA 1686-IX

Državni zbor
Republike Slovenije
mag. Urška Klakočar Zupančič
predsednica

**3105. Sklep o imenovanju predsednika in članov
Državne volilne komisije ter njihovih
namestnikov**

Na podlagi 32. člena Zakona o volitvah v državni zbor (Uradni list RS, št. 109/06 – uradno prečiščeno besedilo, 54/07 – odl. US, 23/17, 29/21 in 12/24) in 112. člena Poslovnika državnega zbora (Uradni list RS, št. 92/07 – uradno prečiščeno besedilo, 105/10, 80/13, 38/17, 46/20, 105/21 – odl. US, 111/21, 58/23 in 35/24) je Državni zbor na seji 22. novembra 2024 sprejel

S K L E P**o imenovanju predsednika in članov
Državne volilne komisije ter njihovih
namestnikov**

V Državno volilno komisijo se za dobo štirih let imenujejo:

za predsednika:
Peter GOLOB

za namestnico predsednika:
Maja BAŠKOVIČ

za člana izmed pravnih strokovnjakov:
Mitja BREZNIK
Mitja ŠULIGOJ

za namestnika članov izmed pravnih strokovnjakov:
dr. Janez POGORELEC
dr. Miloš SENČUR

za člane na predlog poslanskih skupin:
Marjan JARKOVIČ
Terezija TRUPI
Drago ZADERGAL

za namestnike članov na predlog poslanskih skupin:
Ivana GRGIČ
mag. Alan MEDVEŠ
dr. Mirko PEČARIČ

Mandat začne teči 17. 12. 2024.

Št. 004-01/24-9/31
Ljubljana, dne 22. novembra 2024
EPA 1789-IX

Državni zbor
Republike Slovenije
mag. Urška Klakočar Zupančič
predsednica

**3106. Sklep o imenovanju direktorja Agencije
za zavarovalni nadzor**

Na podlagi 497. člena Zakona o zavarovalništvu (Uradni list RS, št. 93/15, 9/19, 102/20, 48/23, 78/23 – ZZVZZ-T in 84/24 – odl. US) in 112. člena Poslovnika državnega zbora (Uradni list RS, št. 92/07 – uradno prečiščeno besedilo, 105/10, 80/13, 38/17, 46/20, 105/21 – odl. US, 111/21, 58/23 in 35/24) je Državni zbor na seji 22. novembra 2024 sprejel

S K L E P
**o imenovanju direktorja Agencije
za zavarovalni nadzor**

Za direktorja Agencije za zavarovalni nadzor se za dobo šestih let imenuje:

mag. Gorazd ČIBEJ.
Položaj nastopi 1. 1. 2025.

Št. 460-01/24-11/7
Ljubljana, dne 22. novembra 2024
EPA 1769-IX

Državni zbor
Republike Slovenije
mag. Urška Klakočar Zupančič
predsednica

3107. Sklep o izvolitvi v sodniško funkcijo

Na podlagi 130. člena Ustave Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 33/91-I, 42/97, 66/00, 24/03, 69/04, 68/06, 47/13, 75/16 in 92/21), prvega odstavka 19. člena Zakona o sodniški službi (Uradni list RS, št. 94/07 – uradno prečiščeno besedilo, 91/09, 33/11, 46/13, 63/13, 69/13 – popr., 95/14 – ZUPJS15, 17/15, 23/17 – ZSSve, 36/19 – ZDT-1C, 34/23 – odl. US in 76/23) in 112. člena Poslovnika državnega zbora (Uradni list RS, št. 92/07 – uradno prečiščeno besedilo, 105/10, 80/13, 38/17, 46/20, 105/21 – odl. US, 111/21, 58/23 in 35/24) je Državni zbor na seji 22. novembra 2024 sprejel

S K L E P
o izvolitvi v sodniško funkcijo

V sodniško funkcijo se izvoli:
Patricija VAJS na sodniško mesto okrajne sodnice na Okrajnem sodišču v Celju.

Št. 700-05/24-20/7
Ljubljana, dne 22. novembra 2024
EPA 1782-IX

Državni zbor
Republike Slovenije
mag. Urška Klakočar Zupančič
predsednica

VLADA**3108. Uredba o spremembah in dopolnitvah Uredbe
o načinu izvedbe in financiranja pravne
pomoči ribičem**

Na podlagi osmega odstavka 21. člena Zakona o ureditvi določenih vprašanj zaradi končne razsodbe arbitražnega sodišča na podlagi arbitražnega sporazuma med Vlado Republike Slovenije in Vlado Republike Hrvaške (Uradni list RS, št. 69/17, 59/19, 204/21 in 62/24) Vlada Republike Slovenije izdaja

U R E D B O

o spremembah in dopolnitvah Uredbe o načinu izvedbe in financiranja pravne pomoči ribičem

1. člen

V Uredbi o načinu izvedbe in financiranja pravne pomoči ribičem (Uradni list RS, št. 76/17) se 2. člen spremeni tako, da se glasi:

»2. člen

(stroški izvajalca pravne pomoči)

Stroški izvajalca pravne pomoči obsegajo pravno sveto vanje, pravno zastopanje in druge pravne storitve v prekrškovnem ali kazenskem postopku pred organi Republike Hrvaške ali v drugem postopku pred mednarodnimi sodišči ali arbitražami, ki se nanaša na izvajanje razsodbe.«.

2. člen

3. člen se spremeni tako, da se glasi:

»3. člen

(izvajalec pravne pomoči)

(1) Izvajalec pravne pomoči zagotavlja dosegljivost in takojšnjo odzivnost 24 ur na dan vse dni v tednu.

(2) Izvajalec pravne pomoči od upravičenca sprejme pooblastilo za pravno pomoč, če mu je upravičenec predložil izjavo iz drugega odstavka 4. člena te uredbe, in o tem obvesti ministrstvo, pristojno za zagotovitev pravne pomoči (v nadaljnjem besedilu: pristojno ministrstvo), najpozneje naslednji delovni dan.

(3) Izvajalec pravne pomoči predloži pristojnemu ministrstvu vso zahtevano dokumentacijo v zvezi z izvajanjem pravne pomoči na podlagi te uredbe najpozneje petnajsti dan po prejemu pisne zahteve ministrstva.

(4) Pristojno ministrstvo predloži izvajalcu pravne pomoči podatke, ki jih vodi in jih izvajalec pravne pomoči potrebuje za izvajanje obveznosti iz te uredbe.

(5) V pogodbi o medsebojnih pravicah in obveznostih, ki jo skleneta pristojno ministrstvo in izvajalec pravne pomoči, se določijo zlasti način in roki poročanja, financiranje, obveznosti izvajalca, pošiljanje dokumentacije, nadzor nad izvajanjem pogodbe in drugo.

(6) Izvajalec pravne pomoči obvesti pristojno ministrstvo o preklicu ali odpovedi pooblastila in razlogih za preklic oziroma odpoved najpozneje naslednji delovni dan po preklicu ali odpovedi pooblastila.

(7) Če upravičenec ne izpolnjuje svojih obveznosti iz 4. člena te uredbe oziroma gre za nesodelovanje upravičenca po 5. členu te uredbe, izvajalec pravne pomoči o tem obvesti pristojno ministrstvo najpozneje v petih delovnih dneh po nastanku takih okoliščin.«.

3. člen

V 6. členu se za besedo »Če« doda beseda »pristojno«.

4. člen

V 7. členu se v prvem odstavku za besedo »postavki« doda beseda »pristojnega«.

V tretjem odstavku se za besedo »pri« doda beseda »pristojnem«.

Peti odstavek se spremeni tako, da se glasi:

»(5) V primeru pravnomočno prisojenih stroškov prekrškovnega ali kazenskega postopka ter postopka pred mednarodnimi sodišči ali arbitražami in za vračilo varščin se v poslovnih knjigah pristojnega ministrstva na podlagi ustrezne knjigovodske dokumentacije, ki jo pripravi pristojno ministrstvo, vzpostavijo terjatve do izvajalca pravne pomoči ali upravičenca.«.

KONČNA DOLOČBA

5. člen

(začetek veljavnosti)

Ta uredba začne veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

Št. 00704-328/2024

Ljubljana, dne 21. novembra 2024

EVA 2023-2330-0006

Vlada Republike Slovenije

dr. Robert Golob

predsednik

3109. Sklep o spremembah Sklepa o uvedbi pribitka k cestnini na določenih odsekih cestninskih cest

Na podlagi tretjega in četrtega odstavka 35. člena Zakona o izgradnji, upravljanju in gospodarjenju z drugim tirom železniške proge Divača–Koper (Uradni list RS, št. 51/18) in v zvezi z 18. členom Zakona o cestninjenju (Uradni list RS, št. 24/15, 41/17, 158/20 in 159/21) je Vlada Republike Slovenije sprejela

S K L E P

o spremembah Sklepa o uvedbi pribitka k cestnini na določenih odsekih cestninskih cest

1. člen

V Sklepu o uvedbi pribitka k cestnini na določenih odsekih cestninskih cest (Uradni list RS, št. 81/18, 4/20, 105/20, 70/21, 60/22, 155/22 in 118/23) se v 2. členu številka »0,018938« nadomesti s številko »0,018681«, številka »0,020790« s številko »0,020477« in številka »0,039504« s številko »0,039304«.

2. člen

V 3. členu se številka »0,006312« nadomesti s številko »0,006227«, številka »0,006930« s številko »0,006825« in številka »0,013168« s številko »0,013101«.

KONČNA DOLOČBA

3. člen

(začetek veljavnosti)

Ta sklep začne veljati 1. januarja 2025.

Št. 00704-322/2024

Ljubljana, dne 21. novembra 2024

EVA 2024-2430-0027

Vlada Republike Slovenije

dr. Robert Golob

predsednik

3110. Odločba o imenovanju vrhovnega državnega tožilca na Vrhovnem državnem tožilstvu Republike Slovenije, za namestnika generalne državne tožilke

Na podlagi prvega odstavka 116. člena Zakona o državnem tožilstvu (Uradni list RS, št. 58/11, 21/12 – ZDU-1F, 47/12, 15/13 – ZODPoI, 47/13 – ZDU-1G, 48/13 – ZSKZDČEU-1,

19/15, 23/17 – ZSSve, 36/19, 139/20, 54/21 in 105/22 – ZZNŠPP) in petega odstavka 21. člena Zakona o Vladi Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 24/05 – uradno prečiščeno besedilo, 109/08, 38/10 – ZUKN, 8/12, 21/13, 47/13 – ZDU-1G, 65/14, 55/17 in 163/22) je na predlog generalne državne tožilke, št. VDT-Tu-20-7/3/2024/3 z dne 21. 10. 2024, po predhodnem mnenju Državno-tožilskega sveta, št. Dts 223/2024-10 z dne 14. 10. 2024, Vlada Republike Slovenije na 128. redni seji dne 14. 11. 2024 izdala

ODLOČBO

Boštjan Jeglič, rojen 30. 3. 1972, vrhovni državni tožilec na Vrhovnem državnem tožilstvu Republike Slovenije, se z dnem 15. 11. 2024 imenuje za namestnika generalne državne tožilke za dobo šestih let.

Št. 70101-34/2024
Ljubljana, dne 14. novembra 2024
EVA 2024-2030-0042

Vlada Republike Slovenije
dr. Robert Golob
predsednik

USTAVNO SODIŠČE

3111. Odločba o ugotovitvi, da so člani 5, 6, 8, 12, 22, 23, in 24 Zakona o zdravljenju neplodnosti in postopkih oploditve z biomedicinsko pomočjo v neskladju z Ustavo

Številka: U-I-418/20-20
U-I-847/21-21
Datum: 16. 10. 2024

ODLOČBA

Ustavno sodišče je v postopku za oceno ustavnosti, začetem z zahtevama Skupine poslank in poslancev Državnega zbora in Zagovornika načela enakosti, na seji 16. oktobra 2024

o d l o č i l o:

1. Člani 5, 6, 8, 12, 22, 23 in 24 Zakona o zdravljenju neplodnosti in postopkih oploditve z biomedicinsko pomočjo (Uradni list RS, št. 70/2000) so v neskladju z Ustavo, kolikor do oploditve z biomedicinsko pomočjo niso upravičene ženske, ki živijo v istospolni zakonski zvezi ali zunajzakonski skupnosti, in samske ženske.

2. Državni zbor mora ugotovljeno neskladje iz prejšnje točke izreka odpraviti v roku enega leta po objavi te odločbe v Uradnem listu Republike Slovenije.

3. Do odprave ugotovljenega neskladja iz 1. točke izreka te odločbe se še naprej uporabljajo 5., 6., 8., 12., 22., 23. in 24. člen Zakona o zdravljenju neplodnosti in postopkih oploditve z biomedicinsko pomočjo.

4. Zahteva Zagovornika načela enakosti za oceno ustavnosti drugega stavka tretjega odstavka 2. člena in drugega stavka četrtega odstavka 3. člena Zakona o partnerski zvezi (Uradni list RS, št. 33/16) se zavrže.

5. Zahteva Skupine poslank in poslancev Državnega zbora za oceno ustavnosti 42. člena Zakona o zdravljenju neplodnosti in postopkih oploditve z biomedicinsko pomočjo se zavrže.

O b r a z l o ž i t e v

A.

Navedbe Skupine poslank in poslancev Državnega zbora

1. Skupina 38 poslank in poslancev (v nadaljevanju prvi predlagatelj) je 14. 10. 2020 vložila zahtevo za oceno ustavnosti 5. člena v zvezi s 6., 8., 12., 22., 23., 24. in 42. členom Zakona o zdravljenju neplodnosti in postopkih oploditve z biomedicinsko pomočjo (v nadaljevanju ZZNPOB), in sicer zaradi neskladja s 14., 34., 35. in 55. členom Ustave ter z 8. členom Konvencije o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin (Uradni list RS, št. 33/94, MP, št. 7/94 – v nadaljevanju EKČP).

2. Prvi predlagatelj poudarja, da Ustava v 55. členu vsakomur priznava pravico do svobodnega odločanja o rojstvu otrok, torej da uveljavi svojo voljo o tem, ali bo imel otroke, koliko jih bo imel in kdaj jih bo imel. Ta pravica naj bi imela tudi elemente »pozitivne svoboščine«, to je svobode do ravnanja na način, ki ga oseba sama izbere. S sprejetjem predpisov o oploditvi z biomedicinsko pomočjo (v nadaljevanju OBMP) naj bi se temu priključila tudi pozitivna obveznost države, da zagotavlja določeno storitev posameznicam, torej da omogoča rojstva otrok. Tudi samska ženska naj bi imela pravico svobodno odločati o rojstvih otrok. Šlo naj bi za zagotavljanje potrebne pomoči, da se spočetje in rojstvo otroka omogoči, ter seveda tudi za zagotavljanje pogojev, da se po volji posameznika ali spolnih partnerjev spočetje oziroma rojstvo otroka prepereči. Namen 55. člena Ustave je po mnenju prvega predlagatelja omogočiti izpolnitev človekove želje, da ima otroka.

3. Po mnenju prvega predlagatelja z omejitvijo dostopa do svoboščine iz 55. člena Ustave samo na raznospolne pare v dveh možnih oblikah zvez prihaja do nedopustnega posega v pravice samskih žensk in žensk v drugih oblikah partnerstev. To naj bi pomenilo poseg v 8. člen EKČP v zvezi s 35. členom Ustave, saj naj bi pravica do zdravljenja neplodnosti s postopki OBMP zapadla pod status pravic zasebnega in družinskega življenja. Opredelitev upravičencev do postopkov OBMP iz 5. člena ZZNPOB, ki izključuje samske ženske, naj bi bila protiustavno diskriminatorna. Šlo naj bi za razlikovanje na podlagi osebne statusa. To naj bi veljalo tudi za argumenta v njeno obrambo – da naj postopki OBMP omogočijo le tisto, kar bi dva zdrava človeka lahko po naravni poti dosegla s spolnim odnosom, in da je domnevna korist otroka, da ima očeta. Prvi predlagatelj opozarja na definicijo družine iz prvega odstavka 2. člena Družinskega zakonika (Uradni list RS, št. 15/17, 22/19 in 5/23 – v nadaljevanju DZ) in zaključuje, da 5. člen ZZNPOB nikakor ne zasleduje ustavno načrtovanega cilja načrtovanja družine.

4. Prvi predlagatelj meni, da je odrekanje enakega dostopa do storitve umetne oploditve ženskam, ki živijo v partnerski zvezi ali neskljenjeni partnerski zvezi po Zakonu o partnerski zvezi (v nadaljevanju ZPZ), v neskladju s 14. členom Ustave v zvezi s 55. členom Ustave in pomeni nerazumno diskriminacijo na podlagi spolne usmerjenosti. Isto kršitev Ustave – le da naj bi šlo za diskriminacijo na podlagi zakonskega stanu – vidi prvi predlagatelj glede omejitve za samske ženske. Iz 5. člena ZZNPOB ne zmore izluščiti niti ustavno dopustnega cilja za sporno razlikovanje. Dodaten argument prvega predlagatelja za protiustavnost izpodbijane ureditve je obstoj možnosti posvojitve po samski ženski. Zanj je nevzdržno stališče, da je v najboljšo otrokovo korist le življenje v družini z dvema staršema, življenje z enim staršem pa je v njegovo škodo. Prvi predlagatelj opozarja, da nikakor ni mogoče trditi, da je samska ženska, ki želi življenje podariti, bolj sebična od tiste, ki želi nosečnost prekiniti, slednji pa naj bi bila ta pravica zakonsko priznana. Ne bi naj bilo mogoče s sklicevanjem na največjo otrokovo korist utemeljiti izključitve samskih žensk iz dostopa do OBMP. Ta postopek naj bi namreč pomagal otroku uresničiti njegov temeljni interes po obstoju oziroma po vstopu v življenje.

5. Za prvega predlagatelja je človekova pravica do svobodnega odločanja o rojstvu svojih otrok iz 55. člena Ustave nedopustno zožena z ureditvijo, ki kot naslovnika pravice do OBMP določa zakonski ali zunajzakonski par, ne pa posameznice. Navedena človekova pravica naj bi vezala izvrševanje človekove pravice na soglasje drugega posameznika. To naj bi bilo v neskladju tako s 14. kot s 55. členom Ustave. Prvi predlagatelj to primerja z odločitvijo o prekinitvi oziroma nadaljevanju nosečnosti in z odločanjem o uporabi drugih ukrepov za uravnavanje rojstev, ki naj bi bili pridržani posameznicam. Prvi predlagatelj se sklicuje na številne druge primere, ko lahko samska mati doseže, da otrok ne bo imel pravno priznanega očeta (npr. opustitev sprožitve postopka za ugotovitev očetovstva, zamlčanje imena domnevnega očeta otroku). Odrekanje OBMP samskim osebam naj bi temeljilo na predsodkih, verskih prepričanjih in tradicionalnih predstavah o družbenem življenju dela družbene skupnosti, česar naj ne bi bilo mogoče šteti niti za pravico drugih niti za javni interes. Samske ženske (in ženske v istospolni zvezi) naj se po zaslugah in kvalificiranosti v ničemer ne bi razlikovale od žensk in moških v trajnem razmerju z drugospolnim partnerjem.

6. Prvi odstavek 14. člena Ustave naj bi bil kršen tudi z nadaljnjim razlikovanjem po osebnem statusu, to je z odrekanjem dostopa do OBMP parom, ki ne izpolnjujejo pogojev za zunajzakonsko skupnost, praviloma zato, ker še ne živijo skupaj. Razmerja teh oseb naj bi bila utemeljena z bistveno podobnimi medčloveškimi vrednotami kot razmerja oseb, ki živijo v zakonski ali zunajzakonski skupnosti. Izpodbijane določbe ZZNPOB naj bi bile v neskladju s pravico do osebnega dostojanstva iz 34. člena Ustave, ker naj bi žensko reducirale na iskalko moške spolne celice, moškega pa na objekt tega iskanja. Prvi predlagatelj tu navaja primere neustreznih rešitev, ki so na voljo samski ženski, ki so ji zaprta vrata do OBMP, in so povezane z različnimi tveganji ali manipulacijami (prikrivanje neuporabe zaščite pri spolnem odnosu, neformalni dogovor z moškim, da očetovstvo ne bo niti priznано niti izposlovano v pravnem postopku, ki se lahko spoštuje ali ne). Sedanja ureditev naj bi bila v škodo tudi moškim.

7. Prvi predlagatelj meni, da bi do OBMP morale biti upravičene vse ženske, ki jim je pot do spočetja in rojstva otroka iz kateregakoli razloga zaprta. Različne kategorije pomoči potrebnih žensk naj bi se razlikovale le po vzroku za svojo reproduktivno nemoč; ZZNPOB, ki naj bi na podlagi teh pravno nepomembnih razlik enim pomoč nudil, drugim pa jo odrekal, naj bi bil krivičen in diskriminatoren. Če država spočetja in rojstva otroka po naravni poti ali prekinitve nosečnosti nikakor ne sme omejevati, potem naj tudi ne bi smela s sklicevanjem na najboljši interes otroka odrekati samski ženski strokovne pomoči pri spočetju. Prvi predlagatelj pri tem opozarja, da razlog za odrekanje te pomoči ne more biti, da je samska ženska zdrava (plodna), saj se po drugi strani postopki OBMP nudijo enako zdravi ženski, katere soprog ali stalni partner je neploden.

8. Prvi predlagatelj je prepričan, da različne obravnave v bistvenem enakih položajev, ki jih navaja v zahtevi za oceno ustavnosti, temeljijo zgolj na osebnih okoliščinah iz prvega odstavka 14. člena Ustave in ne prestanejo strogega testa sorazmernosti.

Navedbe Zagovornika načela enakosti

9. Zagovornik načela enakosti (v nadaljevanju drugi predlagatelj) je 22. 12. 2021 vložil zahtevo za oceno ustavnosti 5. člena v zvezi s 6., 8., 12., 22., 23. in 24. členom ZZNPOB ter drugega stavka tretjega odstavka 2. člena in drugega stavka četrtega odstavka 3. člena ZPZ zaradi neskladja z 2., 14., 35., 51., 53. in 55. členom Ustave ter z 8., 12. in 14. členom EKČP.

10. Drugi predlagatelj navaja, da izpodbijana ureditev iz postopkov OBMP izključuje tiste neplodne ženske (in ženske, ki so nosilke genetskih bolezni oziroma kromosomskih nepravilnosti), ki niso v točno določenem zakonskem stanju (zakon-

ska zveza ali zunajzakonska skupnost z moškim), temveč so samske, vdove, razvezane ali živijo v druge vrste partnerstvu oziroma življenjski skupnosti. V tem vidi diskriminacijo (samskih žensk) po zakonskem stanju in diskriminacijo (žensk v istospolnih partnerstvih) po spolni usmerjenosti. Razlog za to diskriminacijo naj ne bi moglo biti zasledovanje koristi otroka. Šlo naj bi za diskriminacijo pri uživanju več človekovih pravic. V prvi vrsti pri uživanju svobode odločanja o rojstvih otrok iz 55. člena Ustave v zvezi z 8. členom EKČP, katere vidik naj bila tudi pravica spočetja otroka s pomočjo OBMP. Drugi predlagatelj v tej zvezi navaja tudi človekovo pravico do zdravstvenega varstva iz 51. člena Ustave (tudi reproduktivnega zdravstvenega varstva), pravico do spoštovanja družinskega življenja iz tretjega odstavka 53. člena Ustave in osebnostne pravice iz 35. člena Ustave. Po njegovem mnenju je ZZNPOB zakon, ki na zakonski ravni uresničuje ustavno zagotovljeno svobodo odločanja o rojstvih otrok, ki je neločljivo zapletena z ustavno zagotovljeno pravico do zdravstvenega varstva, kolikor ta obsega zdravstvene ukrepe za zdravljenje neplodnosti in OBMP.

11. Drugi predlagatelj meni, da je pojem družine kot skupnosti biološkega očeta, biološke matere in otroka v današnjem času že presežen. Rojstvo otroka, spočetega s postopkom OBMP, v ljubeče okolje ženski, ki ni v zakonski zvezi ali zunajzakonski skupnosti, ki za otroka skrbi s svojim delom in mu zagotavlja uspešen razvoj, naj bi bilo v otrokovo korist. DZ naj bi urejal in dopuščal tudi enostarševske družine in tudi posvojitve po samski osebi. Ne bi naj bilo logično, da je ženska lahko posvojiteljica, nista pa ji omogočena postopek OBMP in biološko starševstvo.

12. Drugi predlagatelj za izključevanje iz postopkov OBMP žensk, ki niso v zakonski zvezi ali zunajzakonski skupnosti (čemur drugi predlagatelj pravi »heterospolno partnerstvo«), ne more razbrati nobenega legitimnega cilja (zato naj bi bila podana tudi kršitev 2. člena Ustave). Tega ne najde niti v zakonodajnem gradivu (enako pogreša utemeljitev ustreznosti in nujnosti takega sredstva). Pri tem ugotavlja, da je z vidika potrebe po zdravljenju neplodnosti s postopki OBMP položaj vseh neplodnih žensk, ki si želijo ustvariti družino, v bistvenih elementih enak – vse so neplodne in si želijo otroka. Razlikovanje v ZZNPOB glede dostopa do OBMP naj bi temeljilo izključno na osebnih okoliščinah »zakonskega stanju in življenjske skupnosti« (drugi predlagatelj opozarja, da je za tem razlikovanjem skrito tudi razlikovanje po spolni usmerjenosti, če ženska živi v kateri od oblik partnerske zveze po ZPZ). Tako razlikovanje naj bi bilo po praksi Evropskega sodišča za človekove pravice (v nadaljevanju ESČP) dopustno le iz objektivnih in stvarno upravičenih razlogov, ki pa jih drugi predlagatelj v tem primeru ne vidi. Zakonodajalec naj ne bi z ničimer izkazal, da je v največjo otrokovo korist, da se rodi v družino dveh staršev. Tudi ženska brez partnerja in ženska v »druge vrste življenjski skupnosti« naj bi bili sposobni poskrbeti za vse otrokove čustvene, socialne in ekonomske potrebe ter mu nuditi ustrezno vzgojo in varstvo. O tem bi se bilo mogoče prepričati v vsakem posamičnem primeru preverjanja primernosti osebe za postopek OBMP in starševstvo, če le ZZNPOB ne bi vseboval domneve, da je največja korist otroka zagotovljena le, če se rodi v tradicionalno družino. Drugi predlagatelj vidi v takem preverjanju sredstvo, ki je za zagotovitev koristi otroka zadostno, po drugi strani pa milejše od sedanje popolne izključitve nekaterih skupin žensk.

13. Drugi predlagatelj navaja, da je Republika Slovenija na področju postopkov OBMP ena od držav z najbolj restriktivno ureditvijo. Opozarja, da v nekaterih državah ti postopki niso več namenjeni izključno zdravljenju medicinske neplodnosti (oziroma kvečjemu še preprečitvi prenosa hudih dednih bolezni), temveč so namenjeni tudi uporabi v primerih t. i. socialne neplodnosti (ki jo opredeljuje kot nezmožnost spočetja zaradi zakonskega statusa oziroma spolne usmerjenosti). Drugi predlagatelj meni, da izkazovanje medicinske neplodnosti za

samske oziroma istospolne ženske sicer ni nemogoče, vendar je iz vrste razlogov problematično. Vendarle ne predlaga opustitve koncepta neplodnosti, kot ga definira medicinska stroka.

Mnenji Vlade

14. Ustavno sodišče je zahtevi poslalo v odgovor Državnemu zboru, ki nanju ni odgovoril. Mnenji (v bistvenem enaki) o zahtevah je podala Vlada. Vlada meni, da v primeru samskih žensk ali žensk, ki živijo v druge vrste partnerstvih, ni mogoče *a priori* reči, da niso neplodne. V tej zvezi opozarja na primere, ko je bila neplodnost ali genetska indikacija medicinsko ugotovljena v postopku OBMP, pa zaradi smrti moža tega že začetega postopka ni bilo mogoče dokončati. Zato naj bi drugi odstavek 5. člena ZZNPOB protiustavno odrekal pravice iz 34., 35., 51., 53. in 55. člena Ustave (najprej) vsem ženskam, ki so neplodne, pa ne živijo v zakonski zvezi ali zunajzakonski skupnosti. Ne iz mednarodnopravnih instrumentov ne iz Ustave in domače zakonodaje naj ne bi izhajalo, da je za otroka bolje, da se sploh ne rodi, kot pa da se rodi v enostarševsko družino ali skupnost, ki je ne tvorita moški in ženska, ki živita v zakonski zvezi ali zunajzakonski skupnosti.

15. Ustavno sodišče je ustrezno mnenje Vlade vročilo predlagateljema. O mnenju Vlade se je kratko izjavil drugi predlagatelj. Navaja, da mu Vlada smiselno pritrjuje.

B. – I.

Procesne predpostavke in obseg presoje Ustavnega sodišča

16. Prvi predlagatelj med drugim izpodbija 42. člen ZZNPOB. Ta določba ne velja več in se ne uporablja. Prvi odstavek 302. člena DZ določa, da z njegovo uveljavitvijo prenehata veljati 41. in 42. člen ZZNPOB, uporabljata pa se do začetka uporabe tega zakonika. Glede na 305. člen DZ je ta začel veljati 15. 4. 2017, uporabljati pa se je začel (z za ta primer nepomembnimi izjemami) dve leti pozneje. Ustavno sodišče praviloma presoja le veljavne predpise. Na podlagi 47. člena Zakona o Ustavnem sodišču (Uradni list RS, št. 64/07 – uradno prečiščeno besedilo, 109/12, 23/20 in 92/21 – v nadaljevanju ZUstS) lahko Ustavno sodišče presoja tudi neveljavne predpise, če vlagatelj izkaže, da niso bile odpravljene posledice protiustavnosti ali nezakonitosti, vendar po ustaljeni presoji Ustavnega sodišča skupina poslank in poslancev Državnega zbora pravovarstvene potrebe za presojo neveljavnega predpisa ne more izkazati.¹

17. Drugi predlagatelj med drugim izpodbija drugi stavek tretjega odstavka 2. člena in drugi stavek četrtega odstavka 3. člena ZPZ. ZPZ ne velja več, saj je prenehal veljati z dnem uveljavitve Zakona o spremembah Družinskega zakonika (Uradni list RS, št. 5/23 – v nadaljevanju DZ-B).² Drugi stavek četrtega odstavka 3. člena ZPZ, ki je določal, da partnerja neskljenjene partnerske zveze nista upravičena do postopkov OBMP, ne velja več in se ne uporablja.³ Drugi stavek tretjega odstavka 2. člena ZPZ, ki je določal, da partnerja (sklenjene) partnerske zveze nista upravičena do postopkov OBMP, prav tako ne velja več. Glede na specifično zasnovo preoblikovanja takih partnerskih zvez v zakonske zveze oziroma njihovega prenehanja iz 3. člena DZ-B pa se zastavlja vprašanje, ali se še uporablja. Šesti odstavek 3. člena DZ-B namreč omogoča obstoj partnerskih zvez tudi po prenehanju ZPZ, če so podani

upravičeni razlogi, da partnerja partnerske zveze nista podala izjave o preoblikovanju partnerske zveze v zakonsko zvezo. ZPZ se v takem primeru uporablja še tudi po preteku roka iz prvega odstavka 3. člena DZ-B. Drugi predlagatelj ni posredoval podatkov o tem, ali obstajajo partnerske zveze, ki so na opisani podlagi »preživele« prenehanje veljavnosti ZPZ, in se torej glede njih ZPZ še uporablja. V teh okoliščinah lahko Ustavno sodišče sklene le, da se tudi neveljavni drugi stavek tretjega odstavka 2. člena ZPZ ne uporablja več. Drugi predlagatelj praviloma ne more izkazati pravovarstvene potrebe za nadaljevanje postopka zoper neveljavni (ali spremenjeni) zakon.⁴ V konkretnem primeru niti ne poskuša utemeljiti morebitne izjeme od tega načelnega pravila.

18. Obe zahtevi za oceno ustavnosti je – upošteva tudi, da za oceno ustavnosti ZPZ niso podane procesne predpostavke – razumeti, da odpirata vprašanja protiustavne diskriminacije pri dostopu do OBMP treh skupin: (a) samskih žensk (žensk brez partnerja ali partnerke); (b) žensk v istospolni zakonski zvezi ali zunajzakonski skupnosti po DZ; (c) žensk v t. i. neformalnih zvezah (o tem v 19. točki obrazložitve). Zahtevi ne problematizirata nedostopnosti OBMP samskemu moškemu ali istospolnemu moškemu paru (ki je v zakonski zvezi ali zunajzakonski skupnosti). Ustavno sodišče je upoštevalo, da sta bili obe zahtevi za oceno ustavnosti vloženi pred sprejetjem in uveljavitvijo DZ-B, ki je sklenitev zakonske zveze in zunajzakonske skupnosti omogočil tudi istospolnim parom.⁵ Ustavno sodišče je zato navedbe predlagateljev o protiustavnem izključevanju iz OBMP žensk v partnerskih zvezah in »druge vrste življenjskih skupnostih« v današnjem pravnem kontekstu razumelo tako, da se nanašajo na ženske v istospolnih zakonskih zvezah in zunajzakonskih skupnostih.

19. Ker imata oba predlagatelja po ZUstS privilegirani dostop do Ustavnega sodišča, je utemeljeno pričakovanje, da bodo njune zahteve strokovno in kvalitetno obrazložene, očitki pa natančni in razumljivi.⁶ Zahtevi temu ne zadostita v celoti. Ustavno sodišče je zato obravnavalo le tiste očitke predlagateljev, ki so bili dovolj določni, jasno in artikulirano obrazloženi ter ustavnopravno relevantni in niso bili očitno neutemeljeni.⁷ Očitki, s katerimi prvi predlagatelj zatrjuje nedopustno diskriminacijo neformalnih parov (natančneje žensk v neformalnih parih), niso taki. Iz njih namreč ni mogoče jasno izluščiti niti, na katero skupino oseb se nanašajo. Na prvi pogled se zdi, da ima prvi predlagatelj v mislih pare, ki niso niti poročeni niti ne živijo v zunajzakonski skupnosti. Vendar prvi predlagatelj na več mestih poudarja tudi, da je odločilno, da gre za osebe, ki ne

⁴ Sklepe Ustavnega sodišča št. U-I-469/20 z dne 30. 3. 2023, 11. točka obrazložitve, in št. U-I-806/21 z dne 11. 10. 2023, 5. točka obrazložitve.

⁵ Prvi odstavek 3. člena DZ se glasi: »Zakonska zveza je življenjska skupnost dveh oseb, katere sklenitev, pravne posledice in prenehanje ureja ta zakonik.« Prvi odstavek 4. člena DZ se glasi: »Zunajzakonska skupnost je dalj časa trajajoča življenjska skupnost dveh oseb, ki nista sklenila zakonske zveze, in ni razlogov, zaradi katerih bi bila zakonska zveza med njima neveljavna. Taka skupnost ima v razmerju med njima enake pravne posledice po tem zakoniku, kakor če bi sklenila zakonsko zvezo; na drugih pravnih področjih pa ima taka skupnost pravne posledice, če zakon tako določa.«

⁶ Primerjaj z odločbami Ustavnega sodišča št. U-I-92/07 z dne 15. 4. 2010 (Uradni list RS, št. 46/10, in OdlUS XIX, 4), 72. točka obrazložitve, št. U-I-246/14 z dne 24. 3. 2017 (Uradni list RS, št. 16/17, in OdlUS XXII, 7), 17. točka obrazložitve, št. U-I-223/16 z dne 23. 4. 2020 (Uradni list RS, št. 65/20, in OdlUS XXV, 7), 15. točka obrazložitve, in št. U-I-191/19 z dne 18. 5. 2023 (Uradni list RS, št. 63/23), 20. točka obrazložitve.

⁷ Primerjaj npr. z odločbama Ustavnega sodišča št. U-I-191/19, 20. točka obrazložitve, in št. U-I-130/22 z dne 21. 3. 2024 (Uradni list RS, št. 30/24), 29. točka obrazložitve.

¹ Glej sklepe Ustavnega sodišča št. U-I-59/06 z dne 6. 3. 2008 (Uradni list RS, št. 30/08, in OdlUS XVII, 9), št. U-I-105/12 z dne 26. 9. 2012, št. U-I-190/13 z dne 10. 4. 2014 in št. U-I-152/20 z dne 17. 3. 2022.

² Glej prvi odstavek 3. člena DZ-B, ki določa še, da se ZPZ uporablja še šest mesecev po uveljavitvi DZ-B (ki je bil uveljavljen 31. 1. 2023).

³ Glej tudi 4. člen DZ-B, ki določa, da se z dnem njegove uveljavitve neskljenjene partnerske zveze štejejo za zunajzakonske skupnosti po DZ.

živijo skupaj. Po ustaljeni sodni praksi⁸ pa lahko zunajzakonska skupnost v določenih primerih nastane tudi, če ni izpolnjen pogoj skupnega življenja v smislu prebivanja v skupnem stanovanju. Navedeni sklop očitkov prvega predlagatelja torej ni dovolj razumljiv in dosledno obrazložen, da bi ga bilo mogoče vsebinsko obravnavati.⁹

20. Procesna legitimacija drugega predlagatelja pred Ustavnim sodiščem obsega uveljavljanje neskladja s prvim odstavkom 14. člena Ustave v zvezi s katerokoli človekovo pravico in temeljno svobodščino ter neskladja z drugim odstavkom 14. člena Ustave, če razlikovanje temelji na osebnih okoliščinah. Predlagatelj ni upravičen uveljavljati neskladje z določbami Ustave, ki človekovih pravic ne zagotavljajo.¹⁰ Navedb drugega predlagatelja o neskladju z 2. členom Ustave zato Ustavno sodišče ni obravnavalo.

21. Ustavno sodišče je v okviru dopustnih očitkov predlagateljev ocenilo ustavnost 5., 6., 8., 12., 22., 23. in 24. člena ZZNPOB. Ker mora poznati pravo po uradni dolžnosti (*iura novit curia*), pri subsumpciji pravnih trditev predlagateljev pod posamezne določbe Ustave oziroma EKČP ni vezano na stališča predlagateljev.

B. – II.

Izpodbijane določbe ZZNPOB in glavne značilnosti postopkov OBMP v slovenskem pravem sistemu

22. Predlagatelja izpolnjujeta procesne predpostavke za odločanje o ustavnosti 5., 6., 8., 12., 22., 23. in 24. člena ZZNPOB.

23. ZZNPOB ureja zdravstvene ukrepe, s katerimi se ženski in moškemu pomaga pri spočetju otroka in se jima tako omogoči uresničevati svobodo odločanja o rojstvih svojih otrok (1. člen ZZNPOB). Vsakdo ima pravico do zdravljenja neplodnosti na način in pod pogoji, ki jih določa ZZNPOB (prvi odstavek 2. člena ZZNPOB). Člen 3 ZZNPOB določa, da je zdravljenje po tem zakonu ugotavljanje vzrokov neplodnosti ali zmanjšane plodnosti in odpravljanje teh vzrokov s strokovnim svetovanjem, z zdravlili ali s kirurškimi posegi, pa tudi odvzem in shranjevanje semenskih celic moškega ali jajčnih celic ženske, kateremu oziroma kateri grozi po dognanjih in izkušnjah medicinske znanosti, da bo postal neploden oziroma neplodna.¹¹

24. Postopki OBMP so postopki oploditve ženske, ki se s pomočjo biomedicinske znanosti izvajajo z namenom zanositve na drug način kot s spolnim odnosom. Opredeljeni so v 4. členu ZZNPOB: (a) postopki znotrajtelesne oploditve (*in vivo*) in (b) postopki zunajtelesne oploditve (*in vitro*). Pomembna je tudi delitev na postopke OBMP, pri katerih se uporabijo spolne

celice ženske in moškega, ki se vključita v postopek OBMP (homologna oploditev), in postopke OBMP, pri katerih spolno celico (jajčno ali semensko) daruje tretja oseba (heterologna oploditev).¹² Pri heterolognih postopkih OBMP ni dovoljena hkratna uporaba darovanih jajčnih celic in darovanih semenskih celic (tretji odstavek 8. člena ZZNPOB). Naštevaje postopkov v ZZNPOB sicer ni izčrpan in zakon ne zapira možnosti izvajanja drugih postopkov, ki jih že razvija ali jih bo še razvila biomedicinska znanost v prihodnje.¹³

25. ZZNPOB prepoveduje biomedicinsko pomoč pri izvedbi nadomestnega materinstva. Do OBMP ni upravičena ženska, ki namerava otroka po rojstvu odplačno ali neodplačno prepustiti tretji osebi (7. člen ZZNPOB). Slovenija torej sodi v krog držav, ki nadomestnega materinstva s postopki OBMP ne omogočajo.

26. Postopki OBMP se na podlagi 15. člena ZZNPOB opravljajo v okviru javne zdravstvene službe, v centrih za OBMP, ki imajo za to dejavnost posebno dovoljenje, pri čemer je za izvedbo vsakega prvega postopka OBMP potrebno prejšnje soglasje strokovnega posvetovalnega telesa centra. O pritožbi zoper njegovo odločitev odloči Državna komisija za OBMP, ustanovljena pri ministrstvu, pristojnem za zdravstvo.¹⁴ Za postopke OBMP s spolnimi celicami darovalke ali darovalca je potrebno tako soglasje strokovnega posvetovalnega telesa centra za OBMP kot tudi dovoljenje Državne komisije za OBMP (prvi odstavek 12. člena ZZNPOB).¹⁵

27. Pravila o določanju očetovstva in materinstva pri otrocih, spočetih z biomedicinsko pomočjo, so urejena v 133. in 134. členu DZ. Če je mati v postopek OBMP privolila po predpisih, ki urejajo postopke OBMP, njenega materinstva ni dovoljeno izpodbijati. Če je bil otrok spočet z biomedicinsko pomočjo z jajčno celico darovalke, njenega materinstva ni dovoljeno ugotavljati. Za očeta otroka, ki je bil spočet z biomedicinsko pomočjo, velja materin mož ali njen zunajzakonski partner, ob pogoju, da sta v postopek privolila po predpisih, ki urejajo postopke OBMP. Tako določenega očetovstva ni dovoljeno izpodbijati, razen ob zatrjevanju, da otrok ni bil spočet po postopku OBMP. Če je bil otrok spočet z biomedicinsko pomočjo s semensko celico darovalca, njegovega očetovstva ni dovoljeno ugotavljati.

28. Iz predstavljene ureditve izhaja, da je zakonodajalec izhajal iz t. i. koncepta medicinske neplodnosti. Določil je, da je medicinsko neplodnost mogoče ugotavljati le pri raznospolnem paru (ženski in moškem). Posledično ZZNPOB omogoča dostop do določenih postopkov OBMP le heteroseksualnemu paru – ženski in moškemu, ki živita v medsebojni zakonski zvezi ali zunajzakonski skupnosti.¹⁶ Ugotoviti je torej možno, da je v 5., 6., 8., 12., 22., 23. in 24. členu ZZNPOB določena prepoved nujenja postopkov OBMP samskim ženskam in lezbičnim parom, ki živijo v medsebojni zakonski zvezi ali zunajzakonski skupnosti.

⁸ Glej na primer sodbo Vrhovnega sodišča št. II Ips 37/2010 z dne 24. 11. 2011 in sodbo Višjega sodišča v Ljubljani št. I Cp 1079/2021 z dne 14. 9. 2021.

⁹ Dodaten razlog, da Ustavno sodišče teh očitkov ne obravnava vsebinsko, je tudi očitno majhen praktični učinek opisane »izključitve« neformalnih parov iz postopkov OBMP. K. Zupančič, Pojasnila k Zakonu o zdravljenju neplodnosti in postopkih oploditve z biomedicinsko pomočjo, v: K. Zupančič, B. Novak, Predpisi o zakonski zvezi in družinskih razmerjih, Uradni list Republike Slovenije, Ljubljana 2008, str. 284, navaja, da je ugotavljanje obstoja zunajzakonske skupnosti precej ohlapno. Pomagalo naj bi se ženski in moškemu, ki zatrjujeta, da živita skupaj. Zdravnik naj bi se s tem zadovoljil, saj naj od njega ne bi bilo mogoče zahtevati, da ugotavlja obstoj zunajzakonske skupnosti po pravilih civilnega prava med njima.

¹⁰ Odločba Ustavnega sodišča št. U-I-16/21, U-I-27/21 z dne 18. 11. 2021 (Uradni list RS, št. 202/21, in OdlUS XXVI, 35), 15. in 16. točka obrazložitve.

¹¹ Glej tudi v drugem odstavku 5. člena ZZNPOB definicijo upravičencev do postopkov OBMP kot moškega in ženske, ki »glede na izkušnje medicinske znanosti ne moreta pričakovati, da bi dosegla zanositev s spolnim odnosom, in jima ni mogoče pomagati z drugimi postopki zdravljenja neplodnosti«.

¹² U. Vrtačnik, Pravni vidiki biomedicinske pomoči pri spočetju, doktorska disertacija, Pravna fakulteta Univerze v Ljubljani, Ljubljana 2018, str. 37.

¹³ V. Žnidaršič Skubic, Civilno medicinsko pravo, izbrane teme, Uradni list Republike Slovenije, Ljubljana 2018, str. 131.

¹⁴ Sestavo in naloge Državne komisije za OBMP urejajo 19. do 21. člen ZZNPOB.

¹⁵ Centri za OBMP morajo pri svojem delu upoštevati tudi nekatere določbe Zakona o kakovosti in varnosti človeških tkiv in celic, namenjenih za zdravljenje (Uradni list RS, št. 61/07 – ZKVČTC), in celo Zakona o pridobivanju in presaditvi delov človeškega telesa zaradi zdravljenja (Uradni list RS, št. 56/15 – ZPPDČT); glej podrobneje pri U. Vrtačnik, nav. delo, str. 54–75.

¹⁶ Da so do OBMP v Republiki Sloveniji upravičeni samo pari različnega spola, je jasno sprejeto tudi v V. Žnidaršič Skubic, nav. delo, str. 132.

B. – III.

Presoja očitkov predlagateljev na podlagi prvega odstavka 14. člena Ustave v zvezi s 55. členom Ustave

29. Prvi odstavek 14. člena Ustave določa, da so v Republiki Sloveniji vsakomur zagotovljene enake človekove pravice in temeljne svoboščine, ne glede na narodnost, raso, spol, jezik, vero, politično ali drugo prepričanje, gmotno stanje, rojstvo, izobrazbo, družbeni položaj, invalidnost ali katerokoli drugo osebnostno okoliščino. V bistvenem enako določa 14. člen EKČP.¹⁷ Skladno z ustaljeno presojo Ustavnega sodišča je treba pri presoji očitka o diskriminatornem obravnavanju odgovoriti na naslednja vprašanja: 1) ali se zatrjevano različno obravnavanje nanaša na zagotavljanje oziroma uresničevanje človekove pravice oziroma temeljne svoboščine; 2) če se, ali obstaja različno obravnavanje pobudnika in tistega, s katerim se pobudnik primerja; 3) ali sta dejanska položaja, ki ju pobudnik primerja, v bistvenem enaka in torej razlikovanje temelji na okoliščini iz prvega odstavka 14. člena Ustave; ter 4) če gre za razlikovanje na podlagi okoliščine iz prvega odstavka 14. člena Ustave in torej za poseg v pravico do nediskriminatornega obravnavanja, ali je ta poseg ustavno dopusten.¹⁸ Podoben test opravi v okviru 14. člena EKČP tudi ESČP.¹⁹

30. Prvi odstavek 14. člena Ustave se torej, enako kot 14. člen EKČP, nanaša le na enakost v človekovih pravicah oziroma temeljnih svoboščinah. Vendar je Ustavno sodišče domet prvega odstavka 14. člena Ustave razširilo s tem, ko je (po vzoru ESČP pri razlagi 14. člena EKČP) zavzelo pristop, po katerem se za obravnavo na podlagi te ustavne določbe ne zahteva predhoden izkaz posega v določeno človekovo pravico oziroma temeljno svoboščino, ampak za obravnavo z vidika ustavne prepovedi diskriminatornega obravnavanja zadošča že obstoj določene povezave s človekovo pravico.²⁰ Povedano drugače, za presojo izpodbijane ureditve z vidika prepovedi diskriminacije po presoji Ustavnega sodišča in ESČP zadošča, da presojana pravna ureditev sodi v polje učinkovanja določene človekove pravice oziroma temeljne svoboščine.²¹

31. Jedro obeh zahtev²² so očitki predlagateljev o protustavni diskriminaciji na podlagi osebnih okoliščin iz prvega

¹⁷ Ta se glasi: »Uživanje pravic in svoboščin, določenih s to Konvencijo, je zagotovljeno vsem ljudem brez razlikovanja glede na spol, raso, barvo kože, jezik, vero, politično ali drugo prepričanje, narodnostni ali socialni izvor, pripadnost narodni manjšini, lastnino, rojstvo ali kakšne druge okoliščine.«

¹⁸ Glej odločbe Ustavnega sodišča št. U-I-425/06 z dne 2. 7. 2009 (Uradni list RS, št. 55/09, in OdlUS XVIII, 29) 7. točka obrazložitve, št. U-I-212/10 z dne 14. 3. 2013 (Uradni list RS, št. 31/13, in OdlUS XX, 4), 7. točka obrazložitve, št. U-I-68/16, Up-213/15 z dne 16. 6. 2016 (Uradni list RS, št. 49/16), 10. točka obrazložitve, št. U-I-91/21, Up-675/19 z dne 16. 6. 2022 (Uradni list RS, št. 94/22), 35. točka obrazložitve (skupna posvojitve s strani istospolnih partnerjev), in št. U-I-486/20, Up-572/18 z dne 16. 6. 2022 (Uradni list RS, št. 94/22), 25. točka obrazložitve.

¹⁹ Glej sodbo ESČP v zadevi *Gas in Dubois proti Franciji* z dne 15. 3. 2012, 37. in 38. ter 58. točka obrazložitve.

²⁰ Glej odločbe Ustavnega sodišča št. U-I-146/07 z dne 13. 11. 2008 (Uradni list RS, št. 111/08, in OdlUS XVII, 59), 14. točka obrazložitve, št. U-I-425/06, 8. točka obrazložitve, in št. U-I-91/21, Up-675/19, 36. točka obrazložitve.

²¹ Tako med drugim v odločbah Ustavnega sodišča št. U-I-91/21, Up-675/19, 36. točka obrazložitve (skupna posvojitve s strani istospolnih partnerjev), in št. U-I-486/20, Up-572/18, 33. točka obrazložitve. Primerjaj tudi s stališčem velikega senata ESČP v sodbi v zadevi *E. B. proti Franciji* z dne 22. 1. 2008, 47. in 48. točka obrazložitve, da za uporabo 14. člena EKČP zadošča, da dejstva v zadevi spadajo v področje uporabe ene ali več konvencijskih pravic; ter da prepoved pred diskriminacijo velja za vse tiste dodatne pravice, ki sodijo v splošno polje katerekoli konvencijske pravice, za katere se je država prostovoljno odločila, da jih bo zagotavljala.

²² Glej 18. in 19. točko obrazložitve te odločbe.

odstavka 14. člena Ustave oziroma 14. člena EKČP, zato je Ustavno sodišče oceno skladnosti izpodbijane ureditve z Ustavo opravilo s tega vidika. Pri tem je moralo najprej odgovoriti na vprašanje, pri uživanju katere (če sploh katere) človekove pravice naj bi bili izpostavljeni kategoriji slabše obravnavani. Predlagatelja sta (dovolj konkretizirano) navedla različne človekove pravice, urejene v Ustavi in EKČP, in sicer pravico do zasebnosti iz 35. člena Ustave, pravico do zdravstvenega varstva iz prvega odstavka 51. člena Ustave, pravico do družinskega življenja iz tretjega odstavka 53. člena Ustave, pravico do svobodnega odločanja o rojstvih otrok iz 55. člena Ustave ter pravico do spoštovanja zasebnega in družinskega življenja iz 8. člena EKČP.

32. Člen 55 Ustave vsebuje človekovo pravico do svobodnega odločanja o rojstvih otrok. Iz navedene ustavne določbe izhaja, da je odločanje o rojstvih svojih otrok svobodno, da država zagotavlja možnosti za uresničevanje te svoboščine in ustvarja razmere, ki omogočajo staršem, da se odločajo za rojstva svojih otrok. Teorija ugotavlja, da prvi odstavek 55. člena Ustave posamezniku zagotavlja svobodno odločanje o tem, ali bo za časa svojega življenja imel otroke ali ne, kdaj se bo odločil postati starš in koliko otrok bo imel,²³ oziroma svobodno uveljavljanje svoje volje o tem, ali bo imel otroke, kdaj in koliko jih bo imel.²⁴ S pomočjo zgodovinske metode razlage Ustave je mogoče ugotoviti, da človekova pravica iz 55. člena Ustave zajema najmanj pravico človeka do ugotavljanja in zdravljenja zmanjšane plodnosti, do preprečevanja zanositve, kar obsega kontracepcijo in sterilizacijo, ter pravico žensk do umetne prekinitve nosečnosti. Pri tem mora država zagotavljati dostopnost zdravstvenih in drugih storitev za uresničevanje teh pravic.²⁵

33. Ustavno sodišče je v 11. točki obrazložitve odločbe št. Up-459/17, U-I-307/19 z dne 21. 1. 2021 (Uradni list RS, št. 42/21, in OdlUS XXVI, 2) sprejelo stališče, da ZZNPOB ureja zdravstvene ukrepe, s katerimi se ženski in moškemu pomaga pri spočetju otroka in se jima tako omogoči uresničevati svobodo odločanja o rojstvih njunih otrok, ki jo zagotavlja 55. člen Ustave. Zakonodajalec je pravico do zdravstvenega varstva, kolikor ta obsega zdravstvene ukrepe, ki naj parom omogočijo spočetje otroka (zdravljenje neplodnosti in OBMP) in s tem uresničitev pravice iz 55. člena Ustave, uredil z ZZNPOB.²⁶ Da je ZZNPOB temeljnega pomena za uresničevanje pravice

²³ A. Dežman v: M. Avbelj (ur.), Komentar Ustave Republike Slovenije, Del 1: človekove pravice in temeljne svoboščine, Nova univerza in Evropska pravna fakulteta, Ljubljana 2019, str. 476.

²⁴ M. Končina Peternel v: L. Šturm (ur.), Komentar Ustave Republike Slovenije, Fakulteta za podiplomske državne in evropske študije, Ljubljana 2002, str. 576. Avtorica dodaja, da je država dolžna posamezniku zagotoviti takšne pogoje, da se bo lahko svobodno odločil, da ustvari družino (na področju zdravstvenega in socialnega varstva, vzgoje in izobraževanja, zaposlovanja, delovnopравниh varstev in stanovanjskega gospodarstva), pri čemer ne sme posegati v svobodo odločanja o rojstvih otrok zaradi uveljavljanja določene prebivalstvene politike.

²⁵ Glej razlago Komisije Skupščine Republike Slovenije za ustavna vprašanja, sprejeto na njeni 41. seji 19. 12. 1991 (glej Predlog Ustave Republike Slovenije [dodatek], Poročevalec Skupščine Republike Slovenije, Ljubljana, 17. januar 1992, str. 23). Na razlago te t. i. ustavne komisije glede pravice do prekinitve nosečnosti kot sestavine 55. člena Ustave se sklicuje tudi teorija, ki obenem pojasnjuje, da v slovenskem pravu ne velja, da je plod ali zarodek samostojno človeško bitje, oseba, ki ima kot taka avtonomne pravice, zlasti tudi absolutno pravico do življenja (glej pri K. Zupančič, Nekatero temeljne pravice družinskopravne narave in vprašanja svobode odločanja o rojstvih otrok, v: M. Pavčnik, A. Polajnar-Savčnik in D. Wedam-Lukić (ur.), Temeljne pravice, Cankarjeva založba, Ljubljana 1997, str. 192 in 202).

²⁶ Odločba Ustavnega sodišča št. Up-459/17, U-I-307/19, 12. točka obrazložitve.

iz 55. člena Ustave, izhaja tudi iz pravne teorije.²⁷ Glede na to Ustavno sodišče šteje, da pravna ureditev OBMP, vključno s krogom upravičencev do OBMP, sodi na področje 55. člena Ustave.

34. Tudi v praksi ESČP človekova pravica do zasebnega in družinskega življenja iz 8. člena EKČP obsega pravico para, da spočne otroka s postopkom OBMP oziroma da za ta namen uporabi tehnike, ki jih je razvila medicinska znanost.²⁸ ESČP pri ugotavljanju, ali je država pri urejanju tega hitro razvijajočega se ter moralno in etično občutljivega področja (še) ujela pravično ravnotežje med javnim interesom in interesi naslovnikov norme, državam priznava razmeroma široko polje proste presoje.²⁹

35. Pravici do svobodnega odločanja o rojstvih otrok iz 55. člena Ustave stoji nasproti pozitivna obveznost države, da posameznicam, posameznikom in parom omogoči uporabo zanesljivih tehnik, ki jih na področju OBMP razvija medicinska znanost. Zakonodajalec pri urejanju področja OBMP uživa določeno polje proste presoje. Ustava ne vsebuje pozitivne obveznosti zakonodajalca, da vsakomur omogoči (v določenem trenutku po stanju znanosti in stroke) vse biomedicinsko izvedljive postopke OBMP. Člen 8 EKČP in 55. člen Ustave namreč ne zagotavljata »pravice do otroka«. Vendar pa mora zakonodajalec pri zakonskem urejanju OBMP spoštovati načelo enakosti in prepoved diskriminacije, varstvo človekovega dostojanstva ter varstvo največje koristi otroka.³⁰

36. Iz 55. člena Ustave ne izhaja zahteva, da morajo biti postopki OBMP dostopni zgolj osebam ali parom, ki so medicinsko neplodni. Te določbe niti na podlagi jezikovne niti namenske in sistemske razlage ni mogoče razumeti tako, da omejuje dostopnost postopkov OBMP širšemu krogu oseb, kot to velja na podlagi ZZNPOB. Izrecni cilj ustavne pravice do svobodnega odločanja o rojstvih otrok je zagotavljanje možnosti in razmer, ki staršem omogočajo, da se odločajo za rojstva svojih otrok (drugi odstavek 55. člena Ustave). Po dosegljivih podatkih³¹ so postopki OBMP v številnih evropskih državah dostopni tako samskim ženskam (Belgija, Bolgarija, Hrvaška, Ciper, Danska, Estonija, Finska, Francija, Nemčija, Grčija, Madžarska, Islandija, Irska, Latvija, Luksemburg, Malta, Nizozemska, Norveška, Portugalska, Romunija, Španija, Šved-

ska in Združeno kraljestvo) kot tudi lezbičnim parom (Avstrija, Belgija, Danska, Finska, Francija, Nemčija, Islandija, Irska, Luksemburg, Malta, Nizozemska, Norveška, Portugalska, Španija, Švedska, Švica in Združeno kraljestvo).³²

37. Predlagatelja zatrjujeta diskriminatorno obravnavo glede na osebni okoliščini spolne usmerjenosti (za ženske v lezbičnih parih)³³ in zakonskega stanu (za samske ženske).³⁴ Tako spolna usmerjenost kot zakonski stan sta okoliščini iz prvega odstavka 14. člena Ustave.³⁵

38. Ustavno sodišče ugotavlja, da ni dvoma o tem, da pri dostopnosti do postopkov OBMP obstaja različno obravnavanje samskih žensk in žensk v lezbičnih parih v primerjavi z ženskami v raznospolnih parih. Postopki OBMP niso omogočeni niti samskim ženskam niti ženskam v lezbičnih parih. Ustavno sodišče se mora zato opredeliti do vprašanja, ali so dejanski položaji, ki jih predlagatelja primerjata (samske ženske in ženske v lezbičnih parih na eni strani ter ženske v raznospolnih parih na drugi strani), v bistvenem enaki in torej razlikovanje temelji na okoliščini iz prvega odstavka 14. člena Ustave. Ta korak presoje očitkov o diskriminatorem obravnavanju je Ustavno sodišče opravilo ločeno za samske ženske in za ženske v lezbičnih parih.

Presoja primerljivosti položajev žensk v (neplodnih) raznospolnih in istospolnih (lezbičnih) parih z vidika dostopa do OBMP

39. V ustavnosodni presoji je ustaljena razlaga, da so za oceno enakosti primerjanih položajev pomembne tako dejanske kot tudi pravne prvine. Ustavno sodišče je že v več primerih ugotovilo, da se primerjana položaja raznospolnih in istospolnih partnerskih skupnosti sama po sebi ne razlikujeta.³⁶ V odločbah Ustavnega sodišča št. U-I-425/06, št. U-I-212/10 in št. U-I-68/16, Up-213/15 je bilo tako stališče sprejeto, ko je šlo za pravico do dedovanja, torej za premoženjskopravne posledice enako stabilne (bodisi formalne bodisi neformalne) partnerske skupnosti, ne glede na to, ali jo tvorita istospolno ali raznospolno usmerjeni osebi, oziroma za vprašanje, ali je mogoče med osebe, ki lahko štejejo za družinske člane prosilca za mednarodno zaščito, uvrstiti tudi istospolne partnerje. V temelju je šlo v navedenih zadevah za vprašanje, ali lahko istospolni pari enako kot raznospolni pari ustvarjajo trajna, stabilna in ljubeča partnerska razmerja.

40. V odločbi št. U-I-91/21, Up-675/19 je Ustavno sodišče ugotovilo, da sta istospolna partnerja v primerljivem položaju z raznospolnima partnerjema z gledišča možnosti vzpostavitve pravnega starševstva s skupno posvojitvijo otroka. Za presojo

²⁷ M. Končina Peternel, nav. delo, str. 576, navaja, da se svoboda odločanja o rojstvih otrok uresničuje tudi s pomočjo zdravstvenih ukrepov, ki jih urejata dva zakona: Zakon o zdravstvenih ukrepih pri uresničevanju pravice do svobodnega odločanja o rojstvu otrok (Uradni list SRS, št. 11/77 in 42/86 – ZUUUP) in ZZNPOB. Primerjaj z V. Žnidaršič Skubic, nav. delo, str. 129–130.

²⁸ Glej sodbe ESČP v zadevah *S.H. in drugi proti Avstriji* z dne 3. 11. 2011, 82. in 88. točka obrazložitve, *Knecht proti Romuniji* z dne 2. 10. 2012, 54. točka obrazložitve, in *Pejičlová proti Češki republiki* z dne 8. 12. 2022, 25. in 47. točka obrazložitve.

²⁹ Sodbe ESČP v zadevah *S.H. in drugi proti Avstriji*, 97. in 106. točka obrazložitve, *Knecht proti Romuniji*, 59. točka obrazložitve, ter *Baret in Caballero proti Franciji* z dne 14. 9. 2023, 80. točka obrazložitve.

³⁰ V odločbi št. U-I-486/20, Up-572/18, 33. točka obrazložitve, je Ustavno sodišče poudarilo, da 53. člen Ustave ne daje izrecnega odgovora na vprašanje, ali lahko zakonsko zvezo skleneta le osebi različnega spola ali tudi osebi istega spola. To pomeni, da ima zakonodajalec določeno polje proste presoje. Ustavno sodišče je hkrati poudarilo, da mora pri pravnem urejanju zakonske zveze zakonodajalec poleg zahtev, ki izhajajo iz 53. člena Ustave, upoštevati tudi prepoved diskriminacije iz prvega odstavka 14. člena Ustave in argument človekovega dostojanstva, ki je temelj človekovih pravic.

³¹ Glej Fertility Europe in Forum Evropskega parlamenta za spolno in reproduktivno zdravje: European Atlas of Fertility Treatment (december 2021), dostopno na: https://fertilityeurope.eu/wp-content/uploads/2021/12/FERTIL-Atlas_EN-2021-v10.pdf, in ILGA-Europe – the European Region of the International Lesbian, Gay, Bisexual, Trans and Intersex Association: Rainbow Europe, dostopno na: <https://www.rainbow-europe.org/#0/8682/0>.

³² Tem državam je morebiti treba prišteti še Bolgarijo, Estonijo, Latvijo in Romunijo (glede teh držav se podatki iz dveh zgoraj omenjenih virov razhajajo).

³³ Spolna usmerjenost je ena izmed osebnih okoliščin iz prvega odstavka 14. člena Ustave in tudi iz 14. člena EKČP (glej na primer 12. točko obrazložitve odločbe Ustavnega sodišča št. U-I-91/21, Up-675/19, ki je obravnavala vprašanje skupne posvojitve s strani istospolnih partnerjev).

³⁴ Za namene te odločbe je kot »samsko žensko« treba razumeti žensko, ki ne živi v nobeni pravno priznani zvezi po družinskem pravu.

³⁵ Podobno ESČP pri razlagi 14. člena EKČP v več odločitvah. Glej npr. sodbo v zadevi *Şerife Yiğit proti Turčiji* z dne 2. 11. 2010, 80. točka obrazložitve (razlikovanje glede na civilno ali versko naravo zakonske zveze), sodbo v zadevi *Petrov proti Bolgariji* z dne 22. 5. 2008, 52. točka obrazložitve (razlikovanje med soprogo iz zakonske zveze in partnerko iz dolgoročnega *de facto* življenjskega razmerja), sodbo v zadevi *Muñoz Díaz proti Španiji* z dne 8. 12. 2009, 51. točka obrazložitve (slabša obravnava soproge iz zakonske zveze po običajih romske skupnosti).

³⁶ Glej med drugim odločbe Ustavnega sodišča št. U-I-425/06, 12. točka obrazložitve, št. U-I-212/10, 11. točka obrazložitve, št. U-I-91/21, Up-675/19, 44. točka obrazložitve (skupna posvojitve s strani istospolnih partnerjev), in št. U-I-486/20, Up-572/18, 36. točka obrazložitve.

Ustavnega sodišča je bilo odločilno, da je z vidika pravne ureditve možnosti skupne posvojitve zakonska zveza (oziroma od uveljavitve DZ tudi zunajzakonska skupnost) primerljiva z najbolj formalizirano obliko istospolne partnerske skupnosti, ki jo je pravni red tedaj dajal na razpolago istospolnima partnerjema, to je (sklenjeno) partnersko zvezo, katere pravne posledice so bile v času sprejemanja navedene odločbe že zelo podobne pravnim posledicam zakonske zveze.³⁷ V odločbi št. U-I-486/20, Up-572/18 je Ustavno sodišče sprejelo tudi stališče, da sta istospolna partnerja v primerljivem položaju z raznospolnima partnerjema, ko gre za sklenitev zakonske zveze. Po značilnostih partnerskega razmerja naj bi bili raznospolni in istospolni partnerji v bistveno enakem pravno upoštevnem dejanskem položaju.³⁸

41. Lezbični partnerki brez uporabe darovanih semenjskih celic ne moreta spočeti otroka, zato medicinske neplodnosti (ene ali druge partnerke ali obeh) praviloma niti ni mogoče ugotoviti.³⁹ Vendar Vlada utemeljeno opozarja na primere, ko je bila neplodnost ali genetska indikacija pri ženski, ki živi v lezbični zvezi, medicinsko že ugotovljena v postopku OBMP. Temu je mogoče dodati primere, ko je pri eni ali obeh ženskah, ki živita v medsebojni zakonski zvezi ali zunajzakonski skupnosti, ugotovljen jasen in nesporen medicinski vzrok neplodnosti. Ženske, ki živijo v lezbičnih zvezah, v katerih sta ena ali obe partnerki medicinsko neplodni, so torej v bistveno enakem položaju kot ženske, ki živijo v raznospolnih parih, v katerih je medicinska neplodnost prisotna pri enem ali drugem ali pri obeh partnerjih.

42. Vendar se analiza primerljivosti ne more ustaviti na tej točki. Pri presoji primerljivosti položajev žensk v lezbičnih in raznospolnih parih z vidika OBMP je treba upoštevati tudi naslednje razloge. Prvič, niti ženska v lezbičnem niti ženska v neplodnem raznospolnem paru otroka ne more spočeti po naravni poti, brez pomoči OBMP. Drugič, istospolne družine (istospolni par z otrokom/otroki) so po svojih bistvenih značilnostih in z vidika varstva otrokove koristi primerljive s heterospolnimi.⁴⁰ Tretjič, postopke OBMP iz drugega odstavka 4. člena ZZNPOB (»postopki oploditve ženske, ki se s pomočjo biomedicinske znanosti izvajajo z namenom zanositve na drug način kot s spolnim odnosom«) je glede na biološke danosti in glede na veljavno zakonsko ureditev, ki dopušča heterologno oploditev z darovanimi semenjskimi celicami, mogoče izvesti tudi pri ženski v lezbičnem paru.⁴¹

43. Po drugi strani je, če kot merilo sprejmemo t. i. medicinsko neplodnost, mogoče utemeljiti tudi različnost položajev žensk v lezbičnem in neplodnem raznospolnem paru. Ker se medicinska neplodnost (kot jo pojmuje ZZNPOB) lahko ugotavlja le pri raznospolnih parih, ženske v lezbičnem paru že pojmovno ne morejo biti neplodne. Merilo medicinske neplodnosti namreč že v izhodišču dostop do postopkov OBMP

omeji izključno na heterospolne pare. Vendar pa medicinska neplodnost ne more imeti odločilne teže pri presoji primerljivosti položajev žensk v lezbičnem in neplodnem raznospolnem paru, ker kot merilo dostopnosti do postopkov OBMP ni ustavna zahteva (36. točka obrazložitve).

44. Ob upoštevanju 42. in 43. točke obrazložitve Ustavno sodišče ugotavlja, da je ženska v lezbičnem paru glede dostopnosti do OBMP v bistvenem v enakem položaju kot ženska v raznospolnem paru iz drugega odstavka 5. člena ZZNPOB.

45. Razlikovanje v presoji zakonski ureditvi temelji na spolni usmerjenosti, ki je ena izmed okoliščin iz prvega odstavka 14. člena Ustave. Izpodbijane določbe ZZNPOB posegajo v pravico do nediskriminatorne obravnave istospolno usmerjenih oseb ženskega spola (lezbični par) pri uresničevanju pravice do svobodnega odločanja o rojstvih otrok (prvi odstavek 14. člena v zvezi s 55. členom Ustave).

Presoja primerljivosti položajev žensk v (neplodnih) raznospolnih parih in samskih žensk (žensk brez partnerja ali partnerke) z vidika dostopa do OBMP

46. Teorija navaja, da ni mogoče vedeti, ali je samska ženska neplodna, ker nima trajnejšega razmerja z moškim.⁴² Vendar Vlada utemeljeno opozarja, da to vselej ne drži. Dokazano neplodna samska ženska je v bistveno enakem položaju kot ženska, ki živi z moškim v neplodnem raznospolnem paru.

47. Poleg tega se tudi glede samskih žensk presoja primerljivosti položajev z ženskami v raznospolnih parih z vidika OBMP ne more ustaviti na tej točki. Ustavno sodišče mora pri svoji presoji izhajati iz človekovega dostojanstva kot središčnega načela ustavnega reda Republike Slovenije in upoštevati naslednje razloge. Prvič, niti samska ženska niti ženska v neplodnem raznospolnem paru otroka ne moreta spočeti po naravni poti, brez pomoči OBMP. Zahtevati, da ženska za dostop do OBMP (najprej) poišče partnerja, osnuje zakonsko zvezo ali zunajzakonsko skupnost in poskuša doseči zanositev po naravni poti, bi bilo namreč v očitnem nasprotju z njenim dostojanstvom in zasebnostjo. Drugič, enostarševske družine z otroki so tretji najpogostejši tip družine v Republiki Sloveniji in so po svojih temeljnih značilnostih glede skrbi za otroka primerljive z dvostarševskimi družinami.⁴³ Tretjič, postopke OBMP iz drugega odstavka 4. člena ZZNPOB (»postopki oploditve ženske, ki se s pomočjo biomedicinske znanosti izvajajo z namenom zanositve na drug način kot s spolnim odnosom«) je glede na biološke danosti in glede na veljavno zakonsko uredi-

³⁷ Glej odločbo Ustavnega sodišča št. U-I-91/21, Up-675/19, 49.–51. točka obrazložitve.

³⁸ Glej odločbo Ustavnega sodišča št. U-I-486/20, Up-572/18, 37.–39. točka obrazložitve.

³⁹ K. Zupančič, Pojasnila k Zakonu o zdravljenju neplodnosti in postopkih oploditve z biomedicinsko pomočjo, v: K. Zupančič, B. Novak, nav. delo, str. 278, navaja, da ZZNPOB odreka pravico do OBMP ženski, ki živi v skupnosti z drugo žensko in nima trajnejšega razmerja z moškim. Za tako žensko naj ne bi bilo mogoče vedeti, ali je neplodna; take diagnoze naj ji celo po naravi stvari ne bi bilo mogoče postaviti.

⁴⁰ Glej npr. odločbo Ustavnega sodišča št. U-I-91/21, Up-675/19, 61. točka obrazložitve (skupna posvojitve s strani istospolnih partnerjev).

⁴¹ Drugače velja za moškega v istospolnem ali raznospolnem paru. Moški v zakonski zvezi ali zunajzakonski skupnosti tako zaradi bioloških kot zaradi veljavnih pravnih omejitev (prepoved OBMP z namenom nadomestnega materinstva) ni v enakem položaju kot ženska v zakonski zvezi ali zunajzakonski skupnosti.

⁴² K. Zupančič, Pojasnila k Zakonu o zdravljenju neplodnosti in postopkih oploditve z biomedicinsko pomočjo, v: K. Zupančič, B. Novak, nav. delo, str. 278. Podobno, s poudarkom, da naj bo neplodnost (v smislu medicinske indikacije) pogoj za upravičenost do postopkov OBMP, v: K. Zupančič, Spočetje z biomedicinsko pomočjo – problemi pri uveljavljanju nove pravne ureditve, v: Medicina in pravo: izbrana poglavja, konferenčni zbornik, Maribor 2004, str. 97–103. Glej tudi K. Zupančič, Spočetje z biomedicinsko pomočjo in pravo, Pravna praksa, št. 18 (2001), str. 5–9, ki med drugim sprejema stališče, da je osnovni koncept ZZNPOB, da naj se s postopki OBMP pomaga samo ljudem, ki zaradi neplodnosti ne morejo imeti otrok. Za žensko, ki nima (trajnejšega) razmerja z moškim, pa ni mogoče vedeti, ali je neplodna. ZZNPOB naj bi bil predpis s področja zdravstva; zdravstvo pa naj bi bilo dolžno človeku pomagati samo, če so podani zdravstveni razlogi (indikacije) za pomoč. V primeru biomedicinske pomoči pri spočetju naj bi bil tak razlog neplodnost.

⁴³ Statistični urad Republike Slovenije, dostopno na: <https://stat.si/StatWeb/news/Index/9973>. Med vsemi družinami jih je bilo 23 odstotkov, med družinami z otroki pa 33 odstotkov. Glavnina takih družin so bile matere z otroki (80 odstotkov). Gre za razmeroma visoke številke. Po stanju na dan 1. 1. 2021 so v Republiki Sloveniji živele 109.303 družine, ki jih je tvorila mati z otroki (povprečno 1,36 otroka na družino), in 26.918 družin, ki jih je tvoril oče z otroki (povprečno 1,30 otroka na družino). Upoštevati je treba tudi, da Statistični urad Republike Slovenije za družino (kot drugi najštevilnejši tip družine) šteje tudi zakonski par brez otrok (kar sicer ne ustreza zakonski definiciji družine iz 2. člena DZ).

tev, ki dopušča heterologno oploditev z darovanimi semenskimi celicami, mogoče izvesti tudi pri samski ženski.⁴⁴

48. Po drugi strani je, če kot merilo sprejmemo t. i. medicinsko neplodnost, mogoče utemeljiti tudi različnost položajev ženske v neplodnem raznospolnem paru in samske ženske. Ker se medicinska neplodnost (kot jo pojmuje ZZNPOB) ugotavlja le pri raznospolnih parih, samska ženska že pojmovno ne more biti neplodna. Merilo medicinske neplodnosti namreč že v izhodišču dostop do postopkov OBMP omeji izključno na heterospolne pare. Vendar pa medicinska neplodnost ne more imeti odločilne teže pri presoji primerljivosti položajev žensk v neplodnem raznospolnem paru in samskih žensk, ker kot merilo dostopnosti do postopkov OBMP ni tudi ustavna zahteva (36. točka obrazložitve).

49. Ob upoštevanju 47. in 48. točke obrazložitve Ustavno sodišče ugotavlja, da je samska ženska glede dostopnosti do postopkov OBMP v bistvenem v enakem položaju kot ženska v raznospolnem paru iz drugega odstavka 5. člena ZZNPOB.

50. Razlikovanje v presojani zakonski ureditvi temelji na samskosti ženske kot njenem zakonskem stanu, ki je ena izmed okoliščin iz prvega odstavka 14. člena Ustave. Izpodbijane določbe ZZNPOB zato neposredno posegajo v pravico do nediskriminatorne obravnave samskih žensk pri uresničevanju pravice do svobodnega odločanja o rojstvih otrok (prvi odstavek 14. člena v zvezi s 55. členom Ustave).

Presoja ustavne dopustnosti posega v pravico do nediskriminatornega obravnavanja

51. Skladno s tretjim odstavkom 15. člena Ustave je človekove pravice mogoče omejiti samo s pravicami drugih in v primerih, ki jih določa Ustava. Ustavno sodišče to določbo ustaljeno razlaga tako, da je človekove pravice mogoče omejiti le v primerih, ki jih določa Ustava, zaradi varstva pravic drugih ali javne koristi.⁴⁵ Predpogoj za ustavno dopustnost posega je torej, da poseg zasleduje ustavno dopusten cilj (t. i. test legitimnosti oziroma ustavne dopustnosti). Če je zakonodajalec zasledoval ustavno dopusten cilj, Ustavno sodišče preizkusi še, ali je poseg skladen z načeli pravne države (2. člen Ustave), in sicer s tistim izmed teh načel, ki prepoveduje prekomerne posege države (splošno načelo sorazmernosti). Oceno skladnosti izpodbijane ureditve s splošnim načelom sorazmernosti opravi Ustavno sodišče na podlagi t. i. strogega testa sorazmernosti, ki obsega presojo treh vidikov posega, tj. presojo primernosti, nujnosti in sorazmernosti posega v ožjem smislu.⁴⁶ Le če poseg v človekove pravice in temeljne svoboščine prestane oba testa, je po ustaljeni ustavnosodni presoji dopusten. Iz ustaljene ustavnosodne presoje, ki se nanaša na oceno skladnosti zakonske ureditve z ustavno prepovedjo diskriminacije, izhaja še, da lahko razlikovanje na podlagi spolne usmerjenosti utemeljijo le posebej tehtni razlogi.⁴⁷

52. Ustavno sodišče je moralo najprej presoditi, ali se z izpodbijano ureditvijo zasleduje kakšen ustavno dopusten cilj.

⁴⁴ Drugače velja za samskega moškega. Samski moški tako zaradi bioloških kot zaradi veljavnih pravnih omejitev (prepoved OBMP z namenom nadomestnega materinstva) ni v enakem položaju kot samska ženska.

⁴⁵ Glej odločbo Ustavnega sodišča št. U-I-40/12 z dne 11. 4. 2013 (Uradni list RS, št. 39/13, in OdlUS XX, 5), 47. točka obrazložitve.

⁴⁶ Glej odločbo Ustavnega sodišča št. U-I-18/02 z dne 24. 10. 2003 (Uradni list RS, št. 108/03, in OdlUS XII, 86), 25. točka obrazložitve, in odločbi Ustavnega sodišča št. U-I-91/21, Up-675/19, 55. točka obrazložitve (skupna posvojitve s strani istospolnih partnerjev), in št. U-I-486/20, Up-572/18, 42. točka obrazložitve.

⁴⁷ Glej odločbe Ustavnega sodišča št. U-I-212/10, 20. točka obrazložitve, št. U-I-68/16, Up-213/15, 22. točka obrazložitve, št. U-I-91/21, Up-675/19, 55. točka obrazložitve (skupna posvojitve s strani istospolnih partnerjev), in št. U-I-486/20, Up-572/18, 42. točka obrazložitve.

Iz zakonodajnega gradiva izhaja, da je zakonodajalec skušal preprečiti, da bi otrok, spočet z OBMP, odraščal brez očeta.⁴⁸ Zakonodajalec je torej ocenil, da otroku nikoli ni v korist, če odrašča sam z materjo ali v istospolni družini; v korist mu je le, če odrašča z materjo in očetom.

53. Varstvo koristi otroka samo po sebi je ustavno dopusten cilj omejitve človekovih pravic, ki je vsebinsko povezan z ureditvijo postopka OBMP.⁴⁹ Korist otroka je temeljno vodilo pri vseh dejavnostih in postopkih v zvezi z otrokom, za uresničitev katere morajo skrbeti ne le starši, pač pa tudi vsi državni organi, izvajalci javnih služb, nosilci javnih pooblastil, organi lokalne skupnosti ter druge pravne in fizične osebe (glej 3. člen Konvencije Združenih narodov o otrokovih pravicah, Uradni list SFRJ – MP, št. 15/90, Akt o notifikaciji nasledstva glede konvencij Organizacije združenih narodov in konvencij, sprejetih v Mednarodni agenciji za atomsko energijo, Uradni list RS, št. 35/92, MP, št. 9/92 – KOP, in 7. člen DZ).

54. Korist otroka v primeru izpodbijanih zakonskih določb je zakonodajalec primarno utemeljil z oceno, da otroku, spočetemu z OBMP, ne more biti v korist, če odrašča sam z materjo ali v istospolni družini. Otrokova korist je varovana le, če odrašča v t. i. tradicionalni družini (mati, oče, otrok). Tako utemeljen cilj izpodbijane ureditve po presoji Ustavnega sodišča ni ustavno dopusten niti glede žensk v istospolnih zvezah niti glede samskih žensk.

55. Ustavno sodišče je že v odločbi št. U-I-91/21, Up-675/19 sprejelo stališče, da Vladi ni uspelo izkazati, da odraščanje otroka z istospolnima partnerjema, ki živita v stabilni partnerski zvezi, negativno vpliva na njegov razvoj in s tem na njegovo največjo korist v primerjavi z otroki iz tradicionalnih družin (mati, oče, otrok). Trditve Vlade iz navedenega postopka so v veliki meri ostale na ravni pavšalnih sklicevanj na pomen tradicionalne družine ter na določene splošne domneve, ki pa niso mogle utemeljiti absolutne izključitve istospolnih partnerjev iz skupne posvojitve.⁵⁰

56. Ustavno sodišče je nadalje v 67. točki obrazložitve odločbe št. U-I-91/21, Up-675/19 o skupni posvojitvi s strani istospolnih partnerjev pojasnilo, da aktualna ureditev po DZ

⁴⁸ Obrazložitev (tedaj še tako poimenovanega) Predloga zakona o postopkih umetne oploditve in ravnanju s človeškimi zarodki (ZPUOČZ), Poročevalec DZ, št. 4, z dne 27. 1. 1999, EPA: 681-II, str. 16: »Prvi odstavek 6. člena določa, kdo je upravičen do postopkov umetne oploditve. To sta moški in ženska, ki sta v času postopka živela v medsebojni zakonski zvezi ali v zunajzakonski skupnosti. Tudi privolitev za izvedbo postopka umetne oploditve morata dati oba zakonca ali zunajzakonska partnerja. S to določbo se poskuša preprečiti, da bi, v primeru, da bi se umetno oplodila samska ženska, otrok, spočet v postopku umetne oploditve, odraščal brez očeta [...]« K. Zupančič, Pojasnila k Zakonu o zdravljenju neplodnosti in postopkih oploditve z biomedicinsko pomočjo, v: K. Zupančič, B. Novak, nav. delo, str. 281, navaja, da otroku ni v največjo korist, če se rodi samski ženski in je malo verjetnosti, da bo kdaj imel očeta. Naravnega nikoli, ker očetovstva darovalca semenske celice ni dovoljeno ugotavljati. Avtor se sklicuje na mnenja psihiatrične stroke, da so otroci brez očeta prikrajšani, saj naj bi imel oče odločilni pomen pri otrokovem življenjskem zorenju, njegova odsotnost pa naj bi pogosto vplivala na razvoj motenj pri rasti osebnosti.

⁴⁹ Primerjaj z odločbo Ustavnega sodišča št. U-I-91/21, Up-675/19, 58. točka obrazložitve (skupna posvojitve s strani istospolnih partnerjev). M. Končina Peternel, nav. delo, str. 577, navaja, da so posegi v svobodo odločanja o rojstvu otrok zaradi varstva otroka pred rojstvom dopustni; veliko držav naj bi s predpisi varovalo koristi še nerojenega otroka, zlasti tudi pri uporabi umetnih metod reprodukcije. Tudi pri oblikovanju določb novega ZZNPOB naj bi zakonodajalec upošteval koristi otroka pred rojstvom, tudi med drugim z določbo, po kateri so do postopkov OBMP upravičeni le zakonci oziroma zunajzakonski pari oseb različnega spola v primerni starosti za opravljanje starševskih dolžnosti.

⁵⁰ Odločba Ustavnega sodišča št. U-I-91/21, Up-675/19, 65. točka obrazložitve.

sicer daje prednost skupni posvojitvi, a kot izjemo dopušča tudi t. i. enostransko posvojitve.⁵¹ Glede na to ni mogoče prepričljivo zagovarjati, da življenje samo z materjo otroku nikoli ni v korist. Da vsi otroci, ki odraščajo zgolj z materjo, niso avtomatično prikrajšani že zgolj zato, ker odraščajo brez očeta, je nadalje mogoče sklepati tudi iz podatka o razširjenosti enostarševskih družin, ki jih v največjem deležu sestavljajo prav matere z otroki.⁵² To je pomembno zato, ker bi v kontekstu obravnavanega izključevanja samskih žensk iz OBMP argument odraščanja v tradicionalni družini v skrajni izpeljavi svoje logike v bistvu pomenil, da je za otroka bolje, da se sploh ne rodi, kot da bi se rodil samski materi.

57. Vendar pa Ustavno sodišče ne more spregledati, da izpodbijane določbe, kolikor onemogočajo OBMP samskim ženskam, korist otroka zasledujejo tudi s tem, da ima otrok, spočet s pomočjo OBMP, dva starša, ne le enega. Ustavno sodišče se strinja, da je korist otrok načeloma (še) bolj varovana, če starševsko skrb izvršujeta dve osebi, kot če jo izvršuje ena oseba. Čeprav drži, da tudi otroci, spočeti s pomočjo OBMP, zaradi različnih življenjskih okoliščin (smrt, razveza, zapustitev otroka) lahko odraščajo v enostarševskih družinah ali brez staršev, ni mogoče spregledati, da izpodbijana ureditev zagotavlja najmanj to, da sta nosilca starševske skrbi v pravnem pogledu tako oče kot mati. V tem pogledu je tako opredeljena korist otrok, spočetih z OBMP, lahko legitimen cilj ureditve, ki oploditev omogoča le (istospolnim ali raznospolnim) parom, ne pa samskim osebam.

58. Glede na navedeno izpodbijana prepoved dostopa do OBMP samskim ženskam in ženskam v lezbičnih parih zasleduje ustavno dopusten cilj v primeru samskih žensk, ne pa tudi v primeru lezbičnih parov.

59. Če zakonodajalec zasleduje ustavno dopusten cilj, Ustavno sodišče preizkusi še, ali je poseg skladen z načeli pravne države (2. člen Ustave), in sicer s tistim izmed teh načel, ki prepoveduje prekomerne posege države (splošno načelo sorazmernosti). Oceno skladnosti izpodbijane ureditve s splošnim načelom sorazmernosti opravi Ustavno sodišče na podlagi t. i. strogega testa sorazmernosti, ki obsega presojo treh vidikov posega, tj. presojo primernosti, nujnosti in sorazmernosti posega v ožjem smislu.⁵³ Iz ustaljene ustavnosodne presoje, ki se nanaša na oceno skladnosti zakonske ureditve z ustavno prepovedjo diskriminacije, izhaja še, da lahko razlikovanje na podlagi spolne usmerjenosti utemeljijo le posebej tehtni razlogi.⁵⁴ Enako velja za razlikovanje na podlagi zakonskega stana.

60. Glede na to se mora v nadaljevanju Ustavno sodišče opredeliti do tega, ali neenaka obravnava samskih žensk glede dostopa do OBMP prestane strogi test sorazmernosti.

61. Dokazno breme glede sorazmernosti zakonskega ukrepa, ki posega v človekovo pravico do nediskriminatornega obravnavanja iz prvega odstavka 14. člena v zvezi s 55. členom Ustave, je na zakonodajalcu in Vladi.⁵⁵ V zadevi

št. U-I-91/21, Up-675/19 o skupni posvojitvi s strani istospolnih partnerjev je Ustavno sodišče poudarilo, da je že za presojo nujnosti posega ključno, ali je Vlada izkazala, da ima za svoje trditve o tem, da lahko le tradicionalna družina poskrbi za dobrobit otroka, zadostno podlago v dejstvih, denimo v mnenjih stroke, oziroma ali utemeljenost njenih trditve potrjujejo kakršnikoli drugi dokazi.⁵⁶ Ustavno sodišče ugotavlja, da Vlada v svojem mnenju niti ne zatrjuje, da je v otrokovo korist izključno odraščanje v dvostarševski družini. Vendar pa iz zakonodajnega gradiva leta 2000 sprejetega ZZNPOB izhaja ocena, da odraščanje otroka, spočetega v postopku umetne oploditve, brez očeta ni v njegovo največjo korist.⁵⁷ Ustavno sodišče ocenjuje, da zgolj s to trditvijo zakonodajalec dokaznemu bremenu glede nujnosti in (ožje) sorazmernosti izpodbijane ureditve za doseg največje otrokove koristi ni zadostil.⁵⁸ V primerih neenake obravnave samskih oseb mora namreč zakonodajalec s strokovnimi argumenti (npr. študijami o vplivu različnih vrst družin na otrokovo korist) absolutno prepoved dostopa do OBMP ženskam brez partnerja (partnerke) vsebinsko utemeljiti in pojasniti, zakaj je le na tak način mogoče zagotoviti otrokovo največjo korist. Zgolj trditve, da mora otrok vselej odraščati z očetom, takšni zahtevi ne zadosti.

62. Ustavno sodišče se je – ob molku Državnega zbora, ki ni odgovoril na zahtevi – moralo pri iskanju argumentov zakonodajalca za izpodbijano ureditev opreti na 25 let stara zakonodajna gradiva. Iz teh izhaja, da naj bi bila otrokova korist zagotovljena samo, če odrašča v tako imenovani tradicionalni družini (z materjo in očetom). Pojem družine je v praksi ESČP (družinsko življenje varuje 8. člen EKČP) predmet dinamične razlage, po kateri se krog oseb, med katerimi obstajajo posebje tesne osebne vezi, ki tvorijo družino, vselej ugotavlja na podlagi dejanskih okoliščin konkretnega primera.⁵⁹ Družinsko življenje ni več omejeno na tradicionalno jedrno družino, sestavljeno iz bioloških staršev in njihovih otrok. Iz novejših sodne prakse ESČP izhaja, da so lahko predmet varstva pravice do družinskega in zasebnega življenja tudi razmerja med istospolnimi partnerji,⁶⁰ vezi med starimi starši in vnuki⁶¹ ter istospolne družine z otroki, ki so biološki otroci enega od partnerjev.⁶² Tudi Ustavno sodišče je v odločbi št. U-I-486/20, Up-572/18, v kateri je obravnavalo pravico do sklenitve zakonske zveze med istospolnimi partnerji (42. točka obrazložitve), pojasnilo, da argument tradicije ne more utemeljiti diskriminacije in da uresničevanje človekove pravice oziroma temeljne svoboščine istospolno usmerjenih oseb ne more biti pogojevano s tem, da jo podpira večina prebivalcev. K temu Ustavno sodišče dodaja, da mora pravo in v njegovem okviru razlaga pravnih norm ohraniti stik z nenehno spreminjajočimi se družbenimi okoliščinami. Pretirano toga in nespremenljiva

⁵⁶ Odločba Ustavnega sodišča št. U-I-91/21, Up-675/19 (o skupni posvojitvi s strani istospolnih partnerjev), 60. točka obrazložitve.

⁵⁷ Opomba št. 48 te odločbe.

⁵⁸ Prim. sodbo Ustavnega sodišča Avstrije št. G 16/2013, 46. točka obrazložitve.

⁵⁹ Sodba ESČP v zadevi *K. in T. proti Finski* z dne 12. 7. 2001, 150. točka obrazložitve.

⁶⁰ Stabilna razmerja istospolnih parov spadajo pod pojem družinskega in zasebnega življenja enako kot razmerja raznospolnih parov (sodbe ESČP v zadevah *Vallianatos in drugi proti Grčiji* z dne 7. 11. 2013, 73. in 74. točka obrazložitve, *X in drugi proti Avstriji* z dne 19. 2. 2013, 95. točka obrazložitve, *P. B. in J. S. proti Avstriji* z dne 22. 7. 2010, 30. točka obrazložitve, *Schalk in Kopf proti Avstriji*, 92. do 94. točka obrazložitve).

⁶¹ Sodbi ESČP v zadevah *Marckx proti Belgiji* z dne 13. 6. 1979, 45. in 46. točka obrazložitve, ter *Scozzari in Giunta proti Italiji* z dne 13. 7. 2000, 221. točka obrazložitve.

⁶² Sodba ESČP v zadevi *X in drugi proti Avstriji*, 96. točka obrazložitve.

⁵¹ Drugi odstavek 213. člena DZ določa, da lahko izjemoma otroka posvoji tudi ena oseba, če ta ni v zakonski zvezi ali v zunajzakonski skupnosti, če je to v otrokovo korist.

⁵² Opomba št. 43 te odločbe.

⁵³ Glej odločbo Ustavnega sodišča št. U-I-18/02, 25. točka obrazložitve.

⁵⁴ Glej odločbi Ustavnega sodišča št. U-I-212/10, 20. točka obrazložitve, in št. U-I-68/16, Up-213/15, 22. točka obrazložitve. Tako tudi ESČP v sodbah v zadevah *Schalk in Kopf proti Avstriji* z dne 24. 6. 2010, 96. in 97. točka obrazložitve, ter *Gas in Dubois proti Franciji*, 59. točka obrazložitve.

⁵⁵ Ustavno sodišče Avstrije je v sodbi št. G 16/2013 z dne 10. 12. 2013 med drugim navedlo, da morajo (tudi po praksi ESČP) za neenako obravnavanje na podlagi spola in spolne usmerjenosti obstajati posebno resni razlogi, pri čemer ima v primeru dvoma prednost enaka obravnava in ne diskriminacija (glej 46. točko obrazložitve navedene sodbe).

razlaga pravnih norm bi lahko ogrozila pravni in na splošno družbeni razvoj.⁶³

63. Kriteriji upravičenosti do OBMP iz 6. člena ZZNPOB predvidevajo, da so upravičenci sposobni opravljati starševske dolžnosti v otrokovo korist. Do postopkov OBMP sta namreč upravičena le tista (neplodna) zakonca ali zunajzakonska partnerja, ki sta polnoletna, razsodna in v primerni starosti za opravljanje starševskih dolžnosti ter v takem psihosocialnem stanju, v skladu s katerim se lahko utemeljeno pričakuje, da bosta sposobna opravljati starševske dolžnosti v korist otroka (posebej je določeno tudi, da mora biti ženska v starostni dobi, ki je primerna za rojevanje). Navedena varovalka lahko v konkretnih postopkih zagotavlja varovanje največje koristi otroka tudi v primeru samskih žensk in lezbičnih parov.

64. Glede na navedeno izpodbijana ureditev, ki ženskam v lezbičnih parih in samskim ženskam ne omogoča dostopa do OBMP, ni v skladu s pravico do nediskriminatorne obravnave pri uživanju človekove pravice do svobodnega odločanja o rojstvih otrok iz prvega odstavka 14. člena v zvezi s 55. členom Ustave. Glede žensk v lezbičnih parih ni ustavno dopustnega cilja za poseg, glede samskih žensk pa nista izkazani sorazmernost in nujnost posega v navedeno pravico. Členi 5, 6, 8, 12, 22, 23 in 24 ZZNPOB kršijo prepoved diskriminacije.

Ugotovitev ustavne neskladnosti presoje zakonske ureditve in način izvršitve

65. Glede na vse navedeno Ustavno sodišče ugotavlja, da so izpodbijane določbe ZZNPOB v neskladju s pravico partnerk istospolne zakonske zveze in zunajzakonske skupnosti ter samskih žensk do nediskriminatorne obravnave iz prvega odstavka 14. člena v zvezi s 55. členom Ustave, ker jim prepovedujejo dostop do postopkov OBMP izključno zaradi osebnih okoliščin spolne usmerjenosti in zakonskega stanu. Ker zaradi ugotovljene protiustavne pravne praznine razveljavitev ZZNPOB ni mogoča, je Ustavno sodišče na podlagi prvega odstavka 48. člena ZUstS sprejelo ugotovitveno odločbo (1. točka izreka). Na podlagi drugega odstavka 48. člena ZUstS je zakonodajalcu naložilo, naj ugotovljeno neskladje v ZZNPOB odpravi v roku enega leta po objavi odločbe v Uradnem listu Republike Slovenije (2. točka izreka).

66. Ustavno sodišče lahko na podlagi drugega odstavka 40. člena ZUstS določi način izvršitve svoje odločbe. V idealnem primeru bi bilo mogoče s takim načinom izvršitve v času do odprave ugotovljenega neskladja z Ustavo zagotoviti tako začasno ureditev postopkov OBMP, ki za samske ženske in ženske v lezbičnih parih ne bi bila diskriminatorna. Ustavno sodišče tega v tem primeru ni moglo narediti. Zadevno področje namreč zahteva kompleksno pravno urejanje, v katerem se prepletajo vprašanja s področja več strok oziroma znanosti. Zato je Ustavno sodišče – da bi se izognilo nastanku protiustavne pravne negotovosti, ki bi ohromila odločanje o postopkih OBMP – odločilo, da se do odprave ugotovljenega neskladja še naprej v nespremenjenem besedilu uporabljajo 5., 6., 8., 12., 22., 23. in 24. člen ZZNPOB (3. točka izreka).

67. Na podlagi razlogov, navedenih v 17. točki obrazložitve te odločbe, je Ustavno sodišče zavrglo zahtevo drugega predlagatelja za oceno ustavnosti izpodbijanih določb ZPZ (4. točka izreka).

68. Na podlagi razlogov, navedenih v 16. točki obrazložitve te odločbe, je Ustavno sodišče zavrglo zahtevo prvega predlagatelja za oceno ustavnosti 42. člena ZZNPOB (5. točka izreka).

C.

69. Ustavno sodišče je sprejelo to odločbo na podlagi 48. člena, drugega odstavka 40. člena in prvega odstavka

25. člena ZUstS v sestavi: predsednik dr. Matej Accetto ter sodnici in sodniki dr. Rok Čeferin, dr. Rajko Knez, dr. Špelca Mežnar, Marko Šorli in dr. Katja Šugman Stubbs. Sodnica Kogovšek Šalomon je bila pri odločanju v tej zadevi izločena. Ustavno sodišče je 1., 2. in 3. točko izreka sprejelo s petimi glasovi proti enemu. Proti je glasoval sodnik Šorli. Ustavno sodišče je 4. in 5. točko izreka sprejelo soglasno. Sodnici Mežnar in Šugman Stubbs ter sodnika Accetto in Knez so dali pritrilna ločena mnenja. Sodnik Šorli je dal delno odklonilno ločeno mnenje.

Dr. Matej Accetto
predsednik

DRUGI DRŽAVNI ORGANI IN ORGANIZACIJE

3112. Poročilo o gibanju plač za september 2024

Na podlagi prvega odstavka 19. člena Zakona o državni statistiki (Uradni list RS, št. 45/95 in 9/01) Statistični urad Republike Slovenije objavlja

POROČILO o gibanju plač za september 2024

Povprečna mesečna bruto plača na zaposleno osebo v Sloveniji za september 2024 je znašala 2.343,07 EUR in je bila za 0,5% nižja kot za avgust 2024.

Povprečna mesečna neto plača na zaposleno osebo v Sloveniji za september 2024 je znašala 1.487,43 EUR in je bila za 0,5% nižja kot za avgust 2024.

Povprečna mesečna bruto plača za obdobje januar–september 2024 je znašala 2.336,48 EUR.

Povprečna mesečna neto plača za obdobje januar–september 2024 je znašala 1.484,60 EUR.

Povprečna mesečna bruto plača za obdobje julij–september 2024 je znašala 2.358,84 EUR.

Št. 9616-861/2024/4
Ljubljana, dne 25. novembra 2024
EVA 2024-1522-0034

Mag. Apolonija Oblak Flander
generalna direktorica
Statističnega urada
Republike Slovenije

3113. Koeficienti rasti cen v Republiki Sloveniji, oktober 2024

Na podlagi prvega odstavka 19. člena Zakona o državni statistiki (Uradni list RS, št. 45/95 in 9/01) Statistični urad Republike Slovenije objavlja

KOEFICIENTE RASTI CEN v Republiki Sloveniji, oktober 2024

1. Mesečni koeficient rasti cen industrijskih proizvodov pri proizvajalcih na domačem trgu oktobra 2024 v primerjavi s septembrom 2024 je bil –0,007.

⁶³ Glej A. Galič, Argument precedensa ali stališče Ustavnega sodišča RS o prepovedi samovoljnega odstopa od sodne prakse, Revus – Revija za ustavno teorijo in filozofijo prava (Journal for Constitutional Theory and Philosophy of Law), št. 1 (2003), str. 44–56.

2. Koeficient rasti cen industrijskih proizvodov pri proizvajalcih na domačem trgu od začetka leta do konca oktobra 2024 je bil $-0,016$.

3. Koeficient povprečne mesečne rasti cen industrijskih proizvodov pri proizvajalcih na domačem trgu od začetka leta do konca oktobra 2024 je bil $-0,002$.

4. Koeficient rasti cen industrijskih proizvodov pri proizvajalcih na domačem trgu oktobra 2024 v primerjavi z istim mesecem prejšnjega leta je bil $-0,024$.

5. Mesečni koeficient rasti cen življenjskih potrebščin oktobra 2024 v primerjavi s septembrom 2024 je bil $-0,005$.

6. Koeficient rasti cen življenjskih potrebščin od začetka leta do konca oktobra 2024 je bil $0,015$.

7. Koeficient povprečne mesečne rasti cen življenjskih potrebščin od začetka leta do konca oktobra 2024 je bil $0,001$.

8. Koeficient rasti cen življenjskih potrebščin oktobra 2024 v primerjavi z istim mesecem prejšnjega leta je bil $0,000$.

9. Koeficient povprečne rasti cen življenjskih potrebščin od začetka leta do konca oktobra 2024 v primerjavi s povprečjem leta 2023 je bil $0,018$.

Št. 9626-329/2024/5
Ljubljana, dne 21. novembra 2024
EVA 2024-1522-0033

Mag. Apolonija Oblak Flander
generalna direktorica
Statističnega urada
Republike Slovenije

OBČINE

DOBREPOLJE

3114. Odlok o občinskih cestah Občine Dobrepolje

Na podlagi 155. člena Zakona o cestah (Uradni list RS, št. 132/22, 140/22 – ZSDH-1A, 29/23 in 78/23 – ZUNPEOVE) in 14. člena Statuta Občine Dobrepolje (Uradni list RS, št. 5/18 in 69/19) je Občinski svet Občine Dobrepolje na 8. redni seji dne 21. 11. 2024 sprejel

ODLOK

o občinskih cestah Občine Dobrepolje

I. SPLOŠNE DOLOČBE

1. člen

(vsebina odloka)

(1) Ta odlok določa in ureja:

– občinske ceste in nekategorizirane občinske ceste, ki se uporabljajo za javni promet na območju Občine Dobrepolje ter postopek njihove kategorizacije;

– projektiranje, graditev, upravljanje, vzdrževanje ter varstvo cest in prometa na njih.

(2) Vsa ostala področja, ki niso urejena s tem odlokem, ureja veljavna področna zakonodaja, ki se uporablja neposredno.

2. člen

(smiselna uporaba predpisov in pomen izrazov)

(1) Izrazi, uporabljeni v tem odloku, imajo enak pomen, kot je določen z veljavno področno zakonodajo.

(2) Občinske ceste se načrtujejo, projektirajo, gradijo, upravljajo in vzdržujejo na način in pod pogoji, ki jih določajo predpisi, ki urejajo javne ceste, varstvo okolja, urejanje prostora in graditev objektov, varnost prometa in določila tega odloka.

3. člen

(občinske ceste)

(1) Občinske ceste so javne ceste, namenjene povezovanju naselij v občini s povezovanjem naselij v sosednjih občinah, povezovanju naselij, delov naselij, naravnih in kulturnih znamenitosti in objektov v občini.

(2) Občinske ceste so javno dobro in so izven pravnega prometa. Na njih ni mogoče pridobiti lastninske pravice s priposestovanjem ali drugih stvarnih pravic, razen v primerih, določenih z zakonom.

4. člen

(pristojni organ)

(1) Pristojni organ za izvajanje tega odloka, je organ občinske uprave, stvarno pristojen za gospodarske javne službe (v nadaljevanju: pristojni organ).

(2) Redno vzdrževanje občinskih javnih cest v Občini Dobrepolje se opravlja kot obvezna gospodarska javna služba, na način kot to določa področna zakonodaja.

(3) Občinski svet lahko odloči, da se za izvajanje gospodarske javne službe vzdrževanja občinskih javnih cest v Občini Dobrepolje, skupaj ali posebej, v celoti ali delno, podeli koncesijo, skladno z zakonom in podzakonskimi akti.

II. KATEGORIZACIJA OBČINSKIH CEST

5. člen

(kategorije občinskih cest in nekategorizirane ceste)

(1) Občinske ceste se kategorizirajo na lokalne ceste (LC) oziroma njene podkategorije, javne poti (JP) in javne poti za kolesarje (KJ).

(2) Lokalna cesta (LC) je občinska javna cesta, ki povezuje naselja v občini z naselji v sosednjih občinah ali naselja in dele naselij v občini med seboj in je pomembna za navezovanje prometa na javne ceste enake ali višje kategorije.

(3) Zbirna krajevna cesta (LZ) je namenjena zbiranju in navezovanju prometnih tokov iz posameznih delov naselij na ceste višje kategorije.

(4) Krajevna cesta (LK) je namenjena nadaljevanju cest višje kategorije, namenjenih dostopu do zaključenih prostorskih enot (stanovanjske soseske blokovne in individualne gradnje, industrijske cone, nakupovalni in rekreacijski centri ipd.) v posameznih delih naselij.

(5) Javna pot (JP) je občinska javna cesta, ki ne izpolnjuje meril za kategorizacijo kot lokalna cesta in je namenjena navezovanju prometa na javne ceste enake ali višje kategorije.

(6) Javna pot za kolesarje (KJ) je namenjena prometu kolesarjev v občini in med njimi.

(7) Nekategorizirana občinska cesta, ki se uporablja za javni cestni promet, je zasebna cesta, na kateri se javni promet opravlja na način, kot to določi upravljavec.

(8) Nekategorizirana občinska cesta, je zasebna cesta.

(9) Gozdna cesta je grajena gozdna prometnica, namenjena predvsem gospodarjenju z gozdom in omogočanju prevoza gozdnih lesnih sortimentov in je vodena v evidenci gozdnih cest.

6. člen

(omrežje kolesarskih povezav)

(1) Kolesarska povezava je niz prometnih površin, namenjenih javnemu prometu kolesarjev in drugih udeležencev pod pogoji, določenimi s tem odlokem in zakonodajo, ki ureja pravila cestnega prometa, ter je označena s predpisano prometno signalizacijo.

(2) Kolesarska povezava je lahko izvedena kot kolesarska cesta, kolesarska pot, kolesarska steza, kolesarski pas ali kot prometna površina, ki je namenjena tudi drugim udeležencem v prometu.

(3) Kolesarske povezave se lahko med seboj deloma prekrivajo.

(4) Občinska kolesarska povezava lahko poteka v okviru javnih in nekategoriziranih cest, ki se uporabljajo za javni cestni promet, ali v okviru objektov vodne, železniške in energetske infrastrukture.

(5) Če občinska kolesarska povezava poteka zunaj zemljišč javnega dobra, se pravice in obveznosti izvršujejo v obsegu, kot je potrebno za varno odvijanje kolesarskega prometa. Pravice in obveznosti se uredijo s posebno pogodbo med upravljavcem kolesarske povezave in lastnikom zemljišča preko katerega ta povezava poteka.

(6) Vzpostavitev in označitev ter vzdrževanje omrežja kolesarskih povezav je v javnem interesu.

7. člen

(nekategorizirane ceste na območju Občine Dobrepolje)

(1) Na nekategorizirani občinski cesti, ki se uporablja za javni cestni promet, je promet dovoljen le na način in pod pogoji, kot ga določi Občina Dobrepolje.

(2) Določbe tega odloka se ne uporabljajo za gozdno cesto. Gradnjo, vzdrževanje, označitev in uporabo gozdnih cest urejajo predpisi o gozdovih.

(3) Nekategorizirane novozgrajene ceste, ki so začasno prevzete v upravljanje občine se urejajo na način, kot ga določa ta odlok. Novozgrajeno občinsko cesto lahko pristojni občinski upravni organ še pred kategorizacijo začasno prevzame v upravljanje, če je s tehničnim pregledom ugotovljeno, da izpolnjuje pogoje za varno odvijanje prometa.

(4) Nekategorizirane občinske ceste, ki se uporabljajo za javni promet, se vzdržujejo tako, da jo lahko ob upoštevanju

prometnih pravil in vremenskih razmer za odvijanje prometa varno uporabljajo vsi uporabniki cest, ki jim je namenjena.

(5) Nekategorizirane občinske ceste se vzdržujejo v obsegu, kot je nujno potrebno za njihovo prevoznost.

8. člen

(postopek kategorizacije občinskih cest)

(1) Občinske ceste določi in kategorizira Občinski svet Občine Dobropolje z odlokom na predlog župana.

(2) Predlog kategorizacije občinskih cest mora biti predhodno strokovno usklajen z Direkcijo Republike Slovenije za infrastrukturo po postopku, ki je določen v vsakokrat veljavni uredbi.

9. člen

(spremembe kategorizacije občinskih cest)

(1) Spremembe kategorizacije občinskih cest se določijo po postopku iz prejšnjega člena tega odloka.

(2) Pobudo za spremembo kategorizacije obstoječih občinskih cest oziroma vključitev novih cest lahko poda posamezna pravna ali fizična oseba, organ občine oziroma vaša skupnost z območja, po katerem cesta poteka. Postopek spremembe kategorizacije občinske ceste se začne na predlog župana. Predlogi sprememb morajo biti utemeljeni v skladu z merili za kategorizacijo javnih cest.

(3) O predlogu za prenos občinske ceste med državne ceste po predhodnem mnenju Direkcije Republike Slovenije za infrastrukturo odloči občinski svet na predlog župana.

(4) Občinska cesta, določena s sklepom Vlade Republike Slovenije o prenosu državne ceste med občinske ceste, pridobi kategorijo, določeno s tem odlokom, po potrditvi občinskega sveta.

(5) Spremembe kategorizacije občinskih cest se praviloma opravijo, kolikor je to potrebno glede na dejanske okoliščine in se upoštevajo v izvedbenem programu letnega vzdrževanja občinskih cest za naslednje leto.

10. člen

(opustitev občinske ceste)

Občinska cesta ali njen del se lahko opusti, če se zgradi nova cesta ali del ceste, ki nadomesti prejšnjo oziroma njena uporaba ni več v javnem interesu.

11. člen

(prenos nekategorizirane ceste med občinske ceste)

(1) Za nekategorizirano cesto lahko lastnik ali njegov pooblaščenec predlaga občini prenos med občinske ceste.

(2) Nekategorizirana cesta se prenese med občinske ceste, če obstaja javni interes in je geodetsko odmerjena.

(3) O prenosu nekategoriziranih cest med občinske ceste odloči občinski svet, njena kategorizacija pa se opravi po postopku iz 9. člena tega odloka.

(4) Kot občinska javna pot se lahko kategorizira vsaka dostopna cesta znotraj naselja ali povezava med naselji, ki:

– izkazuje javno rabo in interes in

– tehnično ustreza nemotenemu odvijanju prometa (širina vozišča je vsaj 3,5 m v utrjeni makadamski ali boljši izvedbi, širina je v izjemnih primerih s soglasjem občine lahko tudi manjša) ter izpolnjuje vsaj enega od naslednjih pogojev:

a) predstavlja povezavo naselij ali delov naselij v občini in ne izpolnjuje predpisanih meril za lokalno cesto;

b) znotraj naselja oziroma v posameznem območju občine je njena pretežna funkcija dostop do zaključenih prostorskih enot (stanovanjske soseke, individualne gradnje, bloki, industrijske cone, nakupovalni in drugi centri);

c) predstavlja dostopno cesto do objektov turističnega pomena;

d) predstavlja drugo dostopno cesto do objektov občega pomena (vodno zajetje ipd.).

III. PROJEKTIRANJE IN GRADNJA OBČINSKIH CEST

12. člen

(financiranje gradnje in investicijskega vzdrževanja)

Sredstva za graditev in investicijsko vzdrževanje kategoriziranih in nekategoriziranih občinskih cest se zagotavljajo v proračunu občine.

13. člen

(projektiranje občinskih cest)

(1) Elementi za projektiranje občinske ceste se določijo v skladu s predpisi o projektiranju javnih cest in njihovih elementov s stališča zagotavljanja prometne varnosti in ekonomičnosti njihove graditve in vzdrževanja.

(2) V projektni dokumentaciji za gradnjo ali rekonstrukcijo občinske ceste se določijo tudi prometna ureditev občinske ceste in ureditev navezav na obstoječe ceste ter pristopov do objektov in zemljišč ob cesti ter predvidijo površine zunaj vozišča ceste za parkirišča, avtobusna postajališča in druge prometne površine, površine za opravljanje spremljajočih dejavnosti, za gradnjo objektov za vzdrževanje cest in za nadzor cestnega prometa.

(3) Projektna dokumentacija lahko odstopa od predpisov, če zakonodaja tako dopušča in utemeljitev temelji na strokovnem gradivu in če tako odobri župan.

14. člen

(obveznost usklajenega projektiranja in gradnje gospodarske javne infrastrukture)

(1) Če se hkrati z gradnjo občinske ceste na cestnem zemljišču predvideva tudi gradnja druge gospodarske javne infrastrukture, ki ne služi cesti ali njeni uporabi, projektna dokumentacija vsebuje tudi rešitve te gospodarske javne infrastrukture.

(2) Usklajenost projektiranja in gradnje objektov gospodarske javne infrastrukture iz prejšnjega odstavka je v pristojnosti upravljavca občinske ceste.

(3) Stroške projektiranja in gradnje objektov posamezne gospodarske javne infrastrukture iz prvega odstavka tega člena krije njen upravljavec.

15. člen

(obveznost obveščanja o posegih v občinsko cesto)

(1) Upravljavec občinske ceste v fazi načrtovanja gradnje občinske ceste obvesti upravljavce druge gospodarske javne infrastrukture v cestnem telesu ali ob njem najmanj 90 dni pred začetkom del, da ti lahko svoja dela uskladijo z gradnjo ceste.

(2) Upravljavec občinske ceste da upravljavcu druge gospodarske javne infrastrukture iz prejšnjega odstavka tega člena na razpolago tehnične in druge podatke, potrebne za uskladitev del.

(3) Določbe tega člena veljajo smiselno tudi za upravljavce gospodarske javne infrastrukture v cestnem telesu ali ob njem, kadar nameravajo graditi svoje objekte in naprave v občinski cesti.

16. člen

(pridobitev zemljišč za gradnjo občinske ceste)

Zaradi pridobitve potrebnih zemljišč za gradnjo ali rekonstrukcijo občinske ceste se lahko skladno z veljavno zakonodajo lastniška pravica na zemljišču ali drugi nepremičnini odvzame ali omeji, če ni mogoče skleniti ustrezne pogodbe med občino in lastnikom te nepremičnine.

17. člen

(gradnja in vzdrževanje občinskih cest)

Občinske ceste se morajo načrtovati, projektirati, graditi in vzdrževati na način in pod pogoji kot to določajo predpisi, ki urejajo projektiranje javnih cest, prometno signalizacijo in

prometno opremo, način označevanja in zavarovanja del in ovir v prometu, cestne priključke, avtobusna postajališča, ter predpisi, ki urejajo vrste vzdrževalnih del na cestah ter nivo rednega vzdrževanja javnih cest in tehnične smernice, katerih uporaba je obvezna.

18. člen

(gradnja gospodarske javne infrastrukture v območju občinske ceste)

(1) Objekte in naprave gospodarske javne infrastrukture je dovoljeno v območju občinske ceste graditi le pod pogoji in na način, določenim s soglasjem upravljavca občinske ceste. V soglasju za opravljanje del iz prejšnjega stavka se določijo način, pogoji in nadzor nad opravljanjem teh del.

(2) Soglasje iz prvega odstavka tega člena ni potrebno, če so s poškodbami objektov ali omrežja gospodarske javne infrastrukture, vgrajenih v občinsko cesto, neposredno ogroženi varen promet oziroma življenja in zdravje ljudi in živali ali bi lahko nastala večja gospodarska škoda. Upravljavec objektov ali omrežja gospodarske javne infrastrukture mora takoj odstraniti neposredno nevarnost in o tem brez odlašanja po elektronski poti obvestiti upravljavca občinske ceste in policijo. Upravljavec objektov ali omrežja gospodarske javne infrastrukture mora takoj odpraviti poškodbe na njej, vzpostaviti cesto v prvotno stanje in o končanih delih po elektronski poti obvestiti upravljavca občinske ceste.

(3) Če se mora zaradi del iz prejšnjega odstavka tega člena omejiti uporaba občinske ceste, mora upravljavec objektov ali omrežja gospodarske javne infrastrukture, vgrajenih v občinsko cesto, o omejitvi uporabe občinske ceste in o njenem prenehanju po elektronski poti obvestiti policijo, občinsko redarstvo in upravljavca občinskih cest ter vzdrževalca cest, da na njegove stroške vzpostavi zaporo ceste.

IV. UPRAVLJANJE OBČINSKIH CEST

19. člen

(upravljavec občinskih cest)

Upravljavec občinskih cest v Občini Dobrepolje je občinska uprava Občine Dobrepolje (v nadaljevanju: upravljavec).

20. člen

(naloge in pristojnosti upravljavca občinskih cest)

Upravljavec občinskih cest opravlja strokovno tehnične, razvojne, organizacijske in upravne naloge za gradnjo, vzdrževanje in varstvo občinskih cest.

Te naloge obsegajo zlasti:

- izdelavo strokovnih podlag za plane vzdrževanja in razvoja občinskih cest ter izdelavo osnutkov teh planov;
- naloge rednega vzdrževanja občinskih cest, ki se izvajajo v organizacijski obliki, skladni z zakonodajo s področja gospodarskih javnih služb;
- naloge nadzora nad stanjem občinskih cest;
- naloge nadzora nad prometno ureditvijo občinskih cest;
- naloge upravljanja, vodenja in nadzora prometa;
- izvajanje postopkov javnega naročanja za izvajanje del rednega vzdrževanja občinskih cest, ki niso predmet izbrane oblike gospodarske javne službe, ter za izvajanje gradnje, investicijskih vzdrževalnih del v javno korist na občinskih cestah;
- naloge v zvezi z investicijami v občinske ceste;
- vodenje evidenc o občinskih cestah in zbirne evidence o javnih cestah;
- pridobivanje podatkov o prometnih obremenitvah na občinskih cestah in o prekoračitvah dimenzij (višina, širina in dolžina) in mas vozil;
- naloge v zvezi z organizacijo obveščanja javnosti o stanju občinskih cest in prometa na njih;
- pripravo strokovnih izhodišč za smernice in mnenja k državnim prostorskim aktom;

- izdajo smernic in mnenj k občinskim prostorskim aktom;
- izdajo soglasij v skladu s tem odlokom oziroma aktualno zakonodajo s področja cest oziroma mnenj ali projektnih pogojev v skladu z zakonom, ki ureja graditev objektov;
- izvajanje drugih nalog, določenih s tem odlokom in drugimi predpisi.

21. člen

(financiranje občinskih cest)

(1) Sredstva za graditev in investicijsko vzdrževanje kategoriziranih in nekategoriziranih občinskih cest se zagotavljajo v proračunu občine oziroma z drugimi sredstvi ob predhodno sklenjeni pogodbi o opremljanju ali javno-zasebnem partnerstvu.

(2) Občina zagotavlja sredstva za vzdrževanja tistega dela državnih cest, ki so namenjene delovanju naselij in so določene s področno zakonodajo.

(3) Podlaga za določitev višine potrebnih sredstev za vzdrževanje je letni program iz 23. člena tega odloka.

V. VZDRŽEVANJE OBČINSKIH CEST

22. člen

(javna služba vzdrževanja občinskih cest)

(1) Vzdrževanje kategoriziranih občinskih cest je obvezna gospodarska javna služba lokalnega pomena, ki obsega redno vzdrževanje cest v stanju, ki zagotavlja varnost in prevoznost cest, nadzor nad stanjem cest in cestnega zemljišča ter vzpostavitev prevoznosti cest ob naravnih in drugih nesrečah (v nadaljevanju: redno vzdrževanje javnih cest).

(2) Način izvajanja gospodarske javne službe rednega vzdrževanja občinskih cest določi upravljavec občinskih cest na podlagi zakonodaje s področja gospodarskih javnih služb.

(3) Izvajalec je dolžan nemudoma odpraviti vzoke, zaradi katerih je oviran ali ogrožen promet ali zaradi katerih lahko pride do hujših poškodb ceste in večje škode, kolikor to ni mogoče pa je dolžan označiti ovire in zavarovati promet s predpisano prometno signalizacijo, izvesti nujne ukrepe za zavarovanje ceste ter čim prej vzpostaviti prevoznost ceste.

23. člen

(letni program vzdrževanja občinskih javnih cest)

(1) Gospodarska javna služba se izvaja na podlagi letnega programa.

(2) Izvajalec je dolžan vsako leto do 15. 10. pripraviti predlog letnega programa vzdrževanja občinskih javnih cest za prihodnje leto in ga predložiti občini v potrditev.

(3) Izvajalec je dolžan vsako leto najkasneje do 31. 3. pristojnemu organu predložiti poročilo o poslovanju in izvajanju gospodarske javne službe v preteklem letu.

(4) Letni program vzdrževanja občinskih javnih cest določa pogostnost in prioritete vzdrževanja občinskih javnih cest, pogostnost in obseg ostalih del pri vzdrževanju, urejanju in čiščenju cest ter finančno vrednotenje del.

24. člen

(vzdrževanje križišč in križanj)

(1) Za vzdrževanje križišč občinskih cest z nekategoriziranimi cestami, po katerih je dovoljen javni promet, v območju cestnega zemljišča občinske ceste je pristojen vzdrževalec občinskih cest.

(2) Vzdrževanje križanj občinskih cest z železniško progno urejajo predpisi o varnosti v železniškem prometu.

25. člen

(vzdrževanje cestnih objektov na nekategoriziranih cestah nad občinskimi cestami)

(1) Za vzdrževanje premostitvenih objektov na nekategoriziranih cestah, ki potekajo v območju občinske ceste,

je pristojen lastnik oziroma upravljavec nekategorizirane ceste.

(2) Če upravljavec ceste iz prejšnjega odstavka tega člena v okviru izvajanja vzdrževalnih del na premostitvenem objektu ne izvede nujnih ukrepov, ki so v javnem interesu in jih ni mogoče odlagati, jih izvede na njegov račun upravljavec občinske ceste.

26. člen

(vzdrževanje občinskih cest ob preusmeritvah prometa)

(1) Upravljavec občinske ceste lahko zaradi zapore občinske ceste začasno preusmeri promet na državno cesto ali nekategorizirano cesto, po kateri je dovoljen javni promet.

(2) O preusmeritvi prometa z občinske na državno cesto, ki bi bistveno povečala prometno obremenitev te ceste, se mora upravljavec občinskih cest predhodno uskladiti z Direkcijo Republike Slovenije za infrastrukturo (DRSI).

(3) Za preusmeritev prometa z občinske ceste na nekategorizirano cesto, po kateri je dovoljen javni promet, mora upravljavec občinskih cest predhodno pridobiti soglasje lastnika te ceste ali od njega pooblaščenega upravljavca ceste. Če je med preusmeritvijo prometa z občinske ceste na nekategorizirano cesto, po kateri je dovoljen javni promet, treba povečati obseg vzdrževanja te ceste ali pa jo je treba pred tem usposobiti za prevzem dodatnega prometa, krije stroške teh ukrepov predlagatelj preusmeritve prometa. Pred preusmeritvijo prometa na nekategorizirano cesto se ob prisotnosti lastnika te ceste ali od njega pooblaščenega upravljavca izvede monitoring obstoječega stanja.

VI. VARSTVO OBČINSKIH CEST IN PROMETA NA NJIH

27. člen

(prometna signalizacija in prometna oprema na občinskih cestah)

(1) Postavitev, zamenjavo, dopolnitev ali odstranitev prometne signalizacije in prometne opreme na občinskih cestah odredi upravljavec občinske ceste.

(2) Na občinski cesti se sme postavljati turistična in druga obvestilna prometna signalizacija v skladu s predpisom, ki ureja prometno signalizacijo in prometno opremo na cestah. Postavitev in odstranitev turistične in druge obvestilne prometne signalizacije odreja upravljavec občinske ceste, ki ima pravico do povrnitve stroškov za njeno postavitve, vzdrževanje in odstranitev.

(3) Izvajalec rednega vzdrževanje občinskih cest lahko spreminja prometno signalizacijo in prometno opremo le na podlagi internega akta upravljavca občinskih cest.

28. člen

(varovalni pas ob občinski cesti)

(1) Da se preprečijo škodljivi vplivi posegov v prostor ob občinski cesti, na občinsko cesto in promet na njej, se ob teh cestah določi varovalni pas, v katerem je raba prostora omejena.

(2) Gradnja in rekonstrukcija gradbenih objektov ter postavljanje kakršnih koli drugih objektov in naprav v varovalnem pasu občinske ceste so dovoljeni le s soglasjem občine.

(3) Soglasje iz prejšnjega odstavka se izda, če s predlaganim posegom v varovalnem pasu niso prizadeti interesi varovanja občinske ceste in prometa na njej ter njene širitve zaradi prihodnjega razvoja prometa.

(4) Predlagatelj nameravanega posega v varovalni pas občinske ceste nima pravice zahtevati izvedbe ukrepov za zaščito pred vplivi ceste in prometa na njej, določenih v tem odloku.

(5) Varovalni pas, ki se meri od roba cestnega zemljišča, je na vsako stran občinske ceste širok:

- pri lokalni cesti 6 m,
- pri javni poti 4 m,
- pri občinski kolesarski cesti in poti 1 m.

(6) V nobenem primeru ni dovoljen kakršen koli trajni poseg lastnika nepremičnine v pas, ki se od roba cestišča nahaja 1,5 m, razen če veljavni občinski prostorski akti ne določajo drugače.

29. člen

(polje preglednosti)

(1) Javne ceste morajo imeti omogočeno polje preglednosti, ki se zagotovi ne glede na lastnino ceste in ne glede na last obcestnih ograj, živih mej ali dreves. Lastniki zemljišč so dolžni vzdrževati svoje žive meje in drevesa ob kategoriziranih cestah na način, da se zagotavlja preglednost in varnost cestnega prometa ter da se zagotavlja vizualna urejenost.

(2) Višina ograj, škarp ter zasaditve rastlinja znotraj območja polja preglednosti ob vseh lokalnih cestah, javnih poteh ter nekategoriziranih cestah v občini sme biti največ 0,75 m.

(3) Soglasje iz prejšnjega odstavka se izda, če s predlaganim posegom v varovalnem pasu ni prizadeta varnost cestnega prometa, predvsem v smislu preglednosti.

(4) Pri novih postavitvah ali zasaditvah obcestnih ograj ali živih mej je obvezna prilagoditev le-teh s sosednjimi ob upoštevanju predhodnih odstavkov.

(5) Postavitve ogledala predhodno obravnava pristojni Svet za preventivo in vzgojo v cestnem prometu (SPV).

(6) Plačnik postavitve in vzdrževanja obcestnih ogledal so zainteresirani krajanji za posamezne priključke ali občina za priključke kategoriziranih občinskih cest.

30. člen

(opravljanje del ob in na občinski cesti)

(1) Za vse omejitve javne uporabe javnih cest, kot jo zlasti terja:

- postavitev fasadnih odrov in ograj za zavarovanje gradbišč;
- ureditev gradbišč;
- začasno deponiranje gradbenega in drugega materiala;
- izvedba športnih, kulturnih in drugih prireditev;

je investitor oziroma organizator dolžan pridobiti dovoljenje pristojnega občinskega organa.

(2) Za posege iz prejšnjega odstavka je dolžan investitor poravnati občinsko takso skladno z vsakokrat veljavnim odlokom.

(3) Če je zaradi gradbenih del potrebno zasesti pločnik ali drugo površino zaradi postavitve gradbenih odrov, mora izvajalec del speljati prehod za pešce pod odrom. Prehod za pešce mora biti zavarovan pred padanjem materiala, osvetljen ter urejen po veljavnih predpisih, tako da je hoja varna.

(4) V primeru večjih prireditev ali organizacije gradbišč, tudi če so izven javnih cest, vendar vplivajo na odvijanje prometa, lahko pristojni organ na vlogo prireditelja oziroma izvajalca ter po pridobljenem mnenju izvajalca rednega vzdrževanja, začasno spremeni prometni režim ali omeji promet.

31. člen

(določanje in sprememba prometnega režima)

(1) Za določitev območij umirjenega prometa, območij za pešce in območij umirjene hitrosti lahko poda iniciativo izvajalec, pristojni občinski organ ali posamezen občan oziroma skupina občanov.

(2) Iniciativo obravnava svet za preventivo in varnost v cestnem prometu in kolikor presodi, da je iniciativa utemeljena, poda predlog spremembe v odločitev županu.

(3) Ob sprejemanju ukrepov, za katere je župan pooblaščen s predpisom o varnosti v cestnem prometu v naseljih, je

župan dolžan določiti tudi potrebno prometno signalizacijo, kar je županova pristojnost tudi ob pomembnejših oziroma večjih spremembah prometnega režima.

(4) O spremembah iz prejšnjega odstavka župan odloča na predlog SPV.

32. člen

(pritožbeni organ)

Zoper dovoljenja in soglasja, katera po določbah tega odloka izdaja upravljavec občinskih cest, je dovoljena pritožba na župana.

VII. NADZORSTVO OBČINSKIH CEST

33. člen

(opravljanje nadzorstva)

Nadzor nad izvajanjem tega odloka in določb predpisov o javnih cestah, ki se neposredno uporabljajo za občinske ceste, izvajata inšpektorat, pristojen za občinske ceste in občinsko redarstvo.

34. člen

(pravice in dolžnosti pri nadzoru)

(1) V postopkih nadzora nad spoštovanjem določb tega odloka imata občinska inšpekcija in občinsko redarstvo pristojnosti in pooblastila za ukrepanje, kot so določena v zakonu, ki ureja ceste.

(2) Če občinski inšpektor pri izvajalcu rednega vzdrževanja občinskih cest ugotovi pogoje kršitve obveznosti pri izvajalcu rednega vzdrževanja občinskih cest kot javne službe, o svojih ugotovitvah obvesti pristojni organ.

VIII. PREHODNA DOLOČBA IN KONČNI DOLOČBI

35. člen

(upravni in inšpekcijski postopki ter postopki za izdajo soglasij in mnenj)

(1) Upravni in inšpekcijski postopki, ki so se začeli pred uveljavitvijo tega odloka, se dokončajo po dosedanjih predpisih.

(2) Če so bili projektni pogoji občine izdani pred uveljavitvijo tega odloka, se postopki za izdajo soglasja oziroma mnenja v skladu s tem odlokom končajo po dosedanjih predpisih.

36. člen

(prenehanje veljavnosti)

Z dnem uveljavitve tega odloka preneha veljati Odlok o občinskih cestah v Občini Dobrepolje (Uradni list RS, št. 77/15).

37. člen

(začetek veljavnosti odloka)

Ta odlok začne veljati naslednji dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

Št. 007-0001/2024

Videm, dne 21. novembra 2024

Župan
Občine Dobrepolje
Janez Pavlin

3115. Sklep o soglasju k višini cene socialno varstvene storitve pomoč družini na domu

Na podlagi 99. člena in 101. člena Zakona o socialnem varstvu (Uradni list RS, št. 3/07 – UPB2, 23/07 – popr., 41/07

– popr., 61/10 – ZSVarPre, 62/10 – ZUPJS, 57/12, 39/16, 52/16 – ZPPreb-1, 15/17 – DZ, 29/17, 54/17, 21/18 – ZNOrg, 31/18 – ZOA-A, 28/19, 189/20 – ZFRO, 196/21 – ZDOsk, 82/23 in 84/23 – ZDOsk-1), 38. člena Pravilnika o metodologiji za oblikovanje cen socialno varstvenih storitev (Uradni list RS, št. 87/06, 127/06, 8/07, 51/08, 5/09, 6/12) in 14. člena Statuta Občine Dobrepolje (Uradni list RS, št. 107/20 – UPB-2) je Občinski svet Občine Dobrepolje na 8. redni seji dne 21. 11. 2024 sprejel

S K L E P

o soglasju k višini cene socialno varstvene storitve pomoč družini na domu

1. člen

Občina Dobrepolje daje soglasje k ceni socialno varstvene storitve pomoči družini na domu, ki jo je predlagal izvajalec storitve, Zavod Sv. Terezije, Videm 33A, 1312 Videm - Dobrepolje, v višini 27,91 € neposredne socialne oskrbe na učinkovito uro in 3,34 € za strokovno pripravo.

2. člen

Za uporabnike znaša cena učinkovite ure za opravljeno storitev pomoči družini na domu ob delavnih 9,35 €.

Za občino znaša cena učinkovite ure za opravljeno storitev pomoči družini na domu skupaj 21,90 €.

3. člen

Občina pokrije razliko v strošku med dejansko opravljeno kilometrino in med kilometrino, vključeno v izračun cene za pomoč družini na domu.

4. člen

Ta sklep začne veljati dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije in se uporablja od 1. decembra 2024.

Z dnem uveljavitve tega sklepa preneha veljati sklep št. 122-00010/2023 z dne 22. 4. 2023.

Št. 122-00016/2024

Videm, dne 21. novembra 2024

Župan
Občine Dobrepolje
Janez Pavlin

3116. Sklep o določitvi javne infrastrukture na področju kulture v Občini Dobrepolje

Na podlagi 70. člena Zakona o uresničevanju javnega interesa za kulturo (Uradni list RS, št. 77/07 – UPB, 56/08, 4/10, 20/11, 111/13, 68/16, 61/14, 21/18 – ZNOrg in 3/22 – ZDeb), Pravilnika o vodenju evidence javne infrastrukture na področju kulture (Uradni list RS, št. 11/03) ter 14. člena Statuta Občine Dobrepolje (Uradni list RS, št. 107/20 – UPB-2) je Občinski svet Občine Dobrepolje na 8. redni seji dne 21. 11. 2024 sprejel

S K L E P

o določitvi javne infrastrukture na področju kulture v Občini Dobrepolje

1. člen

Javna infrastruktura na področju kulture v Občini Dobrepolje postane naslednja nepremičnina, ki je namenjena kulturi, in sicer: Jakličev dom, Videm 34, 1312 Videm Dobrepolje, k.o. 1799 – Videm Dobrepolje, parc. št. 431/1, št. stavbe: 241;

Etaža	Ocenjena površina v m ²
1. etaža – klet	260,70
2. etaža – pritličje	722,30
3. etaža – 1. nadstropje	332,30
4. etaža – 2. nadstropje	557,30
5. etaža – mansarda	372,50

2. člen

Kot javna infrastruktura na področju kulture se razglašata tudi oprema v navedenem objektu, ki služi za opravljanje kulturne dejavnosti.

3. člen

Nepremičnina iz tega sklepa se kot javna infrastruktura na področju kulture zaznamuje v zemljiški knjigi.

4. člen

Z dnem uveljavitve tega sklepa preneha veljati Sklep o določitvi javne infrastrukture na področju kulture (Uradni list RS, št. 29/96).

5. člen

Ta sklep začne veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

Št. 478-0015/2022

Videm, dne 21. novembra 2024

Župan
Občine Dobropolje
Janez Pavlin

VSEBINA

DRŽAVNI ZBOR

3101. Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o množičnem vrednotenju nepremičnin (ZMVN-1C) 10491
3102. Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o davčnem postopku (ZDavP-2O) 10493
3103. Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o davku od dohodkov pravnih oseb (ZDDPO-2U) 10499
3104. Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o davčnem potrjevanju računov (ZDavPR-C) 10500
3105. Sklep o imenovanju predsednika in članov Državne volilne komisije ter njihovih namestnikov 10503
3106. Sklep o imenovanju direktorja Agencije za zavarovalni nadzor 10503
3107. Sklep o izvolitvi v sodniško funkcijo 10503

VLADA

3108. Uredba o spremembah in dopolnitvah Uredbe o načinu izvedbe in financiranja pravne pomoči ribičem 10503
3109. Sklep o spremembah Sklepa o uvedbi pribitka k cestnini na določenih odsekih cestninskih cest 10504
3110. Odločba o imenovanju vrhovnega državnega tožilca na Vrhovnem državnem tožilstvu Republike Slovenije, za namestnika generalne državne tožilke 10504

USTAVNO SODIŠČE

3111. Odločba o ugotovitvi, da so člani 5, 6, 8, 12, 22, 23, in 24 Zakona o zdravljenju neplodnosti in postopkih oploditve z biomedicinsko pomočjo v neskladju z Ustavo 10505

DRUGI DRŽAVNI ORGANI IN ORGANIZACIJE

3112. Poročilo o gibanju plač za september 2024 10514
3113. Koeficienti rasti cen v Republiki Sloveniji, oktober 2024 10514

OBČINE

DOBREPOLJE

3114. Odlok o občinskih cestah Občine Dobropolje 10516
3115. Sklep o soglasju k višini cene socialno varstvene storitve pomoč družini na domu 10520
3116. Sklep o določitvi javne infrastrukture na področju kulture v Občini Dobropolje 10520

